

Møteinnkalling

Utval:	Fitjar kommune, Kontrollutvalet
Møtestad:	Fitjar rådhus, Kommunestyresalen
Dato:	14.09.2022
Tid:	10:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og melde forfall, vert dei bedne om å gjera dette så tidleg som råd er, ved å ringa til Helge Inge Johansen tlf. 402 03 664 eller til Hogne Haktorson tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Bjørg Tislevoil
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Kommunedirektør/Rådmann

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 5/22	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 6/22	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 04.05.2022	033	
	Politiske saker		
PS 10/22	Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS - oppfølging av handlingsplan	217	
PS 11/22	Vurdering av om Deloitte er uavhengig i høve Fitjar kommune	216	
PS 12/22	Revisjonsplan og risikovurdering i samband med etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga i 2022	216	
PS 13/22	Rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024	217	
PS 14/22	Rullering av plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024	216	
PS 15/22	Behandling av henvendingar til kontrollutvalet	219	
PS 16/22	Budsjett 2023 for kontrollutvalet	151	
PS 17/22	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval Referat saker	033	
RS 8/22	Budsjettbrev 2022 frå Statsforvalteren Politiske saker	216	
PS 18/22	Eventuelt Referat saker	033	
RS 9/22	Forespørsel om forlengelse av avtalen gjeldande levering av sekretariatstenester	601	
RS 10/22	VS: Nytt fra FKT	073	

GK 5/22 Godkjenning av innkalling og sakliste

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/120-5

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	6/22	14.09.2022

Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 04.05.2022

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 04.05.2022 er vedlagt saka.

Møteprotokoll

Utval:	Kontrollutvalet
Møtestad:	Rådhuset, Kommunestyresalen
Dato:	04.05.2022
Tid:	10:00 - 10:45

Følgjande faste medlemmer møte:

Namn	Funksjon	Representerer
Björg Tislevoll	Leder	H
Kjell Aleksander Skogsrud	Nestleder	AP
Gro Rydland	Medlem	SP
Frank Solli	Medlem	FRP

Følgjande medlemmer hadde meldt forfall:

Namn	Funksjon	Representerer
Jostein Sandvik	MEDL	KRF

Følgjande varamedlemmer møte:

Namn	Møtte for	Representerer
Trond Stokken	Jostein Sandvik	KRF

Andre som møtte:

Gjermund Hagesæter	Kommunedirektør
Trond Salmo	Økonomisjef
Else Holst-Larsen	Partner, Deloitte AS
Helge Inge Johansen	Spesialrådgjevar, Vestland fylkeskommune

Björg Tislevoil
utvalsleiar

Helge Inge Johansen
utvalssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 3/22	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 4/22	Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 02.03.2022	033	
	Politiske saker		
PS 6/22	Årsmelding og årsrekneskap 2021 for Fitjar kommune - Uttale frå kontrollutvalet	216	
PS 7/22	Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS - handlingsplan	217	
PS 8/22	Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval	033	
PS 9/22	Eventuelt	033	
	Referat saker		
RS 4/22	Rapport frå tilsyn med undersøkingar i Sunnhordland interkom Barnevern i 2021	040	
RS 5/22	VS: FKT - Høring Veileder Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	073	
RS 6/22	Høyringsvar NKRF sin "Veileder for kontrollutvalgets påseansvar" og NKRF sitt pågåande arbeid med normering av sekretariat sine oppgåver	073	
RS 7/22	FKT - Medlemsinfo mars 2022	073	

Godkjenningssaker

GK 3/22 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram merknader til innkalling og sakliste

Vedtak

Innkalling og sakliste vart godkjent

GK 4/22 Godkjenning av møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 02.03.2022

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram merknader til protokoll frå møte i kontrollutvalet 02.03.2022.

Vedtak

Møteprotokoll frå møte i kontrollutvalet 02.03.2022 vart godkjent.

Politiske saker

PS 6/22 Årsmelding og årsrekneskap 2021 for Fitjar kommune - Uttale frå kontrollutvalet

Forslag til uttale

1. Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Fitjar kommune sin årsrekneskap og årsmelding for 2021.
2. På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 28 frå Deloitte AS ber kontrollutvalet om at kommunedirektør kjem i møte 14.09.2022 for å gjera greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten
3. Kontrollutvalet tek uavhengig revisor sin attestasjonsuttale om etterlevelse av bestemmelser om offentlig tilskudd til private barnehager til etterretning.

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Kommunedirektør og økonomisjef orienterte om årsrekneskapen for kontrollutvalet og svarte på spørsmål.

Revisor orienterte om revisjonsberetning, revisjonsrapport og attestasjonsuttale etter gjennomført etterlevingskontroll.

Det er levert ei rein revisjonsberetning. I revisjonsrapporten har revisor påpeika at det er viktig at kommunen får på plass gode rutinar for avstemming av meirverdiavgift.

Forslag til uttale vart samrøystes vedteke.

Uttale

1. Kontrollutvalet vedtek utkast til uttale om Fitjar kommune sin årsrekneskap og årsmelding for 2021.

På bakgrunn av det som kjem fram i revisjonsrapport nr. 28 frå Deloitte AS ber kontrollutvalet

2. om at kommunedirektør kjem i møte 14.09.2022 for å gjera greie for kva som vil bli gjort i høve tilrådingane i rapporten

3. Kontrollutvalet tek uavhengig revisor sin attestasjonsuttale om etterlevelse av bestemmelser om offentlig tilskudd til private barnehager til etterrettning.

PS 7/22 Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS - handlingsplan

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet registrerer at kommunen har starta opp betringsarbeidet etter forvaltningsrevisjon av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS.
2. Kontrollutvalet ber om skriftleg tilbakemelding på handlingsplan til møte i kontrollutvalet 14.09.22. Handlingsplan vert å senda sekretariatet innan 24.08.22

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Kommunedirektør orienterte om handlingsplanen og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Sekretariatet har motteke handlingsplanen på epost 03.05.22. Handlingsplanen vart delt ut til utvalet i møtet.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet registrerer at kommunen har starta opp betringsarbeidet etter forvaltningsrevisjon av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS.
2. Kontrollutvalet ber om skriftleg tilbakemelding på handlingsplan til møte i kontrollutvalet 14.09.22. Handlingsplan vert å senda sekretariatet innan 24.08.22

PS 8/22 Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved gjennomgang av møteprotokollane.

Forslag til vedtak vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

PS 9/22 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

FKT-Fagkonferansen 8-9 juni 2022

Sekretær orienterte om denne og spurde om det var nokon frå kontrollutvalet i Fitjar kommune som hadde meldt seg på. Ingen påmelde frå kontrollutvalet i Fitjar kommune.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tek informasjonen til orientering.

Referat saker

RS 4/22 Rapport frå tilsyn med undersøkingar i Sunnhordland interkom Barnevern i 2021

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved handsaming av referatsaka.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar referatsaka til orientering.

RS 5/22 VS: FKT - Høring Veileder Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved handsaming av referatsaka.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar referatsaka til orientering.

RS 6/22 Høyringsssvar NKRF sin "Veileder for kontrollutvalgets påseansvar" og NKRF sitt pågåande arbeid med normering av sekretariat sine oppgåver

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved handsaming av referatsaka.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar referatsaka til orientering.

RS 7/22 FKT - Medlemsinfo mars 2022

Saksprotokoll 04.05.2022 - Fitjar kommune, Kontrollutvalet

Behandling i møte

Det kom ikkje fram noko spesielt ved handsaming av referatsaka.

Vedtaket vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Kontrollutvalet tar referatsaka til orientering.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/110-4
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	10/22	14.09.2022

Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS - oppfølging av handlingsplan

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet registrerer at det står att ein del arbeid gjeldande forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur- og Idrettsbygg AS
2. Kontrollutvalet ber om ny skriftleg tilbakemelding på handlingsplan til møte i kontrollutvalet 07.12.22. Tilbakemelding på handlingsplanen vert å senda sekretariatet innan 16.11.22.

Samandrag

Kommunestyret handsama revisjonsrapporten i møte 29.09.21, og vedtaket var i samsvar med innstillinga frå kontrollutvalet. Sekretariatet har i epost frå kommunedirektør 30.08.22 blitt informert om at det vert gitt ei orientering om saka i dette møte. Det står att en del arbeid før saka kan lukkast. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet ber kommunedirektør om ny skriftleg status til møte i kontrollutvalet 07.12.22.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Invitasjon til Styrekurs 9 november
- 2 Generell fullmakt til ordførar for å representere Fitjar kommune som eigarrepresentant.pdf

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kommunestyret gjorde slikt vedtak i møte 29.09.21 i PS 43/2021:

«Vedtak:

1. Fitjar kommune ber om at rådmannen følgjer opp forholda slik det kjem fram av revisjonsrapporten på s. 31 og 32.
2. Fitjar kommune ber om at selskapet følgjer opp forholda slik det kjem fram på s.32 i rapporten
3. Kommunestyret ber om at det vert gjeve tilbakemelding (handlingsplan) til kontrollutvalet frå rådmannen og leiinga i selskapet innan 1. april 2022, om korleis vedtaket vert fulgt opp»

Av revisjonsrapporten side 31 og 32 kjem dette fram som tilrådingar:

Basert på det som kjem fram i undersøkinga, tilrår revisjonen at kommunen iverksett følgjande tiltak:

1. Sikre at det blir utarbeidd ei eigarskapsmelding som er i samsvar med lovkrava blir gjennomført, slik som planlagt
2. Sikre at eigarstyringa og oppfølginga av selskapet blir formalisert og tydeleggjort, inkludert med omsyn til:
 - a) Mål og strategi for eigarskapen
 - b) Oppgåve- og ansvarsdeling for eigarstyring og oppfølging
 - c) Krav og forventingar til selskapet
 - d) Oppfølginga av selskapet
 - e) Gjennomføring av eigarmøte, inkludert når det gjeld hyppigheit, deltakarar, og agenda
3. Endre vedtektene slik at dei inneheld:
 - a) Kva innkallingsfrist som gjeld for generalforsamling
 - b) At det skal brukast valkomité for val av styremedlemmar
 - c) At varamedlemmane i styret er numeriske
 - d) At det skal vere kjønnsbalanse i styret.
4. Utarbeide formelle retningslinjer for valkomiteen sitt arbeid
5. Avklare om kommunen kan velje heile styret, eller om vedtektene avgrensar denne moglegheita
6. Sikre at den som stiller som representant for kommunen i generalforsamlinga har nødvendig fullmakt
7. Sikre at politikarar og eigarrepresentantar får naudsynt opplæring i eigarskapsforvaltning
8. Vurdere tiltak som sikrar at styret har tilstrekkeleg kompetanse

Basert på funna i undersøkinga, tilrår revisjonen vidare at selskapet iverksett følgjande tiltak:

1. Sikre at det blir utarbeidd:
 - a) Styreinstruks
 - b) Instruks for dagleg leiar
 - c) Plan for styret sitt arbeid
 - d) Etske retningslinjer for selskapet
 - e) Styrende dokument for selskapet, som måldokument, verksemdsstrategi og planar
 - f) Rutinar og retningslinjer for sentrale arbeidsoppgåver, inkludert for inngåing av leigekontraktar (og då spesielt med omsyn til fastsetting av leigepreis) og for handsaming av meirverdiavgift
2. Syte for at styremedlemmane blir registert i KS sitt styrevervregister
3. Sikre at det blir gjennomført årleg eigenevaluering av styret sitt arbeid
4. Vurdere tiltak for å sikre tilstrekkeleg kompetanse i styret, t.d. gjennom styreseminar eller ekstern opplæring av styremedlemmar

5. Tydeleggjer oppgåve- og ansvarsdelinga i selskapet, og då særleg for dagleg leiar og styreleiar. Dette kan t.d. gjerast gjennom styreinstruks og instruks til dagleg leiar, jf. tilråding 1 a) og 1 b).
6. Vurdere kva rapporteringslinjer som er føremålstenlege, og formalisere desse
7. Gjennomføre ei heilskapleg og konkret vurdering av om regelverket for offentlege anskaffingar gjer seg gjeldande for selskapet

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å følgje opp kommunestyret sine vedtak etter revisjonsrapportar, jf. kommunelova § 23-2, e.

Vurderingar og verknader

Sekretariatet har motteke tilbakemelding på handlingsplan frå kommunedirektør i epost 30.08.22, der det kjem fram slik informasjon:

«Følgjande er gjort:

- *Sak om generell fullmakt til ordførar er handsama i formannskapet og samrøystes innstilt til kommunestyret. Jfr punkt 6)*
- *Tilbod om styrekurs er sendt medlemmene i Fitjar kommunestyre. Jfr punkt 7) og 8). Jfr vedlegg (sjå vedlegg 1)*
- *Alle styremedlemmar/vara og dagleg leiar er registrert i KS sitt register.*
- *Skjema for egen evaluering styre vil bli framlagt for styremedlemmer FKIB ved neste styremøte i medio Oktober. Jfr punkt 11)*

Dei andre punkta vert det arbeid med og me melder inn når dette er på plass.»

Konklusjon

Det vert tilrådd frå sekretariatet at kontrollutvalet ber kommunedirektør om ny skriftleg status på handlingsplanen til desembermøtet 07.12.22 i kontrollutvalet.

STYREKURS – PRAKTISK STYREARBEID

Atheno arrangerer komprimert kurs i praktisk styrearbeid onsdag 9. november. Kurset høver både for ferske styremedlemmer og styremedlemmer som har ein del erfaring, men som ynskjer eit oppfriska blick på sitt arbeid som styremedlem eller styreleiar. Kurset tek utgangspunkt i aksjeselskapsforma, men er relevant for andre typar føretak.

Tematikk:

- Styret sin juridiske rolle og ansvar
- Styret sine oppgåver og fokusområde
- Styret sitt samspel med administrasjonen
- Styremøta
- God verksemdleing
- Styreevaluering

Tid: Onsdag 9. november 2022 kl. 09-14.30

Stad: Vabakkjen 6 (Atheno sine kontorlokale)

Pris: Kr. 1500 pr person (inkludert lunsj)

Kurshaldar: Lars Solberg, styreleiar i Atheno.

Ta kontakt med Reidun Rykkje i Atheno for påmelding eller meir informasjon
Tlf 917 45 102

Epost reidun@atheno.no

SAKSFRAMLEGG

Generell fullmakt til ordfører for å representere Fitjar kommune som eigarrepresentant

Utval sak	Utval	Møtedato

Vedlegg:

Bakgrunn:

I samband med eigarskapskontroll med forvaltningsrevisjon av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS frå juni 2021 er følgjande tatt med i samandraget:

«Det har blitt gjennomført generalforsamlingar i FKIB AS dei siste åra i samsvar med krav i aksjelova. Det er ordføraren som er kommunen sin eigarrepresentant, og som deltek på vegner av kommunen i generalforsamlingane. At ordføraren er kommunen sin eigarrepresentant følgjer av sedvane, og det er ikkje fatta noko formelt vedtak om dette. Dette er ikkje i samsvar med regelverket, som stiller krav om at dersom aksjeeigar ikkje sjølv stiller i generalforsamling, skal fullmektig ha skriftleg fullmakt.»

Dette er bakgrunnen for at ein i denne saka føreslår ei generell fullmakt til ordfører for å kunne representere Fitjar kommune som eigarrepresentant der denne retten ikkje er gitt til andre.

Vurdering:

Når ordfører har representert Fitjar kommune som eigarrepresentant i mellom anna Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS har dette fungert bra og det er ikkje registrert at nokon i Fitjar kommune har reagert på måten dette er blitt gjennomført på.

I kommuneloven § 6-1, 2. ledd står det følgjande:

«Ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre.»

Det kan hevdast at den praksisen Fitjar kommune har hatt på eigarskapsrepresentasjon er ein utvida tolkning av det som er slått fast i denne paragrafen. Når revisjonen og kontrollutvalet har tatt dette opp er det kommundirektøren sin vurdering at det vil vere mest hensiktsmessig å vedta ei generell fullmakt til ordfører.

Ordfører bør også kunne delegere fullmakta vidare til den ordfører meiner det er hensiktsmessig å delegere til. Dette kan vere aktuelt både i tilfeller der det ikkje høver for ordfører å møte og der det er mest hensiktsmessig å delere dette vidare.

Oppsummering:

På bakgrunn av saksutgreiinga vil kommundirektøren foreslå følgjande:

- 1) Ordfører får ei generell fullmakt til å representere Fitjar kommune som eigarrepresentant. Denne fullmakta gjeld så langt Fitjar kommunestyre, i det ein skilde tilfellet, ikkje har gjeve denne retten til nokon annan.

- 2) Ordfører kan delegere denne fullmakta vidare til den ordfører peikar ut. Slik vidaredelegasjon skal, så langt det er mogeleg, skje skriftleg.
- 3) Denne generelle fullmakta gjeld inntil Fitjar kommunestyre vedtar noko anna.

Framlegg til vedtak:

- 1) Ordfører får ei generell fullmakt til å representere Fitjar kommune som eigarrepresentant. Denne fullmakta gjeld så langt Fitjar kommunestyre, i det ein skilde tilfellet, ikkje har gjeve denne retten til nokon annan.
- 2) Ordfører kan delegere denne fullmakta vidare til den ordfører peikar ut. Slik vidaredelegasjon skal, så langt det er mogeleg, skje skriftleg.
- 3) Denne generelle fullmakta gjeld inntil Fitjar kommunestyre vedtar noko anna.

Gjermund Hagesæter
kommunedirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/114-2
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	11/22	14.09.2022

Vurdering av om Deloitte er uavhengig i høve Fitjar kommune

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar eigenvurderinga frå ansvarleg revisor Else Holst-Larsen, vedrørande om Deloitte AS er uavhengig i høve Fitjar kommune, til etterretning.

Samandrag

Kontrollutvalet si handsaming av ansvarleg revisor si eigenvurdering vil vera ein lekk i å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 Uavhengighetserklæring - Fitjar kommune

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I samsvar med Forskrift om kontrollutvalg og revisjon skal ansvarleg revisor for kommunar og fylkeskommunar løpande vurdere sin uavhengighet. Oppfølging av dette kravet ligg til kontrollutvalet.

Ansvarleg revisor Else Holst-Larsen har sendt over ei slik eigenvurdering i epost 06.09.2022.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka jf. Kommunelova § 23-2, jf. Forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16 og 19.

Vurderingar og verknader

I kommunelova § 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet står det m.a. dette:

«Kontrollutvalget skal påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte»

I Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 16 Krav til revisors uavhengighet står det dette:

«Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.»

Vidare står det i § 19 Krav til eigenvurdering av uavhengighet i same forskrift dette:

«Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig eigenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

En skriftlig eigenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.»

Som det går fram av kommunelova har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Kontrollutvalet si behandling av ansvarleg revisor si eigenvurdering, vil vera ein lekk i å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

I nokre kommunar har revisor utført oppgåver / prosjekt for kommunen, som ikkje er bestilt av kontrollutvalet. Det er ingen ting i veien for at dette kan gjennomførast, dersom det ikkje kjem i konflikt med uavhengighet og objektivitet eller er arbeid av stort omfang. Det bør difor opplysast om revisor har utført oppdrag for kommunen ut over det som er bestilt av kontrollutvalet, og storleiken på oppdraget.

Deloitte AS har ikkje hatt andre oppdrag for kommunen enn det som er bestilt frå kontrollutvalet, dette vart stadfesta i epost 06.09.2022.

Konklusjon

Ut i frå innhaldet i eigenerklæringa vert det tilrådd å ta informasjonen til etterretning.

Eigenerklæring - Uavhengighet

Deloitte AS v/partner Else Holst-Larsen stadfester at vi oppfyller krava til uavhengigheit i kommunelova § 24-4. Deloitte AS har gjennomført ein formell kontroll av eigen uavhengigheit for å identifisere eventuelle relasjonar mellom relevante personar i Fitjar kommune, og partnarar og andre tilsette i Deloitte som er underlagt revisorlova sine føresegner om uavhengigheit, utan at det er identifisert forhold som er til hinder for at vi utføre revisjonsoppdraget.

Detaljert eigenvurdering av uavhengigheit og andre krav jamfør forskrift om kontrollutval og revisjon følgjer punktvis under:

Særeigne tilhøve (§ 16)	Vi kjenner ikkje til at det ligg føre særeigne tilhøve som er eigna til å svekke tilliten til Deloitte AS som revisor for Fitjar kommune.
Nærstående (§ 17)	Ansvarleg revisor eller andre som deltek i revisjonen har ikkje nærstående som har tilknytning til Fitjar kommune som er av betydning for vår uavhengigheit og objektivitet.
Tilsettingstilhøve (§ 18 a og b)	Ansvarleg revisor eller andre som deltek i revisjonen har ikkje anna stilling hos Fitjar kommune eller i verksemdar som kommunen deltek i.
Medlem i styrande organ (§ 18 c)	Ansvarleg revisor eller andre som deltek i revisjonen er ikkje medlem av styrande organ i noko verksemd som Fitjar kommune deltek i.
Deltek i eller har funksjonar i anna verksemd, som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit (§ 18 d)	Ansvarleg revisor eller andre som deltek i revisjonen har ikkje funksjonar i noko verksemd som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit til rollen som revisor for Fitjar kommune.
Rådgjevings- eller andre tenester som er eigna til å påverke revisors habilitet (§ 18 e)	Vi stadfester at det for tida ikkje vert ytt rådgjevings- eller andre tenester til Fitjar kommune som kjem i konflikt med krav til uavhengigheit og objektivitet.
Tenester under kommunens egne leiings- og kontrolloppgåver (§ 18 f)	Vi stadfester at det for tida ikkje vert ytt tenester til Fitjar kommune som høyrer inn under kommunen sine egne leiings- og kontrolloppgåver.
Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Vi stadfester at Deloitte for tida ikkje opptre som fullmektig for Fitjar kommune.
Eigenvurdering av uavhengigheit (§ 19)	Vi stadfester at Deloitte løypande vurderer vår uavhengigheit, og at oppdragsansvarleg revisor årleg og ved behov gir ein skriftleg eigenvurdering av si uavhengigheit til kontrollutvalet.
Teieplikt og unntak frå denne (§ 20)	Vi stadfester at alle medarbeidarar til revisor er kjend med teieplikta etter kommunelova § 24-4, og er forplikta til å overhalde denne.
Dokumentasjon (§ 21)	Vi stadfester at Deloitte etterlever dokumentasjonskrava i forskrift om kontrollutval og revisjon § 21, inkludert at vi dokumenterer korleis revisjonen er gjennomført, kva resultatet er av revisjonen, at alle forhold som tilseier at det kan føreligge mislegheiter eller feil dokumenterast særskilt, og at både art, omfang og eventuelle tilrådingar av eventuell rådgjeving og andre tenester for revidert eining blir dokumentert. All dokumentasjon blir oppbevart på ein ordna og betryggande måte i minst 10 år.

Oppdragsansvarleg revisor

Else Holst-Larsen (partner)

Saksframlegg

Saksnr: 2022/122-7

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	12/22	14.09.2022

Revisjonsplan og risikovurdering i samband med etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga i 2022

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek Deloitte sin presentasjon av revisjonsplan og risikovurdering i samband med forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga til orientering.
2. Utvalet ber om at interimrevisjonsrapport 2022 vert klar til behandling i møte i kontrollutvalet 07.12.2022 med frist for levering til sekretariatet 16.11.2022.
3. Kontrollutvalet ber også om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møtet som årsrekneskapan for 2022 skal behandlast, normalt i mai-møtet 2023, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

Samandrag

Kontrollutvalet i Fitjar kommune har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i kommunen. I denne saka skal den valde revisor, Deloitte, presentere sin plan for gjennomføring av rekneskapsrevisjonen, kva som er gjort av rekneskapsrevisjon så langt og risiko- og vesentlegvurdering dei har føreteke om forenkla etterlevingskontroll for 2022.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Risiko- og vesentlegheitsvurdering Fitjar

2 fitjar - Revisjonsplan og risikovurdering 2022 (002)

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet i Fitjar kommune har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i kommunen. Vidare har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Denne saka er eit ledd i oppfølginga av dette.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i denne saka, jf. Kommuneleva § 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet som lyd m.a. slik

«Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak»*

På bakgrunn av punkt b) over står det dette i kommunelova § 24-9 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Vidare går det fram av Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 m.a. dette:

«Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor*
- c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.»*

Vurderingar og verknader

Etter sekretariatet si oppfatning er Deloitte sin revisjonsplan 2022 og revisor si risiko- og vesentlegvurdering om forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga for 2022 to sider av same sak. Det er difor naturleg at desse to tilhøva vert handsama i same sak.

Kontrollutvalet si behandling av revisjonsplan, informasjon om rekneskapsrevisjonen så langt og risiko- og vesentlegvurdering i høve forenkla etterlevingskontroll som skal utførast i 2022, vil vere eit ledd i å sjå til at kommunen sin rekneskap vert revidert på ein trygg måte og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Revisjonsplanen og risikovurderinga for etterlevingskontroll er vedlagt saka.

Når det gjeld kontrollutvalet sitt ansvar i høve kommunelova § 24-9 om forenkla etterlevingskontroll av økonomiforvaltninga er det naturleg at Deloitte legg fram sin uttale om resultatet av denne i same møte som årsrekneskaperen for 2022 skal behandlast, normalt i mai-møtet i 2023, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen frå Deloitte til orientering.

Vidare vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om at interimrevisjonsrapport 2022 vert klar til behandling i møte i kontrollutvalet 07.12.2022, med frist for levering til sekretariatet innan 16.11.2022.

Det vert også tilrådd at kontrollutvalet ber om at uttale om resultatet av den forenkla etterlevingskontrollen vert levert til same møte som årsrekneskapen for 2022 skal behandlast, normalt i mai-møtet i 2023, sjølv om den nasjonale fristen er sett til 30.06.

Forenkla
etterlevingskontroll med
økonomiforvaltninga
- risiko og
vesentlegheitsvurdering

Forenkla etterlevingskontroll

- rekneskapsrevisor medverker til at kontrollutvalet får hjelp til å dekke sitt ansvar for å sjå til at det vert ført kontroll med at den økonomiske forvaltninga foregår i samsvar med gjeldande bestemmelsar og vedtak.

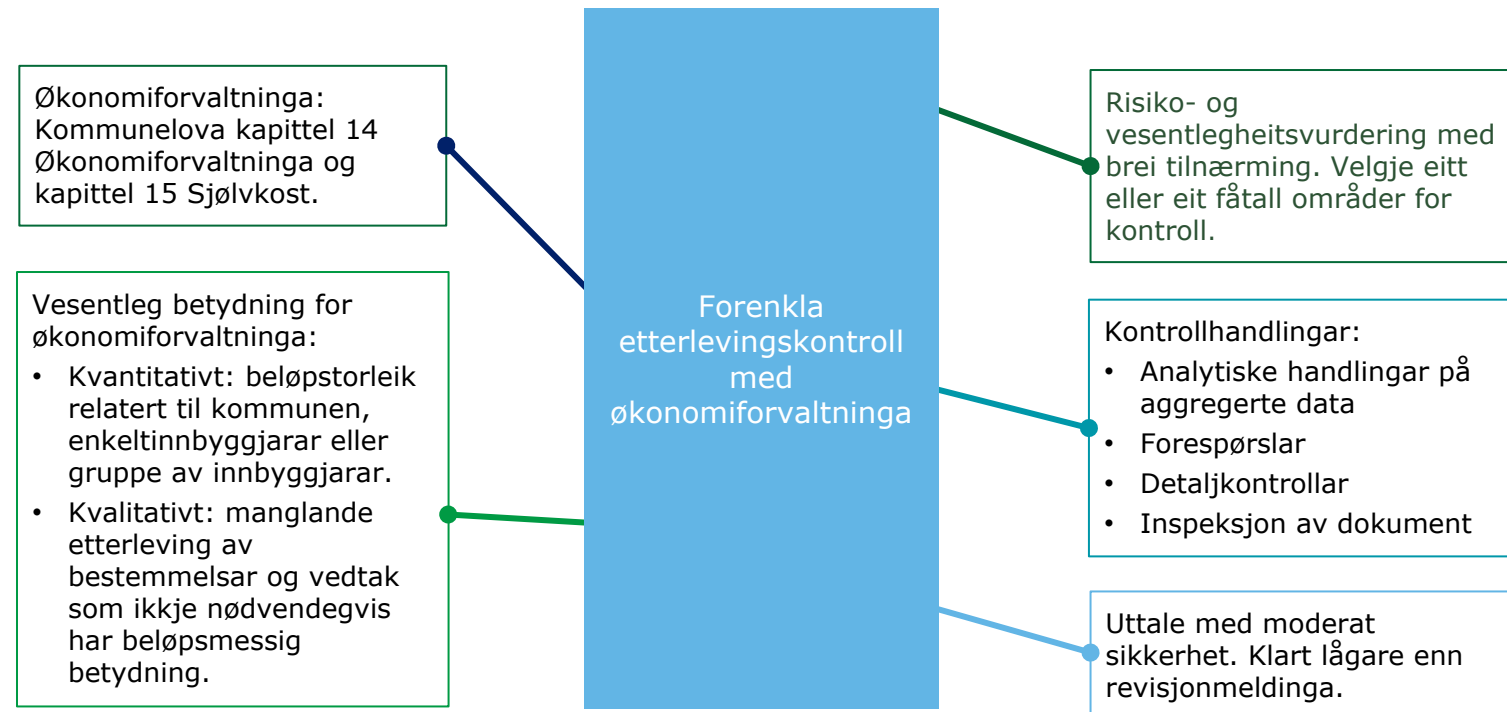
Kommunelova § 24 -9:

Rekneskapsrevisor skal sjå etter om kommunen eller fylkeskommunen si økonomiforvaltning i hovudsak foregår i samsvar med bestemmelsar og vedtak.

Revisor skal basera oppgåva på ei risiko- og vesentlegheitsvurdering, som skal leggest fram for kontrollutvalet.

Revisor skal seinast 30. juni avgje ei skriftleg uttale til kontrollutvalet,..., om resultatet av kontrollen.

RSK 301: Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Risiko- og vesentlegheitsvurdering forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga

Fitjar kommune 2022

 Lav

 Middels

 Høg

Område	Kommentar	Risikonivå
Refusjon sjukepengar	<p>Risiko for at :</p> <ul style="list-style-type: none">• kommunen ikkje har rutiner som sikrar at krav på refusjon sjukepengar vert handsama tidsriktig og at krav derfor kan gå tapt• kommunen ikkje har rutiner for tapsføring av forelda krav på sjukepengar	
Sjølvkost	<p>Risiko for at:</p> <ul style="list-style-type: none">• sjølvkostområda vert belasta utgifter som ikkje er relevante• kommunen ikkje har tilfredsstillande rutiner for vurdering av kostnadseffektivitet på sjølvkostområdet• kommunen ikkje har ei forvaltning av sjølvkostfonda som er i tråd med lov og forskrift (nedbygging innan fem år)	

Risiko- og vesentlegheitsvurdering forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga

Fitjar kommune 2022

Lav

Middels

Høg

Område	Kommentar	Risikonivå
Investeringsprosjekt	Risiko for at: <ul style="list-style-type: none">kommunen ikkje har tilfredsstillande rutiner for prosjektstyringdet ikkje vert ført prosjektrekneskapinvesteringsprosjekt har vesentlege overskridingar	Middels
Innkjøp	Risiko for at kommunen ikkje følgjer: <ul style="list-style-type: none">regelverket om offentlig anskaffinginterne rutiner for innkjøp	Middels
Budsjettavvik	Risiko for at kommunen ikkje har tilfredsstillande rutiner ved budsjettavvik, herunder at: <ul style="list-style-type: none">einingar med vesentlege budsjettavvik ikkje vert følgde oppdet ikkje vert gjort budsjettjusteringardet ikkje vert rapportert til kommunestyret	Middels
Budsjettprosess	Risiko for at: <ul style="list-style-type: none">kommunen ikkje har tilfredsstillande rutiner for budsjettprosessenbudsjettet ikkje er realistiskbudsjettet ikkje er vedteke i balansedet ikkje er budsjettert med inndecking av meirforbruk frå tidlegere år	Middels

Risiko- og vesentlegheitsvurdering forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga

Fitjar kommune 2022

Lav

Middels

Høg

Område	Kommentar	Risikonivå
Oppfølging av vedtak	Risiko for at: <ul style="list-style-type: none">vedtak fra kommunestyret ikkje vert følgde oppvedteke gebyrregulativ ikkje vert nytta korrekt og det vert fakturert med feil satsar eller feil frekvens	Middels
Offentleg støtte	Risiko for at kommunen yt offentlig støtte ved å: <ul style="list-style-type: none">tilby lån til gunstige vilkårsel eller leiger ut tenester eller driftsmidlar til underpriskjøper eller leiger tenester eller driftsmidlar til overprisutviklar infrastruktur som kjem enkelte foretak til gode uten at det vert betalt vederlagunnlet å krevja inn kommunale avgifter og skattarbetalar overkompensasjon for utføring av allmennyttige tenester	Middels
Rekneskapsavslutting	Risiko for at: <ul style="list-style-type: none">kommunen ikkje ferdigstillar årsrekneskap og årsmelding iht. fristrapportering av årsrekneskapen til KOSTRA ikkje vert gjort tidsriktigkommunen ikkje har utarbeidd alle forskriftsbestemte oppstillingar av rekneskapenkommunen ikkje har utarbeidd dokumentasjon av alle vesentlege balansepostar	Middels

Risiko- og vesentlegheitsvurdering forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga Fitjar kommune 2022

Lav

Middels

Høg

Område	Kommentar	Risikonivå
Finansreglement	<p>Risiko for at:</p> <ul style="list-style-type: none">kommunen ikkje har eit vedteke, oppdatert og kvalitetssikra finansreglement.kommunen ikkje overheldt finansreglementet, herunder:<ul style="list-style-type: none">rapportering ikkje vert utført iht. reglementavvik ikkje vert følgde opp	
Økonomireglement	<p>Risiko for at :</p> <ul style="list-style-type: none">kommunen ikkje har eit vedteke økonomireglement iht. kommunelova § 14-2, d)økonomireglementet er mangelfullt	

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 345,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.

Revisjonsplan og risikovurdering 2022

Fitjar kommune

MAKING AN
IMPACT THAT
MATTERS
since 1845

Revisjonsplan

Fitjar kommune 2022

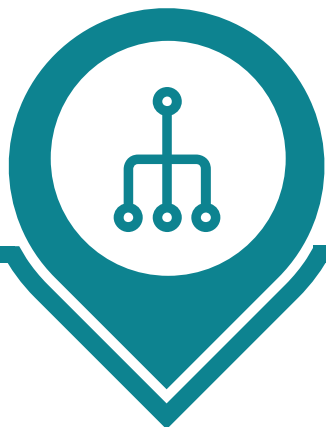
September

Oktober

November

Mars/April

April/Mai

Revisjonsplan, risikovurdering revisjon og risiko- og vesentlegheitsvurdering forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga vert handsama i kontrollutvalet
Møte med administrasjonen om rutiner og forbedringer.

Interimrevisjon

Oppstartsmøte med rådmann og administrasjon
Kartlegging av rutiner og testing av kontrollar
Detaljkontrollar inntekter og utgifter

Oppsummering interimrevisjon vert handsama i kontrollutvalget

Årsoppgjer

Balansepostar
Årsmelding
Konsolidert rekneskap
Forenkla etterlevingskontroll økonomiforvaltning

Årsmelding, årsrekneskap, revisjonsmelding, revisjonsrapport og uttale frå forenkla etterlevingskontroll med økonomiforvaltninga vert handsama i kontrollutvalet

Attestasjonar

Risikovurdering

Fitjar kommune 2022

Lav

Middels

Høg

Område	Kommentar	Risikonivå
Inntekter	Predefinert høg risiko knytt til inntekter. Mange transaksjoner av ulik art og mogleg incentiv for mislegheiter knytt til inntektsføring.	
Meirverdiavgift	Komplisert regelverk, mange transaksjonar, mange tilsette involvert i prosessering av inngåande faktura og utfakturering. Risiko for forelding ved meirverdiavgiftskompensasjon og at kommunen urettmessig gjer krav på kompensasjon.	
Pensjon	Vesentlege forpliktingar og midlar, kompliserte regelverk og rekneskapsmessig behandling, viktig for den enkelte tilsett at opplysingar er korrekt registrerte hos pensjonsleverandør.	
Skillet investering/drift	Forskrift og standard regulerar avgrensing. Vesentleg for adgang til lånefinansiering.	
Utgifter	Risiko knytt til regelverk for offentleg anskaffing og mange tilsette involvert i prosessering av inngåande faktura.	
Anleggsmidlar	Vesentlege verdjar. Risiko for feilaktig aktivering og manglande avskrivningar. Store investeringar.	

Risikovurdering

Fitjar kommune 2022

Lav

Middels

Høg

Område	Kommentar	Risikonivå
Bank	Risiko knytt til tilgong til bankkontoar og utbetalingsrutiner.	
Låneopptak	Låneopptak vert regulert av kommunelov og heradsstyret sitt budsjettvedtak. Minimumsavdrag viktig storleik.	
Bundne fond	Risiko for at avsetjing og bruk ikkje er iht. lov, forskrift eller gjevar sine vilkår.	
Avslutting av regnskapet	Ny forskrift i 2020, risiko for feil bruk av strykingsregler	
Offentlege avgifter	Risiko for fullstendigheit og nøyaktigheit.	
Reiseutgifter	Ikkje avvik i 2021 revisjonen.	

Risikovurdering

Fitjar kommune 2022

Lav

Middels

Høg

Område	Kommentar	Risikonivå
Løn	Svært mange transaksjonar gjev liten risiko for vesentlege feil. Velfungerande prosess og kontrollar.	
Aksjar og andelar	Risiko for verdsetjing.	
Andre kortsiktige fordringar	Risiko for eksistens og verdsetjing.	
Annan kortsiktig gjeld	Risiko for fullstendigheit.	
Leverandørgjeld	Risiko for fullstendigheit og periodisering (sett i samanheng med periodisering utgifter).	
Kundefordringar	Fordringsmasse består av mange mindre fordringar, liten risiko for vesentlege feil. Rutiner for purring og tapsavsetjing og tryggleik for krav gjennom legalpant for kommunale avgifter og eigedomsskatt.	
Noteopplysingar	Risiko for at notar inneholder feil eller at forskriftsbestemte noteopplysingar manglar.	

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our global network of member firms and related entities in more than 150 countries and territories (collectively, the “Deloitte organization”) serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte’s approximately 345,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms or their related entities (collectively, the “Deloitte organization”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser.

No representations, warranties or undertakings (express or implied) are given as to the accuracy or completeness of the information in this communication, and none of DTTL, its member firms, related entities, employees or agents shall be liable or responsible for any loss or damage whatsoever arising directly or indirectly in connection with any person relying on this communication. DTTL and each of its member firms, and their related entities, are legally separate and independent entities.

Saksframlegg

Saksnr: 2022/124-1
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	13/22	14.09.2022

Rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 - 2024

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet vil i 2022 gjennomføre ei rullering av gjeldande plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024.
2. Kontrollutvalet ber sekretariatet førebu ei sak der kontrollutvalet, sekretariatet og revisor diskuterer eventuelle endringar i risikobiletet for Fitjar kommune, som kan resultere i endringar i plan for forvaltningsrevisjon.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet skal starte arbeidet med å rullere plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 med målsetting om at arbeidet skal vere ferdig utført i løpet av hausten 2022.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 plan for forvaltningsrevisjon i Fitjar kommune 2020-2024
- 2 Fitjar kommune - risiko- og vesentlegvurdering

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet sine oppgåver vedrørende forvaltningsrevisjon finn vi i kommunelova §§ 23-2, c og 23.3. I § 23-2,c er kontrollutvalet sitt ansvar for å sjå til at forvaltningsrevisjon vert gjennomført skildra. Vidare handlar § 23-3 om kva forvaltningsrevisjon er og deretter plan for Forvaltningsrevisjon. I forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 4 og 5 går det fram rapportering og oppfølging av gjennomførde forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Plan for forvaltningsrevisjon skal baserast på ein risiko- og vesentlegvurdering (ROV) av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap, med sikte på å identifisere område i kommunen med størst behov for forvaltningsrevisjon.

Kommunestyret i Fitjar kommune gjorde slikt vedtak i sak 078/2020 «Plan for forvaltningsrevisjon – Fitjar kommune» i møte 04.11.2020:

1. Forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 for Fitjar kommune vert vedteken slik den ligg føre.
2. Planen erstattar plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020.
3. Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.
4. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å føreta endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innafor dei utvalde områda i planen
5. Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne evalueringa.
6. Kontrollutvalet skal rapportere resultatet av forvaltningsrevisjonar til kommunestyret etter kvart.

I punkt 5 i vedtaket går det fram at planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden, og at kontrollutvalet har fått mynde til å gjennomføra denne evalueringa.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har i tråd med kommunelova § 23 vedtakskompetanse for å dra i gang og gjennomføre prosess med å utarbeide forslag til plan for forvaltningsrevisjon og fylkestinget skal gjera vedtak i saka.

Vurderingar og verknader

I den vedtekne planen er desse prosjekta sett opp i prioritert rekkefølge:

1. Kvalitet i grunnskulen
2. Bemanning, personal og sjukefråvær
3. Institusjons- og heimeteneste
4. Interkommunale samarbeid
5. Arkiv og offentlegheit
6. Plan- og byggesak
7. Tilpassa opplæring og spesialundervisning
8. Internkontroll og kvalitetssystem
9. Drift og vedlikehald av kommunale bygg

Det er gjennomført ein forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS. Kontrollutvalet bestilte i møtet 02.03.22 forvaltningsrevisjon av Institusjons- og heimeteneste.

Kommunestyret vedtok i møte 04.11.2020 at ein vil at det skal gjennomførast ein forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS. Sjå eiga sak i dette møte gjeldande rullering av plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024.

Bakgrunnen for at det kan vera føremålstenleg å rullera plan for forvaltningsrevisjon midt i planperioden er at det kan vera endringar i risikobiletet i Fitjar kommune sidan 2020 då planen vart utarbeidd.

Ved utarbeiding av risiko- og vesentlegvurdering som låg til grunn for plan for forvaltningsrevisjon 2020 - 2024, valde kontrollutvalet å nytta kommunen sin revisor til å gjera arbeidet, inkludert prosessarbeid i kontrollutvalet. Revisor utarbeidde forslag til plan for forvaltningsrevisjon på bakgrunn av det arbeidet som vart gjort i analysearbeidet. Kontrollutvalet behandla planen, og kommunestyret fekk planen til behandling etter innstilling frå kontrollutvalet.

Kontrollutvalet har i sitt budsjett avgrensa med midler til gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Det er hittil i perioden gjennomført 1 forvaltningsrevisjon/eigarskapskontroll. Det vil, etter sekretariatet si vurdering, vere føremålstenleg å gjennomføre evalueringa etter pkt 5 i kommunestyrevedtaket i sak 078/2020 i eit møte i kontrollutvalet der utvalet i lag med sekretariat og revisor vert samde om eventuelle prioritetsendringar i planen som følgje av endringar i risikobiletet for kommunen. Denne framgangsmåten vil sikre at midlane til forvaltningsrevisjon vert brukt for gjennomføring av prosjekt, og samtidig at planen vert evaluert slik kommunestyret har bedt om.

Konklusjon

Kontrollutvalet bør i 2022 følgja opp vedtaket om å rullera planen minst ein gong i valperioden. På bakgrunn av dette rår sekretariatet utvalet om å be sekretariatet legge til rette for ein diskusjon i kontrollutvalet om endringar i prioritetsrekkefølga i plan for forvaltningsrevisjon som følgje av eventuelle endringar i risikobiletet for kommunen.

Fitjar kommune

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024

September 2020

Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til forvaltningsrevisjon	4
1.2	Krav til plan for forvaltningsrevisjon	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024	5
2.1	Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt	5
2.2	Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med høg risiko og vesentlegheit	6
2.3	Gruppe 3 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med lågare risiko og vesentlegheit	7
3.	Gjennomføring av forvaltningsrevisjon	8
3.1	Standard og innsynsrett	8
3.2	Metode	8
3.3	Gjennomføring og rapportering	8

1. Innleiing

1.1 Krav til forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-2 bokstav c) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen sin verksemd og av selskap kommunen har eigarinteresser i. Same lov § 23-3 definerer forvaltningsrevisjon som å gjennomføre systematiske vurderingar av:

- økonomi,
- produktivitet,
- regeletterleving,
- målinnfriing og
- verknader ut frå kommunestyret sine vedtak.

1.2 Krav til plan for forvaltningsrevisjon

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Ifølgje kommunelova § 23-3 femte ledd er det kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-3 tredje ledd stiller krav om at planen for forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Fitjar kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen si verksemd har teke utgangspunkt i risiko for manglar eller avvik knytt til produktivitet, målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging, internkontroll og/eller effektivitet. Risiko- og vesentlegvurderinga av kommunen sine eigarskap i selskap har teke utgangspunkt i risiko for at selskapa ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, eller at dei ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte. I tillegg har det blitt vurdert kor vesentlege selskapa er for kommunen, med utgangspunkt i brukarperspektivet/samfunnsnyttan og dei økonomiske interessene dei representerer for kommunen.

Informasjon som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga, og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativt leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

På bakgrunn av risiko- og vesentlegvurderinga er det utarbeidd forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt, og kontrollutvalet har vurdert dei ulike områda opp mot kvarandre og prioritert dei områda dei meiner det er mest vesentleg å undersøkje.

2. Forvaltningsrevisjonsprosjekt 2020-2024

Under er forvaltningsrevisjonsprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Forvaltningsrevisjonsprosjekta er delt i tre grupper; ei prioritert liste med dei viktigaste prosjekta, ei uprioritert liste med prosjekt der risikoen er vurdert som høg, samt ei uprioritert liste med prosjekta som er vurdert å ha lågare risiko og som mindre vesentlege å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon av. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentleg-vurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise forvaltningsrevisjonsprosjekta.

Forvaltningsrevisjon av selskap kan kombinerast med eigarskapskontroll (sjå plan for eigarskapskontroll 2020-2024).

2.1 Gruppe 1 – prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Tabell 1: Prioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Kvalitet i grunnskulen	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Kvalitet i tenestene
2	Bemanning, personal og sjukefråvær	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Oppfølging av sjukemeldte• Vikarbruk• Rekruttering
3	Institusjons- og heimeteneste	<ul style="list-style-type: none">• Personalforvaltning• Rekruttering og vikarbruk• Bruk av omsorgstrappa• Kapasitet og kompetanse• Ressursbruk• Kvalitet i tenestene
4	Interkommunale samarbeid	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Styring og kontroll• Budsjettering og løyvingar• Kvalitet i tenestene
5	Arkiv og offentlegheit	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Regeletterleving• Rutinar og retningslinjer for arkivering og journalføring
6	Plan- og byggesak	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Regeletterleving• Service, råd, rettleiing
7	Tilpassa opplæring og spesialundervisning	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Etterleving av opplæringslova og forvaltningslova• Samarbeid med PPT på individ- og systemnivå
8	Internkontroll og kvalitetssystem	<ul style="list-style-type: none">• Tilfredsstillande internkontroll• Bruk av kvalitetssystem• Gjennomføring av risikovurderingar• Melding og oppfølging av avvik
9	Drift og vedlikehald av kommunale bygg	

2.2 Gruppe 2 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med høg risiko og vesentlegheit

Tabell 2: Uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt	Tema
Innkjøp	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Regeletterleving
Investeringar	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Budsjettering• Prosjektleing
Kvalitet i barnehage	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Kvalitet i tenestene
Kultur	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Planlegging
Barnevern ¹	<ul style="list-style-type: none">• Regeletterleving• Tidleg innsats/førebygging• Barnevernssamarbeid
Legevakt og legetenester	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Styring og kontroll• Budsjettering og løyvingar
Rus og psykisk helse	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Kvalitet i tenestene
Sosiale tenester/NAV	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Kvalitet i tenestene
Fitjar kultur og idrettsbygg AS ²	<ul style="list-style-type: none">• Organisering og styring• Økonomi og drift• Tilfredsstillande tilbod til brukarar
Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS	<ul style="list-style-type: none">• Verksemdstyring• Internkontroll• Økonomistyring
Krisesenter vest IKS	<ul style="list-style-type: none">• Verksemdstyring• Internkontroll• Økonomistyring

¹ Jf. kommunelova § 20-9, er det kontrollutvalet i vertskommunen som førar kontroll med verksemda i verstkommunesamarbeidet på vegner av deltakarane. Fitjar kommune kan likevel gjere forvaltningsrevisjon av dei delane av verksemda i verstkommunesamarbeidet som gjeld Fitjar.

² Selskapet er ikkje omfatta av kontrollutvalet og revisjonen si innsynsrett etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Ein eventuell forvaltningsrevisjon av selskapet avheng difor av at kommunen sin revisor enten er gitt innsynsrett i selskapet sine vedtekter, at styret gir slik innsynsrett på førespurnad, eller at eigarorganet vedtek at selskapet skal gje slikt innsyn.

2.3 Gruppe 3 – uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt med lågare risiko og vesentlegheit

Tabell 3: Uprioriterte forvaltningsrevisjonsprosjekt

Prosjekt
Saksførebuing og vedtaksoppfølging
Informasjonstryggleik, personvern og digitalisering
Beredskap
Berekraft, klima og miljø
Trygt og godt skulemiljø
Vatn, avlaup og renovasjon
Brannvern
Kommunale bustader

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein forvaltningsrevisjon, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre område bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for forvaltningsrevisjon. Dersom kontrollutvalet finn det føremålstenleg kan plan for forvaltningsrevisjon rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av forvaltningsrevisjon

3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal følge standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) ved gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt.³

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap,⁴ aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar,⁵ samt i verksemder som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6. Innsynsretten i verksemder som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemder som har avtalerettslege forplikningar ovanfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike forvaltningsrevisjonsprosjekta avheng av endelege problemformuleringar i det ein skilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg breidde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørreskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka forvaltningsrevisjonsprosjekt at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva revisjonskriterium⁶ revisor skal leggje til grunn. Før ein forvaltningsrevisjon blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om forvaltningsrevisjonsprosjekt til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i kvar forvaltningsrevisjonsrapport. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten. Det er kontrollutvalet si oppgåve å sjå til at kommunestyret sine vedtak knytt til handsaminga av rapportar om forvaltningsrevisjon blir følgt opp.

³ Sjå <https://www.nkrf.no/rsk-001-standard-for-forvaltningsrevisjon>

⁴ For vertskommunesamarbeid gjeld egne reglar. Jf. kommunelova § 20-9, er det kontrollutvalet i vertskommunen som førar kontroll med verksemda i verstkommunesamarbeidet på vegner av deltakarane. Ein kommune kan likevel gjere forvaltningsrevisjon av dei delane av verksemda i vertskommunesamarbeidet som gjeld kommunen.

⁵ Selskap med private eller statlege eigarar er ikkje omfatta av kontrollutvalet og revisjonen si innsynsrett etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Ein eventuell kontroll av slike selskap avheng difor av at kommunen sin revisor enten er gitt innsynsrett i selskapet sine vedtekter, at styret gir slik innsynsrett på førespurnad, eller at eigarorganet vedtek at selskapet skal gje slikt innsyn.

⁶ Normer og standardar som forvaltninga blir vurdert opp mot (vedtak, regelverk, mål).

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Opplysningar som kjem fram i dokumentet er i hovudsak ikkje verifisert, og kan ikkje nyttast som faktagrunnlag utan ytterlegare undersøkingar

Fitjar kommune

Risiko- og vesentlegvurderingar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll

August 2020

«Risiko- og vesentlegvurdering for
forvaltningsrevisjon og
eigarskapskontroll»

August 2020

Rapporten er utarbeidd for Fitjar
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhald

1.	Innleiing	5
2.	Organisering og nøkkeltal	8
3.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	11
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	23
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	32
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	34
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	35

Detaljert innhaldsliste

1.	Innleiing	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Forvaltningsrevisjon	5
1.3	Eigarskapskontroll	5
1.4	Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll	6
1.5	Metode og gjennomføring	6
1.6	Lesarrettleiing	7
2.	Organisering og nøkkeltal	8
2.1	Organisering	8
2.2	Finansielle nøkkeltal	8
2.3	Befolkningsutvikling	9
2.4	Kommunen sine eigarskap	10
3.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	11
3.1	Sektorovergripande funksjonar	12
3.2	Oppvekst- og kultur	15
3.3	Plan og teknisk drift	18
3.4	Helse, sosial og omsorg	20
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	23
4.1	Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	24
4.2	Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	26
4.3	Føretak, samarbeid og foreiningar	30
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	32
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	34
6.1	Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar	34
6.2	Tilsyn	34
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	35
7.1	Forvaltningsrevisjon	35
7.2	Eigarskapskontroll	37

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

I samsvar med prosjektplanar vedteke av kontrollutvalet i møte 12. desember 2019 i sakene PS 44/19 og PS 45/19 har Deloitte gjennomført risiko- og vesentlegvurderingar (ROV-vurderingar) av Fitjar kommune si verksemd og i selskapa der Fitjar kommune har eigarinteresser. Føremålet med ROV-vurderingane har vore å skaffe relevant informasjon om dei delane av verksemda i kommunen og selskapa der kommunen har eigarinteresser, som det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll.

ROV-vurderingane er systematiserte og framstilte i dette analysedokumentet. Dokumentet dannar grunnlag for kontrollutvalet sitt arbeid med planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for 2020-2024. Kontrollutvalet er pålagt å utarbeide slike planar. Planane skal vedtakast av kommunestyret.

I arbeidet med ROV-vurderingane og utarbeidinga av analysedokumentet har det blitt gjennomført møte med kontrollutvalet, dokumentgjennomgang, intervju og spørjeundersøking (sjå seksjon 1.5).

Analysen er av overordna karakter og i stor grad basert på innspel som har kome fram gjennom møte i kontrollutvalet, intervju, spørjeundersøking og gjennomgang av relevant dokumentasjon. Datagrunnlaget er i avgrensa grad verifisert. Datagrunnlaget er i analysedokumentet nytta som indikasjon på risikoforhold som eventuelt bør eller kan følgjast opp/undersøkjast i forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll eller gjennom andre undersøkingar dersom kontrollutvalet og kommunestyret ønskjer dette.

1.2 Forvaltningsrevisjon

I kommunelova § 23-3 går det fram at forvaltningsrevisjon inneber å gjere systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, regeletterleving, målinnfriing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Same lov § 23-2 bokstav c), pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap som kommunen har eigarinteresser i.

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Det er vidare eit krav at plan om forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV-vurdering):

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.3 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll er ei oppgåve som er lagt til kontrollutvalet etter kommunelova § 23-2 bokstav d), og er nærare skildra i kommunelova § 23-4. Der går det fram at eigarskapskontroll inneber å kontrollere om forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser blir skjøtta i samsvar med regelverk, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Som med plan for forvaltningsrevisjon, skal også plan for eigarskapskontroll vere basert på ei ROV-vurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om kor det er størst behov for eigarskapskontroll, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for eigarskapskontroll og å prioritere kva eigarskapskontrollar det kan vere aktuelt å gjennomføre.

Det er kommunestyret som vedtek plan for eigarskapskontroll. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.4 Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll

Ny kommunelov skil mellom forvaltningsrevisjon av selskap som inngår i ordinær forvaltningsrevisjon, og eigarskapskontroll. Fokuset i ein **eigarskapskontroll** er på korleis kommunen forvaltar eigarskapa sine, anten enkeltvis eller som portefølje. Kriteria vi legg til grunn er mellom anna regelverk knytt til ulike typar selskap (til dømes kommunelov, aksjelov, lov om interkommunale selskap), KS sine retningslinjer for kommunal eigarstyring, kommunale eigarskapsmeldingar/eigarstrategiar og andre mål, vedtak og retningslinjer. Fokuset i ein **forvaltningsrevisjon av selskap** er på sjølve selskapet, og vil t.d. omhandle om selskapet driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, og om det driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

1.5 Metode og gjennomføring

I prosessen med ROV-vurderingar har vi nytta ein metodikk med høg grad av involvering, både av kontrollutvalet og av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret. Ei slik tilnærming har bidrege til at vi har avdekka kva forvaltningsområde, tenesteområde, selskap og eigarskap det er knytt størst risiko til. I tillegg har høg grad av involvering bidrege til å forankre planarbeidet og gjere det kjent både i kommunestyret og i administrasjonen. Dette vil skape eit godt grunnlag for gjennomføring av prosjekta som blir prioritert i planane.

1.5.1 Prosessmøte 1 med kontrollutvalet

I det første prosessmøtet fekk kontrollutvalet høve til å diskutere og vurdere risikoar innanfor kommunen sine ansvarsområde og knytt til drifta i selskapa der kommunen har eigarinteresser, basert på eiga erfaring frå arbeidet i kontrollutvalet.

1.5.2 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen tok utgangspunkt i planar, meldingar og rapportar frå kommunen. Vi har òg undersøkt kva tilsyn som er gjennomført og eventuelt planlagt i kommunen. Desse har samla gitt eit oversyn over kommunen sine mål og strategiar, samt bidrege til å avdekkje område med risiko eller behov for forbetring.

1.5.3 Analyse av statistikk

Vi har gjennomgått KOSTRA-tal, tal frå kommunebarometeret og anna relevant statistikk som ligg føre for å undersøke om det er område der kommunen skil seg frå kommunar det er relevant å samanlikne seg med. Samanlikningane kan gje indikasjonar på risikoområde som det kan vere relevant å undersøke nærare.

1.5.4 Intervju

Vi har gjort intervju med både politiske og administrative leiarar i kommunen. Frå administrasjonen har vi intervjuar rådmann, assisterande rådmann, økonomisjef, avdelingsleiar for plan og utvikling, etatssjef for oppvekst og helse- og sosialsjef. Frå politisk nivå har vi intervjuar ordførar, varaordførar og to utvalsleiarar. Totalt har vi intervjuar 10 personar. Intervjua blei gjennomført per telefon eller Microsoft Teams.

1.5.5 Elektronisk spørjeundersøking

Administrative leiarar og heile kommunestyret har vore involvert i ROV-vurderingane gjennom ei undersøking i Questback (elektronisk spørjeundersøkingsverktøy). I spørjeundersøkinga blei desse bedne om å peike på potensielle risikoar innanfor det tenesteområdet dei har ansvar for eller kjenner til, samt risikoområde knytt til selskap kommunen eig. Seks av 15 inviterte folkevalde svarte på spørjeundersøkinga (responsrate 40 %), medan 11 av 22 leiarar (50 %) svarte. Totalt svarte 17 av 37 inviterte respondentar. Dette gir ein total responsrate på om lag 46 %.

1.5.6 Gjennomgang av selskapsopplysningar i bedriftsdatabase

Deloitte har nytta Bisnode SmartCheck for å få tilgang til rekneskapsopplysningar og informasjon om eigarskap og eigarskapsstruktur. Denne informasjonen er nytta både for å få oversyn over alle aktuelle selskap som skal omfattast av ROV-vurderingane, og for å avdekkje eventuelle risikoar gjennom dei føreliggjande finansielle nøkkeltala.¹

1.5.7 Prosessmøte 2 med kontrollutvalet

I dette møtet legg revisjonen fram ROV-vurderingane (dette dokumentet) med dei risikovurderingane som er gjennomførte for kontrollutvalet. ROV-vurderingane og forslag til prosjekt vil i dette møtet bli lagt til grunn når kontrollutvalet skal prioritere område eller prosjekt for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for dei neste fire åra.

1.5.8 Vedtak av plandokument

Basert på dei prioriteringane som kontrollutvalet gjer i prosessmøte 2, vil det bli utarbeidd eit plandokument. Dette dokumentet blir vedtatt av kontrollutvalet før det blir sendt vidare til kommunestyret for endeleg vedtak.

1.6 Lesarrettleiing

Innspela som er samla inn i samband med den ROV-vurderinga er systematiserte og framstilte i dette dokumentet. Dokumentet er meint som eit grunnlag for kontrollutvalet for å velje ut og prioritere forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar.

I kapittel 2 gir vi ei kort oversikt over organiseringa av og nøkkeltala for kommunen.

Kapittel 3 og 4 omhandlar forvaltningsrevisjon. Her presenterer vi oversikt over identifiserte risikoområde innan dei ulike verksemdsområda og eigarskapa til kommunen som er eit resultat av undersøkinga vi har gjort i samband med analysearbeidet. Risikovurderingane og forslag til prosjekt er basert på ein overordna gjennomgang av kommunen sine tenesteområde og dei selskap kommunen har eigarskap i.

I kapittel 5 presenterer vi dei risikovurderingane vi har gjort for kommunen når det gjeld eigarskapskontroll.

Kapittel 6 inneheld oversikt over tidlegare gjennomførte og pågåande forvaltningsrevisjonar, selskapskontrollar, eigarskapskontrollar, samt oversikt over gjennomførte og planlagde tilsyn.

I kapittel 7 viser vi forslaga våre til moglege forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar basert på dei risikovurderingane som er gjennomførte. Forslaga til prosjekt er ikkje presentert i prioritert rekkefølge. Prioritering og val av prosjekt skal kontrollutvalet gjere. Kontrollutvalet står også fritt til å leggje til og/eller ta bort prosjekt i lista som her er presentert. Endeleg prioritering av prosjekt blir framstilt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og plan for eigarskapskontroll 2020-2024, som skal leggjast fram for kommunestyret.

¹ Ikkje alle interkommunale selskap (IKS) er underlagt innleveringsplikt til Brønnøysundregisteret. Det førekjem også at slike selskap ikkje leverer årsrekneskap til Brønnøysundregisteret. I desse tilfella har ikkje revisjonen tilgang på nøkkeltal. Slike manglande data vil bli opplyst om der det er relevant.

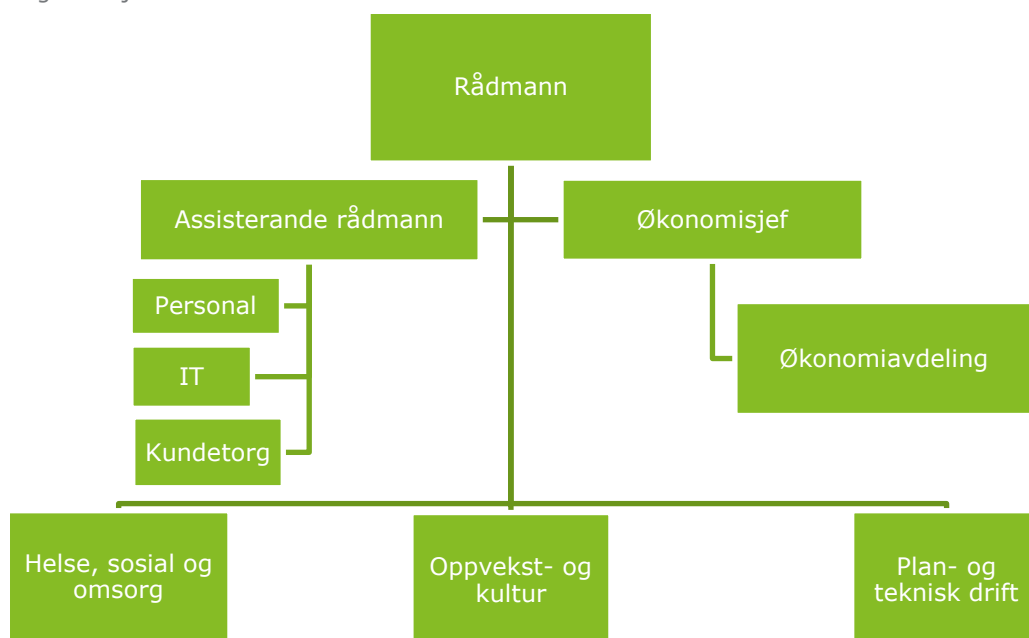
2. Organisering og nøkkeltal

2.1 Organisering

Figur 1 viser ein forenkla versjon av Fitjar sin administrative organisering. Rådmann er øvste leiar i kommunen. Rådmannen sin leiargruppa (strategisk leiargruppe) består av etatssjef for helse, sosial og omsorg, etatssjef for oppvekst og kultur, etatssjef for plan- og teknisk, økonomisjef med ansvar for økonomiavdelinga og assisterande rådmann (som har ansvar for personal, IT og kundetorget).

Etat for plan og teknisk drift består av avdeling for plan- og utvikling, landbruk- og miljø og teknisk. Helse, sosial og omsorg omfattar heimetenester og FBB (Fitjar bu- og behandlingstenester), habilitering, helsespesialistar og NAV. Oppvekst og kultur består av tre skular, ein kommunal barnehage, kulturskulen, avdeling for kultur og helsestasjon.

Figur 1: Organisasjonskart

2.2 Finansielle nøkkeltal

Netto driftsresultat er ein hovudindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren, jf. berekningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Netto driftsresultat viser kor mykje som kan disponerast til avsetningar og investeringar etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. TBU tilrår at netto driftsresultat for kommunane er på 1,75 %.

Fitjar kommune hadde eit netto driftsresultat på 6 millionar i 2019. Dette er 2 % av driftsresultatet, altså over det tilrådde nivået frå TBU. For 2020 er det budsjettert med eit netto driftsresultat på omlag 4,8 millionar. Målet for økonomiplanen 2020-2023 er å ha eit driftsresultat på minst 1 % av driftsinntektene, altså under det tilrådde nivået frå TBU.

Tal frå KOSTRA viser at Fitjar kommune hadde eit **disposisjonsfond** på 12,1 % av brutto driftsinntekter i 2019. Dette er høgare enn kommunegruppa (11,5 %). Riksrevisjonen tilrår eit disposisjonsfond på minst 5 %. Størrelsen på disposisjonsfondet viser at kommunen i dag har eit ganske stort handlingsrom i økonomien. Samtidig har kommunen budsjettert med å setje av om lag 5,8 millionar på disposisjonsfondet i 2020.

Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter har i Fitjar kommune auka dei seinare åra, frå 98,6 % i 2017, 101,8 % i 2018 til 106,7 % i 2019. Dette er godt over Riksrevisjonen sitt anbefalte nivå (75 %). I budsjett og økonomiplan for 2020-2023 går det fram at lånegjelda vil auke i planperioden.

Tabellen under viser **løyvingar til dei ulike tenesteområda** i Fitjar kommune i 2018, 2019 og 2020. Merk at tala frå 2018 er rekneskapstal, medan tala for 2019 og 2020 er løyvingar i budsjetta. Tala i parentes viser løyvingar til tenesteområda i prosent av det totale driftsbudsjettet til kommunen.

Tabell 1: Løyvingar til ulike tenesteområde²

Tenesteområde	R 2018	B 2019	B 2020
Helse, sosial og omsorg	92 380 (46 %)	96 738 (45,5 %)	97 925 (45 %)
Oppvekst og kultur	75 520 (37,6 %)	79 340 (38,3 %)	80 783 (37,18%)
Plan, utvikling og teknisk	23 602 (11,8 %)	23 391 (11 %)	22 881 (10,5 %)
Politisk leing	3 001 (1,49 %)	6 766 (3,18 %)	6 467 (2,98 %)
Administrasjon	13 094 (6,5 %)	12 472 (5,86 %)	11 830 (5,44 %)
Økonomisk forvaltning ³	-6 786 (-3,8 %)	-5 965 (-2,8 %)	-2 598 (-1,20 %)
Sum fordelt totalt til drift	200 811 (100 %)	212 742 (100 %)	217 288 (100 %)

Tabell 1 viser at tenesteområde helse, sosial og omsorg er den største budsjettposten til Fitjar kommune (nesten halve budsjettet), medan oppvekst og kultur er den nest største budsjettposten (over ein tredel).

2.3 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklinga i kommunen er relevant å omtale av fleire årsaker. For det første er innbyggjartilskot ein del av inntektssystemet til kommunane. Vidare må dei kommunale tenestene tilpassast demografiske endringar. Innbyggjartilskotet er i utgangspunktet fordelt med eit likt beløp per innbyggjar (talet på innbyggjarar per 1. juli) til alle kommunane. Deretter skjer det ei omfordeling på bakgrunn av fleire faktorar.⁴ For 2020 er innbyggjartilskotet før omfordeling 25 083 kroner per innbyggjar.

Per 31. mars 2020 var det 3 173 innbyggjarar i Fitjar, ned 16 innbyggjarar frå 01. januar 2020. Tabell 2 viser korleis befolkninga i Fitjar i 2019 fordelar seg på ulike aldersgrupper samanlikne med heile landet:

Tabell 2: Aldersprofil, Fitjar kommune 2019⁵

Aldersgruppe	Fitjar	Norge
0-5 år	7,18 %	6,54 %
6-15 år	13,92 %	11,97 %
16-66 år	63,09 %	66,07 %
67 år og eldre	15,8 %	15,41 %

I budsjettet for 2020 kjem det fram at Fitjar kommune blir fleire over 67 år dei neste åra. I første omgang vil auken vere i aldersgruppa 67-79 år, noko man vil merke allereie i økonomiplanperioden. Frå 2027 vil talet på eldre i alderen 80-89 også auka betrakteleg. I aldersgruppene 6-12 (i dag om lag 300 personar) og 13-15 (om lag 150 personar) vil talet holde seg relativt stabilt eller falle litt i økonomiplanperioden og

² Tala henta frå bevilgningsoversikt – drift 2020 i kommunen sitt vedtatt budsjett og økonomiplan for 2020-2023.

³ I hovudsak tre element: rentekompensasjonsordninga, integreringstilskot og utgifter til administrasjon av eigedomsskatten.

⁴ Størsteparten av kommunane sine rammetilskot blir fordelt med utgangspunkt med eit likt beløp per innbyggjar. Utgiftsutjamninga skjer ved hjelp av ein kostnadsnøkkel som sørgjer for at denne delen av rammetilskotet blir fordelt frå kommunar som er rimelegare å drive enn landsgjennomsnittet, til kommunar som er dyrare å drive enn landsgjennomsnittet. Kostnadsnøkkelens består av ei rekke kriterium, mellom anna talet på barn i skulepliktig alder, talet på eldre, reiseavstand i kommunen mv.

⁵ Tala er henta frå SSB.

dei påfølgjande åra. I budsjettet for 2020 går det fram at etterspurnaden etter barnehageplass vil vere som i dag eller litt lågare dei komande åra, dersom dei noverande fødselstala held fram. 91 % av barn mellom 1 og 5 år har barnehageplass i Fitjar.

2.4 Kommunen sine eigarskap

Fitjar kommune har eigarinteresser i seks selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i ni selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Kommunen sine eigarskap vil bli nærare omtalt i kapittel 4. Eigarskapa går fram i tabellen under:

Tabell 3: Eigarskap

Selskap	Bransje	Selskapsform	Eigardel
Eigedomsselskapet gamle Fitjar tinghus AS	Utleige av eigedom	AS	80 %
Fitjar kultur og idrettsbygg AS	Utleige av kultur- og idrettsbygg	AS	79,37 %
Samarbeidsrådet for Sunnhordland IKS	Offentleg administrasjon	IKS	12,5 %
Sunnhordland interkommunale legevakt IKS	Legeteneste	IKS	9,2 %
Atheno AS	Bedriftsrådgjeving	AS	3,91 %
Opero AS	Arbeidstreningsbedrift	AS	6,04 %
Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS	Renovasjon	IKS	5,93 %
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	Arkiv	IKS	2,78 %
Krisesenter vest IKS	Omsorgsinstitusjon	IKS	1,79 %
Vann vest AS	Vann- og avlaupsverksemd	AS	5,556 %
Fitjar Kraftlag	Distribuere elektrisitet	Samvirkeføretak	371 partar
Biblioteksentralen SA	Bøker, aviser og blader	Samvirkeføretak	1 lut
Fitjar fjellsameige	Eigedomsforvaltning	Tingrettsleg sameige	1,073 %
Vestbo BBL	Eigedomsforvaltning	Boligbyggelag	5 lutar
Hordfast AS	Ferjeavløysingsprosjekt	AS	3,37 %

Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon, og er derfor omfatta av ROV-vurderingane knytt til dette. Stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av selskap, og er difor ikkje omtala i denne delen av ROV-vurderinga. Både kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er lista opp i seksjon 4.3, og eventuelt drøfta i ROV-vurderinga om dette er vurdert som relevant.

3. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, vil vi i dette kapitlet vurdere risiko for manglande målinnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging og internkontroll som er identifisert innan dei verksemdsområda som er gjennomgått i Fitjar kommune.

Overskriftene i kapittel 3.1-3.4 følgjer den administrative organiseringa i Fitjar kommune.

Risikonivå er i tabellane farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol	Skildring av risikovurdering
	Høg risiko På område som er merka med raudt meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.
	Middels risiko På område som er merka med gult meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglande produktivitet, målinnfriing, regeletterleving eller effektivitet.

I tabellane under vil vi under kvar sektor omtale utvalde område og tema. Dette er område og tema som blir framheva i dei data som revisjonen har analysert. Det betyr at område der det ikkje eksplisitt er identifisert risiko ikkje er omtala.

Det blir kommentert dersom det er planlagt tilsyn eller gjennomført forvaltningsrevisjonar eller tilsyn dei siste åra innanfor dei områda og temaa som er omtala.

Under kvart område identifiserer vi dei hovudtema analysen viser at det er knytt risiko til. Dette vil vere naturlege moment som takast med i ein eventuell forvaltningsrevisjon.

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønsmessige, og at vurderingane er baserte på tilgjengeleg informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er føreslått her. Det er derfor kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt i dei planane som blir lagt fram for kommunestyret.

Vi tar atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert av leiinga i kommunen.

3.1 Sektorovergripande funksjonar

Sektorovergripande funksjonar/stab i Fitjar kommune består av avdelingar for IT, økonomi, kundetorg, personal og innkjøp. Assisterande rådmann er leiar for personalavdelinga, som har ansvar for mellom anna HMS og organisasjonsutvikling. Innkjøpsavdelinga er eit interkommunalt samarbeid med fleire kommunar i Sunnhordland, med Stord kommune som vertskommune. Fitjar kommune er òg med i ei rekkje andre interkommunale samarbeid.

Tabell 4: Identifiserte risikoområde knytt til sektorovergripande funksjonar

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Bemanning, personal og sjukefråvær <ul style="list-style-type: none"> Sjukefråvær Rekruttering 	<p>I budsjettet for 2020 blir det opplyst at sjukefråværet gjekk frå 5,3 % til 7,5 % mellom 2015 og 2018. I årsmeldinga for 2019 kjem det fram at sjukefråværet var 7,1 %, som er ein liten nedgang frå 2018. Likevel er det eit stykke unna kommunen sitt mål om eit sjukefråvær på 6 %. 10 av 22 einingar har over 6 % sjukefråvær. Det høgaste sjukefråværet er i helse og omsorgstenestene (9,26 %). Det blir i spørjeundersøkinga peika på at høgt sjukefråvær i denne sektoren utgjer ei risiko for at kommunen ikkje klarar å nå mål, følgje opp vedtak og/eller etterleve regelverket. Eit viktig mål i budsjettet for 2020 er å redusera sjukefråværet.</p> <p>I intervju blir det opplyst at kommunen har utarbeidd lønspolitiske retningslinjer og eit personalpolitisk rammeverk, men at dei pga. kapasitetsutfordringar ikkje får følgt opp dette området i tilstrekkeleg grad. T.d. blir det nemnd at avdelingsleiarar må følgje opp ulike personalspørsmål i større grad enn planlagd, då personalavdelinga ikkje har kapasitet. Dette gjeld t.d. tilsetjing av ferievikarar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Manglande oppfølging av tilsette Høgare kostnader og redusert kontinuitet Lågare kvalitet i tenestene Manglande effektivitet og målinnfriing 	
Internkontroll og kvalitetssystem <ul style="list-style-type: none"> Rolle- og ansvarsdeling Rutinar og prosedyrar Avviksmelding Rapportering Forbetringsarbeid 	<p>Krava til kommunen sin internkontroll er utvida og skjerpa i ny kommunelov.</p> <p>Svara i spørjeundersøkinga tyder på at kommunen ikkje har tilfredsstillande rutinar på alle område. Det blir mellom anna vist til at manglande rutinar i skulen kan ha konsekvensar for elevane sitt læringsutbytte. Vidare blir det i spørjeundersøkinga vist til dømer der rutinar ikkje blir følgt, t.d. knytt til journalføring av henvendingar som kjem på e-post.</p> <p>I intervju blir det vidare vist til at rekneskapsrevisor har kommentert manglar i internkontrollen til kommunen.</p> <p>Kommunen nyttar Compilo som kvalitetssystem, og rutinedokument skal lagrast her.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mangelfull internkontroll Rutinar blir ikkje oppdatert i samsvar med regelverket Rutinar er ikkje kjend og blir ikkje følgt. 	
Saksførebuing og vedtaksoppfølging <ul style="list-style-type: none"> Malar og rutinar Rapportering og oversikt 	<p>I spørjeundersøkinga blir det vist til at oppfølginga av vedtak og rapportering til politisk nivå kan vere noko ufullstendig, og at sakspapira til politiske møte nokon gonger kjem litt seint. Likevel blir det i intervju jamt over vist til at både førebuinga av saker og oppfølginga av vedtak i det store og heile blir handtert på ein god måte i kommunen.</p> <p>Det blei gjennomført ein forvaltningsrevisjon av saksførebuing, vedtaksoppfølging og byggesakshandsaming i 2019/2020. I forvaltningsrevisjonen blir det mellom anna funne at Fitjar har noko mangelfulle malar og rutinar innan saksførebuing og vedtaksoppfølging. Til dømes inneheld ikkje kommunen sin mal for saksførebuing av politiske saker sentrale moment som frist/framdriftsplan, økonomi eller miljø. Fitjar har heller ikkje eit felles system</p>	<ul style="list-style-type: none"> Saker blir ikkje tilstrekkeleg førebudd Vedtak blir ikkje følgt opp 	

	for registrering av vedtak som også kan bli brukt til å dokumentere status for oppfølging og iverksetjing. Tilrådingane frå forvaltningsrevisjonen er vedteke følgt opp av kommunestyret i møte 17. juni 2020.	
Informasjonstryggleik, personvern og digitalisering <ul style="list-style-type: none"> • GDPR • Personvern • Tilgangsstyring • Digitalisering 	<p>Det nye personvernregelverket som tredde i kraft i 2018 stiller strengare krav til informasjonstryggleiken i kommunen enn kva som tidlegare var tilfelle, noko som medfører auka regulatorisk risiko.</p> <p>Kommunen skal i 2020 ferdigstille og iverksette «Plan for digitalisering 2020-2023». I spørjeundersøkinga blir det etterlyst meir digitalisering i kommunen.</p> <p>I spørjeundersøkinga blir det peika på at kommunen må bli betre på å utarbeide rutinar for å handtere persondata. Vidare blir det vist ti lat nokre tilsette i kommune kanskje ikkje har tilfredsstillande praksis knytt til handsaming av personopplysningar og lagre av opplysningane på riktig område/server.</p> <p>Det blei gjennomført ein forvaltningsrevisjon av IKT og informasjonstryggleik i 2018. Kommune er framleis i prosess med å følgje opp denne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Viktig informasjon blir mista eller sensitive data kjem på avvege • Brot på regleverk
Arkiv og offentlegheit <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikasjon • Sak-/arkivsystem • Arkiv og journal • Innsyn 	<p>Det blir i intervju vist til at det har vore ein kvalitetsauke i arkivarbeidet dei seinare åra, mellom anna ved at fleire eldre arkiv blir digitalisert. Administrativ leining meiner kommunen oppfyller krava i arkivlova. I spørjeundersøkinga blir det likevel vist til at det ikkje alltid er god oversikt i saksmappene i sak-/arkivsystemet.</p> <p>Når det gjeld journalføring, er dette framleis eit forbedringspunkt i Fitjar. Dette gjeld både utgåande og inngåande korrespondanse. Generelt blir det vist til at kommunen kan bli flinkare til å få all korrespondanse elektronisk, t.d. gjennom elektronisk utsending via fagsystem, og journalføring av inngåande e-postar. Sistnemnde har likevel blitt betre, etter at det blei innført ein modul i e-postsystemet som gjer at sakshandsamarane enkelt kan journalføre sjølve.</p> <p>Det blir elles vist til at kommunen handsamar innsynskrav manuelt, og ikkje publiserer dokument på postlista. Det blir nemnd at det er relativt mange og omfattande innsynskrav knytt til byggesaker, men at det ikkje er so mykje elles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Redusert tillit i befolkninga • Tap av arkivmateriale • Lov- og regelbrot
Beredskap <ul style="list-style-type: none"> • Beredskapsplanar • Tilsyn 	<p>I budsjettet for 2020 blir det opplyst at kommunen oppdaterte beredskapsplan i 2018, og kommunen gjennomfører åreleg «beredskapsveke» ein gang i året frå 2019. Kommunen har framleis nokre beredskapsplanar frå 2007 som må oppdaterast.</p> <p>I eit tilsyn om kommunal beredskapsplikt gjennomført av fylkesmannen i 2019 blei det vist til at Fitjar totalt sett ikkje tilfredstillar alle krava i forskrift om kommunal beredskapsplikt. Det er manglar ved det heilskaplege og systematiske samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet, risiko- og sårbarheitsanalysen er utdatert og det manglar dokumentasjon på system for opplæring. I årsmeldinga frå 2019 går det fram at dei fleste avvika frå tilsynet er lukka, og at dei resterande avvika er under lukking.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dårleg beredskap • Lov- og regelbrot

Innkjøp <ul style="list-style-type: none"> Innkjøpssamarbeid Innkjøpskompetanse Rammeavtalar 	<p>Regelverket for offentlege anskaffingar er komplekst og stiller strenge krav til innkjøparar. Det er difor ein ibuande regulatorisk risiko på området.</p> <p>Fitjar kommune er med i eit interkommunalt samarbeid for innkjøp saman med Stord, Bømlo, Kvinnherad og Tysnes. Stord kommune er vertskommune. I fleire intervju blir samarbeida Fitjar kommune har med andre kommunar på ulike område foreslått som tema for forvaltningsrevisjon.</p> <p>I undersøkinga blir det etterlyst meir openheit knytt til innkjøp og anbodskonkurransar. Det blir peika på døme på innkjøp der det frå politisk hald blir stilt spørsmål ved om kjøpa har følgt regelverket.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Brot på regelverket Kostnadseffektive innkjøp Økonomiske mislegheiter 	
Investeringar <ul style="list-style-type: none"> Budsjettering Investeringar 	<p>KOSTRA-tal viser at Fitjar investerer 18,1 % av sine inntekter, noko som er ein høgare del enn gjennomsnittet i kommunegruppa (14,7 %). Fitjar har også ei høg eigenfinansiering av investeringane i forhold til snittet i kommunegruppa (62,8 % mot 31,6 %).</p> <p>Det går fram av budsjettdokumentet 2020 at den økonomiske situasjonen i Fitjar er utfordrande, og investeringane som er vedtatt i budsjettet for 2020 ber preg av det. Under er nokre sentrale investeringar som er planlagt for Fitjar kommune lista:</p> <ul style="list-style-type: none"> 10,5 millionar kroner til ny brannstasjon. 4,38 millionar til renovering av teknisk bygg 1 million til ny kloakkpumpestasjon i industriområdet på Årskog. 500 000 kroner i prosjektering av Fitjarstølane barnehage i 2020, og førebels investeringsramme på 12 millionar til oppgradering av barnehagen i 2021 og 2022. 500.000 til forvaltning, drift og vedlikehald på vassverk, reinseanlegg og pumpestasjonar. 550 000 til PLS på vassverket Kommunen har behov for utskiftingar av gatelyst, og kommunestyret foreslår å investere 400.000 årleg i fire år. <p>Det totale investeringsbudsjettet for Fitjar i 2020 er på om lag 31 millionar (inkludert VAR).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Budsjettoverskriding Utilstrekkeleg kvalitet Fristbrot 	
Berekraft, klima og miljø <ul style="list-style-type: none"> Grøne investeringar CO₂ utslepp 	<p>Der blir opplyst i budsjettet for 2020 at ei prioriteringssak for Fitjar er grønne investeringar som reduserer driftsnivå og styrkar kommunen sitt klimaansvar. I samband med dette er det funnet plass til 280 000 kroner til el-ladestasjonar i budsjettet for 2020.</p> <p>I kommunebarometeret kjem det fram at Fitjar hadde eit klimagassutslepp på 20 905 kg CO₂ per innbyggjar i 2018. Dette er høgare enn kommunegruppa (16 501) og blant kommunane med høgast utslepp i Norge per innbyggjar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Høgt klimagassutslepp 	
Interkommunale samarbeid <ul style="list-style-type: none"> Styring og kontroll Budsjett og løyvingar 	<p>Fitjar kommune deltek i ulike interkommunale samarbeid, både administrativ gjennom verstkommunesamarbeid, og i ulike interkommunale selskap. Det blir vist til at fleire av desse samarbeide er naudsynte, då Fitjar er for liten til å kunne ha t.d. ein eigen barnevernteneste. Både politisk leiing og administrativ leiing peikar likevel på desse ulike samarbeida som aktuelle for forvaltningsrevisjon; det kjem fram at kommunen opplever å ha lite påverknad på drifta i fleire av dei, noko som sett i samband med at det òg blir stilt spørsmål ved om kostnadane er riktige, har skapt ein del usikkerheit og misnøye.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Høge kostnader Utilstrekkeleg kvalitet 	

3.2 Oppvekst- og kultur

Eining for oppvekst- og kultur er omfatta av tre skular, Fitjarstølane Barnehage (Fitjar har 5 barnehagar, berre Fitjarstølane er kommunal), eining for kultur, kulturskulen og helsestasjon. Helsestasjonen omfattar jordmor og skulehelseteneste.

Tabell 5: Identifiserte risikoområde knytt til oppvekstområdet

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Kvalitet i grunnskulen <ul style="list-style-type: none"> Lærarnorma Skulebidrag Kapasitet og kompetanse System og rutinar Chromebook og Office 365 	<p>Den økonomiske situasjonen gjer at kommunen kuttar stillingar, og i budsjettet for 2020 går det fram at det blir kuttet 2,3 årsverk innan skulen, samt generelt nedtrekk av vikarar og assistentar. Det går vidare fram av budsjettet for 2020 at det blei foreslått å leggje ned Øvrebygda skule og SFO, men dette blei reversert av kommunestyret.</p> <p>I undersøkinga blir det peika på at det har vore noko uro knytt til om det blir nytta ufaglærte i skulesektoren av økonomiske omsyn.</p> <p>Tall frå Utdanningsdirektoratet viser at dei to mindre skulane i Fitjar oppfyller lærarnorma, mens den største skulen (Rimbareid skule) ikkje gjer det.⁶</p> <p>I spørjeundersøkinga blir det opplyst at skulane ikkje har gode nok system for å sikre at elevane oppnår tilfredsstillande resultat i grunnleggande fag. Utdanningsdirektoratet sin indikator for skulebidrag⁷ viser at Fitjar ligg på landsgjennomsnittet frå 1.-4. trinn. Frå 5.-7. trinn har trenden vore negativ dei siste fem åra, og Fitjar ligg i 2018-2019 i beste fall⁸ på landsgjennomsnittet. Fitjar ligg også i beste fall på landsgjennomsnittet for ungdomstrinna 8.-10. trinn.</p> <p>Det blir opplyst i budsjettet for 2020 at elevane i Fitjarskulen tek i bruk Chromebook frå hausten 2020. Samstundes skal skulen endre skulesystem frå It's learning til Office 365. Frå hausten 2020 tek skulen også i bruk nye fagplanar (Fagfornyninga).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Brot på regelverk Utilstrekkeleg kvalitet i tenestene 	
Trygt og godt skulemiljø <ul style="list-style-type: none"> Nytt regelverk Trivsel 	<p>Det blei gjort endringar i opplæringslova kap. 9 A i 2017 som mellom anna stilte skjerpa krav om skulen og tilsette sine plikter når det gjeld å fange opp og undersøke tilfelle der det er mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen.</p> <p>I intervju blir det vist til at kommunen har etablert planer og rutinar for å avdekke, undersøke og sette inn tiltak i samsvar med regelverket. Vidare går det fram i kvalitetsmeldinga for grunnskulen i Fitjar kommune at kommunen har handsama 9 saker knytt til det nye regelverket i skuleåret 2019-2020. Ingen av desse blei sendt vidare til Fylkesmannen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Brot på regelverk Barn og unge som ikkje opplever eit trygt og godt skulemiljø 	

⁶ Lærarnorma er at det skal være 15 elevar per lærar på 1-4. trinn og 20 elvar per lærar på 8.-10. trinn frå hausten 2019.

⁷ Skulebidrag indikerer kor mykje skulen har bidratt til elevane si læring i dei grunnleggande faga som blir testa på nasjonale prøvar på 5. trinn, 8.trinn og 10. trinn samanlikna med bidraget til elevar med tilsvarande elevbakgrunn på landsnivå.

⁸ Konfidensintervallet viser at Fitjar ligger mellom -1.9 og 0,0 poeng under landsgjennomsnittet frå 5.-7. trinn og mellom -3,7 og 0,0 på 8.-10. trinn, det er dermed sannsynleg at Fitjar ligg noko under landsgjennomsnittet, men kommunen kan også vere på landsgjennomsnittet.

Elevundersøkinga viser at 4,5 % av elevane på 7. trinn oppgir å ha blitt mobba i skuleåret 2019/2020, mot 5,7 % nasjonalt. Tilsvarende på 10. trinn oppgir 7,7 % av elevane i Fitjar å ha blitt mobba, mot 4,5 % nasjonalt. Det er færre som blir mobba i Fitjar samanlikna med førre elevundersøking.

Tilpassa opplæring og spesialundervisning

- Kvalitet
- Kompetanse
- Bemanning
- Sakshandsaming
- Tidleg innsats og intensiv opplæring
- Samhandling

I tabellen under går det fram kor mange elevar i Fitjarskulen som får spesialundervisning samanlikna med kommunegruppa og landet utan Oslo i 2019. Totalt har Fitjar færre elevar med spesialundervisning enn kommunegruppa, men litt fleire enn gjennomsnittet i landet utan Oslo. Kommunen har vidare færre elevar som får spesialundervisning på dei lågare skuletrinna enn kommunegruppa og landet utan Oslo, men tilsvarende fleire på ungdomsskulen enn referansegruppene.

Årstrinn	Fitjar	Kommunegruppe 2	Landet utan Oslo
Elever alle trinn	8 %	9,2 %	7,8 %
1.-4. trinn	4 %	6,6 %	5,2 %
5.-7. trinn	6,9 %	10,7 %	9,1 %
8.-10.trinn	13,6 %	10,8 %	9,8 %

- Brot på regelverk
- Ikkje tilfredsstillande oppfølging
- Utfordringar i samhandling med andre tenester

Tidleg innsats og intensiv opplæring er eit satsingsområde i økonomiplanperioden. Likevel kjem det fram at det er mangel på kvalifisert personell og lite ressursar til tidleg tilpassa opplæring.

I spørjeundersøkinga blir det uttrykt uvisse til om digitalisering vil kunne gje betre tilpassa opplæring og derav færre vedtak om spesialundervisning og innsparingar i budsjettet. Konsekvensane kan vere at ein større gruppe vil ha utfordringar i grunnleggande lesing, rekning og engelsk.

Det blir elles opplyst i både spørjeundersøkinga og i undersøkinga elles at det har vore ein del uro knytt til samarbeidet med PPT (Stord er vertskommune). Det kjem i andre delar av undersøkinga fram at denne uroa dels har vore knytt til betaling for tenestene. Det blir òg understreka i fleire intervju at PPT er flinke, og at det faglege samarbeidet er bra.

Kvalitet i barnehage

- Pedagognorma
- Bemanning
- Spesialpedagogisk hjelp

Tal frå Utdanningsdirektoratet viser at tre av dei fem barnehagane i Fitjar oppfyller pedagognorma,⁹ mens dei to siste oppfyller norma med dispensasjon. KOSTRA-tal viser at Fitjar har 5,9 born per årsverk i grunnbemanninga i barnehagar. Dette er noko høgare enn elles i kommunegruppa (5,4).

KOSTRA-tal viser at ingen barn barnehagane i Fitjar fekk spesialpedagogisk hjelp i 2019. Til samanlikning mottok 3,5 % av barna i kommunegruppa spesialpedagogisk hjelp.

- Brot på regelverk
- Ikkje tilstrekkeleg gode tenester

⁹ Pedagognorma seier at det skal vere minimum éin pedagogisk leiar per sju barn under tre år, og minimum éin pedagogisk leiar per 14 barn for barn over tre år.

Eit tilsyn i 2019 hadde som føremål å kontrollere at kommunen som barnehagemynde sikrar at barn med nedsett funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen etter barnehagelova § 19 g. Tilsynet fann at kommunen ikkje oppfylte plikta, og kommune blei pålagt å utarbeide eit system som sikrar at barn med nedsett funksjonsevne får eit eigna tilrettelagt barnehagetilbod. Avvika påpeikt i tilsynet blei lukka i november 2019, og sjølve tilsynet blei formelt avslutta i februar 2020.

Kultur

- Nedskjeringar
- Bemanning
- Utgifter

I budsjettet for 2020 blir det kuttet 0,2 årsverk innan kultur. Frivilligsentralen i Fitjar meiner nedskjeringar i budsjettet er dramatisk, og har vore i dialog med kommunen angående dette.

- Mangelfullt tilbod

Tal frå kommunebarometeret viser at Fitjar kommune i 2018 hadde 2,8 kulturarbeidarar per 1 000 innbyggjarar, mot 8,7 i kommunegruppa. Ifølge KOSTRA bruker Fitjar 2,4 % av kommunen sine totale netto driftsutgifter til kultursektoren, mot 3,7 % i kommunegruppa. Per innbyggjar brukar Fitjar 1612 kroner i netto driftsutgifter, mot 2655 i kommunegruppa.

3.3 Plan og teknisk drift

Etat for plan- og teknisk drift består av avdeling for plan- og utvikling, landbruk og miljø og teknisk. Avdeling for plan- og utvikling har ansvar for plan, byggesak og oppmåling. Avdeling for teknisk sine hovudoppgåver er mellom anna kommunale bygg og vegar, avløp, planarbeid, utbygging og drift. Brannvesenet ligg også under teknisk. Landbrukskontoret er felles med Stord kommune, kor hovudkontoret er lagt til Fitjar rådhus.

Tabell 6: Identifiserte risikoområde knytt til tekniske tenester

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko		
Plan- og byggesak <ul style="list-style-type: none"> Kapasitet Kompetanse Utdaterte reguleringsplanar Forvaltningsrevisjon Dispensasjonssaker 	<p>Det blir opplyst i årsmeldinga 2019 at avdeling for plan- og utvikling har avgrensa kapasitet. Avdelinga har ikkje utarbeidd strategi for tilsyn eller årleg rapport i samsvar med lovpålagte krav.</p> <p>Som vist i tabellen under har Fitjar lik eller kortare gjennomsnittleg behandlingstid for byggesøknadar samanlikna med kommunegruppa. Vidare viser tabellen at Fitjar dispenserar oftare frå plan enn kommunegruppa. Dette blir i intervju forklart dels med at Fitjar har ein arealplan frå 2012.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Manglande etterleving av lovpålagte fristar Omdømetap Ikkje-tilfredsstillande system til å halde oversikt over saker 			
				Fitjar	Kommunegruppa
	Gjennomsnittleg behandlingstid (3 veker)			14 dagar	14 dagar
	Gjennomsnittleg behandlingstid (12 veker)			23 dagar	32 dagar
Del innvilga byggesaker dispensasjon frå plan	26 %	21 %			
<p>I årsmeldinga 2019 kjem det fram at kommunen har fleire eldre reguleringsplanar som burde vore oppdatert. I tillegg blir det peika på at avdelinga heller ikkje har tilsett fast oppmålingsingeniør. Dette gir utfordringar i høve til kart- og vedlikehald av kartbasar.</p> <p>I intervju med politisk leiing blir det gjennomgåande vist til at det er og har vore utfordringar knytt til byggesaksbehandling i kommunen. Det blir t.d. vist til ulike handsaming av tilsvarande saker over tid, der tilsvarande tiltak som tidlegare blei godkjent, ikkje blir det i dag. Dette blir forklart med regelverket blir tolka ulikt, dels pga. endring i bemanninga i avdelinga. Det blir òg vist til spesifikke utbyggingsområde der det har vore mykje klagesaker og uro.</p> <p>Det blir òg vist til at både utbyggjarar og innbyggjarar rettar kritikk mot kommunens byggesaksbehandling, både av ovannemnde grunnar, men også ved at det tidvis ikkje kjem svar på henvendingar.</p>					

	<p>Frå politisk nivå blir det vidare uttrykt at kommunen skal vere ein «ja»-kommune, men at dette ikkje alltid blir følgt opp tilstrekkeleg frå administrasjonen. Det blir vist til at rådmannen er lydhør for signala frå politikarane, men at det ikkje alltid når heilt ned i organisasjonen.</p> <p>Det blei i 2019/2020 gjennomført ein forvaltningsrevisjon av saksførebuing, vedtaksoppfølging og byggesakshandsaming. I delen om byggesakshandsaming blei det mellom anna funnet at eldre og til dels upresise planar kan bidra til at kommunen har ein høg del ressurskrevjande dispensasjonssaker.</p>		
<p>Vatn, avlaup og renovasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Styringssystem • Gebyr 	<p>I budsjettet for 2020 kjem det fram at som følgje av beredskap knytt til vassverket er det naudsynt med investeringar i nytt styringssystem i 2020.</p> <p>Det blir òg peika på at gebyrregulativet for VA må endrast grunna store investeringar dei seinaste åra, ein investeringstakt som vil fortsette dei kommande åra.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Regelbrot • Redusert tillit i befolkninga • Svikt i tenestene 	●
<p>Drift og vedlikehald av kommunale bygg</p> <ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar 	<p>I årsmeldinga for 2019 går det fram at måla for vedlikehald av den kommunale bygningsmassen berre delvis blei oppnådd. Det kjem vidare fram i undersøkinga at kommunen har hatt utfordringar knytt til vedlikehald av offentlege bygg, men at dette har blitt betre dei seinare åra.</p> <p>I årsmeldinga for 2019 kjem det fram at det er avdekka manglar ved bygningsmassen i Fitjarstølane barnehage, og det blir vurdert rehabilitering eller nybygg. Det er gjort lite i innvendig i barnehagen sidan barnehagen var ny på 80-talet. I spørjeundersøkinga blir det også peika på at Fitjarstølane barnehagane har dårleg fysisk arbeidsmiljø som kan vere skadeleg.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etterslep • Regelbrot • Dårleg inneklima 	●
<p>Brannvern</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ressursar • Nybygg 	<p>Det blir opplyst i årsmeldinga for 2019 at brannvesenet har fleire oppgåver enn tidlegare. Det kjem også fram at talet på utrykkingar auka frå 30 i 2018 til 47 i 2019.</p> <p>Vidare blir det opplyst at avtale med Stord om tilsyn- og feiing vart sagt opp i 2019 grunna høge kostnader.</p> <p>Kommunen skal bygge ny brannstasjon i Fitjar sentrum. Det blir i intervju vist til at den noverande lokasjonen av brannstasjonen er sårbar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Manglande beredskap 	●

3.4 Helse, sosial og omsorg

Helse, sosial og omsorg har ei rekkje avdelingar og ansvarsområde. Sosialtenesta har ansvar for barnevernet og NAV-kontoret. Barnevernstenesta er organisert som eit interkommunalt samarbeid med Bømlo og Stord kommunar, og kontoret ligg på Stord. Avdeling for lege og fysioterapi består av legetenesta, fysioterapitenesta og miljøretta helsevern. Avdeling for heimetenester har tenester innan mellom anna heimesjukepleie, psykisk utviklinghemma (PU), rehabilitering og omsorgsbustader. Havnahuset fell også innanfor heimetenestene. Institusjonstenestene (Fitjar bu- og behandlingssenter) har tenester innan langtid- og kortidsplassar og rehabilitering. Fitjar kommune har også tenester innan psykisk helse og ein koordinerande eining som er til hjelp når pasientar har behov for samordna tenester. Fitjar kommune har legevakt gjennom samarbeid med Stord kommune, der Stord er vertskommune.

Tabell 7: Identifiserte risikoområde knytt til helse og sosial

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Barnevern <ul style="list-style-type: none"> Interkommunalt samarbeid Kostnader 	<p>Fitjar er ein del av Sunnhordland interkommunale barnevern saman med Bømlo og Stord (vertskommune). I årsmeldinga for 2019 går det fram at det blei opna ein døgeropen akuttbereidskapsvakt i september. Vidare står det at det blir kontinuerleg arbeidd med å sikre at bekymringar blir fanga opp og meldt so tidleg som mogleg.</p> <p>Fitjar hadde i 2019 5 436 kroner i netto driftsutgifter til barnevernstenesta per innbyggjar 0-22 år viser KOSTRA-tal. Dette er mykje lågare enn kommunegruppa som brukte 9 334 kroner per innbyggjar. Vidare viser KOSTRA-tal at Fitjar òg hadde lågare brutto driftsutgifter per barn med undersøking enn kommunegruppa (43 963 kroner mot 68 516 kroner), per barn som ikkje er plassert av barnevernet (24 824 kroner mot 46 862 kroner) og per barn som er plassert av barnevernet (289 286 kroner mot 415 126 kroner). Det blir opplyst i budsjettet for 2020 at Fitjar har ein kostnadsauke i barnevern på 2,3 millionar.</p> <p>Det er ikkje rapportert fristbrot i undersøkingssaker i Fitjar kommune i 2019. I undersøkingssakane for det interkommunale samarbeidet der Fitjar inngår, blei det rapportert om fristbrot i 8,7 % av sakene, medan det i fylket var fristbrot i 8,8 % av undersøkingssakane. I Bufdir sin kommunemonitor går det fram at 83,3 % at barna i barnevernet i Fitjar har hjelpetiltak med tiltaksplan, mot 92,8 % av fylket.</p> <p>Fitjar kommune er ein BTI kommune (betre tverrfagleg innsats), og alle barn og unge skal få tilbod om tidleg hjelp om dei har utfordringar. I spørjeundersøkinga blir det vist til at rutine og metodikken omkring BTI ikkje er godt nok implementert i organisasjonen.</p> <p>I intervju blir det foreslått å gjere forvaltningsrevisjon av barnevernssamarbeidet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uforsvarlege tenester og regelbrot Barn som ikkje får sikra sine rettar 	
Institusjonsteneste og heimeteneste <ul style="list-style-type: none"> Nye oppgåver Ressurskrevjande brukarar 	<p>I budsjettet for 2020 blir det peika på at det stadig blir overført fleire oppgåver frå spesialisthelsetenesta til kommunane, og at brukarbehova innan psykiatri, rus og demens aukar. KOSTRA-tal viser at Fitjar har høgare utgifter til helse- og omsorgstenester per innbyggjar enn kommunegruppa (37 833 mot 36 786 kroner). I budsjettet for 2020 blir det peika på at ressurskrevjande brukarar er ei særleg stor økonomisk utfordring i Fitjar. Våren 2019 fekk tenesta fleire brukarar enn kommunen hadde forutsett.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Budsjettoverskriding Ikkje tilfredsstillande tenester Regelbrot 	

<ul style="list-style-type: none"> • Kompetanse og sjukefråvær • Omorganisering • Nedskjeringar i institusjonstenestene 	<p>Det blir òg vist til at det er eit aukande behov for habilitering og tenester til ressurskrevjande brukarar. I 2019 blei habiliteringstenesta skild ut frå heimebaserte tenester til ei eiga eining.</p>	
	<p>I årsmeldinga frå 2019 blir det peika på Fitjar har hatt eit stort press på sjukeheimplassane. Ein medverkande faktor til dette har vore ombygging av demensavdelinga. Vidare blir det peika på at samhandling på tvers av tenester er viktig og at mangel på helgevikarar er ei utfordring.</p>	
	<p>I budsjettet for 2020 blir det opplyst at frå mars 2020 skal institusjonstenestene kutte 5,2 stillingar. Også seinare i økonomiplanperioden skal det bli kutta stillingar. Sektoren vil dermed vere enda meir sårbar ved sjukdom, og det vil vere aukande utfordringar knytt til behandling av pasientar som kjem frå sjukehus med samansette problem.</p>	
	<p>Det går fram av årsmeldinga 2019 at hjelpebehovet på Havnahuset er aukande som følge av at det er mange eldre over 90 som fortsett ønskjer å bu der. Det tilgjengelege utstyret og lokala på Havnahuset er ikkje godt nok for denne brukargruppa.</p>	
	<p>Det kjem fram av spørjeundersøkinga at det er noko manglande kompetanse innanfor helse og omsorgstenestene. I tillegg er det høgt sjukefråvær (9,26 %, jf. årsmeldinga for 2019), og det blir i undersøkinga vist til at det kan vere vanskeleg å få rekruttert kompetansen som trengs.</p>	
	<p>I intervju med administrativ leiing blir det vist til at kommunen fokuserer på å arbeide førebyggjande, satsar meir på dei lågare omsorgsnivåa, og har omorganisert heimetenesta. Alle desse tiltaka har hatt positive effektar for både kommunen og brukarane.</p>	
<p>Legevakt og legetenester</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommuneoverlege • Psykolog og ergoterapeut • Ressursbruk 	<p>Vidare kjem det fram at Fitjar ikkje har ressursar til å tilsette ein kommuneoverlege med minst 50 % stilling, noko som er tilrådd i særavtalen mellom KS og Den Norske Legeforening. Kommunen har heller ikkje økonomisk handlingsrom til å tilby ergoterapeut, noko som er ein lovpålagt kommunal teneste frå 2020.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Regelbrot • Svikt i tenestetilbod • Høge kostnader
	<p>Fitjar har legevakt gjennom medeigarskap i Sunnhordland interkommunale legevakt IKS, lokalisert i Stord kommune. Det blir i fleire intervju foreslått at legevaktsamarbeidet kunne vore gjenstand for ein forvaltningsrevisjon. Særleg blir det peika på Fitjar kommune har høge kostnader for å vere med i dette samarbeidet.</p>	
<p>Rus og psykisk helse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auka bruk av rusmiddel blant yngre • Tyngre rusmisbrukarar • Høge utgifter 	<p>I årsmeldinga frå 2019 blir det opplyst at den psykiatriske helsetenesta i Fitjar opplev auka etterspurnad. Dette er dels forklart med at kommunen får ansvaret for brukarar som har vore på Valen, og som flyttar til kommunen og skal ha hjelp der. Generelt blir det vist til at kommunen har mange tunge brukarar som kostar mykje ressursar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brot på lov og regelverk • Svikt i tenestetilbod
	<p>I undersøkinga kjem det fram at bruk av rusmidlar blant dei yngre er ei aukande utfordring. I tillegg har kommunen fleire tyngre, eldre rusmisbrukarar.</p>	

KOSTRA-tal viser at kommunen bruker 883 kroner i brutto driftsutgifter per innbyggjar til personar med rusproblem frå 18 til 66 år. I kommunegruppa er talet 273 kroner per innbyggjar.

Kommunen har ikkje økonomisk handlingsrom til å tilby psykolog, noko som frå 2020 er ein lovpålagte kommunal teneste.

Sosiale tenester/NAV

- Auke i saksmengd
- Lovendringar

Fitjar har hatt relativt låg arbeidsløyse dei siste fem åra (under 3 %), men ved målinga i mars 2020, var arbeidsløysa i kommunen på 7,7 %.¹⁰

Data frå kommunebarometeret viser at Fitjar scorar dårlegare enn kommunegruppa på fleire indikatorar for sosialhjelp i 2018. Gjennomsnittleg stønadslengde for mottakarar mellom 18 og 24 år er 8,6 månader, mot 4 i kommunegruppa. I aldersgruppa 25 til 66 år er tala 6,7 i Fitjar og 4,5 i kommunegruppa. 60 % av dei som har mottatt sosialhjelp har sosialhjelp som hovudinntektskjelde. Det går også fram av budsjettet for 2020 at det er behov for tettare oppfølging av brukarane.

Det blir i budsjettet for 2020 peika på at det er stor saksmengd per sakshandsamar på NAV Fitjar samanlikna med andre kommunar.

Fylkesmannen førte i 2019 tilsyn med om Fitjar kommune sørgjer for at NAVs vedtak om økonomisk stønad til personar med forsyttaransvar for barn byggjer på forsvarlege kartleggingar og vurderingar. I tilsynet fann dei brot på fleire lover og manglar ved internkontrollen som gjer at søkjarar med forsyttaransvar for barn ikkje får den økonomiske stønaden dei har rett til etter sosialtenestelova.

I intervju med administrativ leiing blir det vist til at det er utarbeidd ein ny tenestestandard for sosialtenester som skal sikre likskap og regeletterleving. Det blir vist til at det har vore lite klagar på slike vedtak, og at kommunen har fått medhald i dei klagesakene som har vore.

- Økte kostnader
- Ikkje tilstrekkeleg oppfølging
- Lov og regelbrot

Kommunale bustader

- Tilgang på bustader

I budsjettet for 2020 kjem det fram at NAV-kontoret opplever eit stort press som følgje av mangel på permanente bustader for dei som manglar buevne. I spørjeundersøkinga blir det vist til at det er fleire LAR-brukarar som har dårlege buforhold.

Det blir i intervju vist til at kommunen har forkjøpsrett av fråflytta leilegheiter i eit leilegheitshus i Fitjar, og at dei slik etter kvart kan auke kapasiteten for bustadar til brukarar med behov for heimehjelp og sjukepleiarar.

- Dårlig kvalitet i tenestetilbod
- Omdømetap

¹⁰ Antatt pga. COVID-19.

4. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, presenterer vi i denne seksjonen risikoar knytt til selskapa der kommunen har eigarskap. Vurderinga er gjort med særleg fokus på følgjande forhold:

- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader,
- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

I tillegg til ei konkret risikovurdering vil det også vere viktig å vurdere selskapa ut i frå kor vesentlege dei er for kommunen (vesentleganalyse). To overordna perspektiv kan leggjast til grunn for ei slik vurdering:

- fokus på brukarperspektivet/samfunnsnyttan
- fokus på økonomiske interesser for kommunen

På bakgrunn av desse forholda har revisjonen utleia følgjande kriterium for vesentleganalysen, som kan vere til hjelp når kontrollutvalet skal prioritere kva selskap som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon:

1. selskap der det er avdekka moglege risikoforhold
2. selskap med berre offentleg eigarskap
3. selskap som har eit samfunnsmessig ansvar
4. selskap som har direkte tenestetilbod til kommunen sine innbyggjarar
5. selskap som leverer verksemdskritiske tenester til kommunen
6. selskap som er heileigd av kommunen
7. selskap der kommunen har omfattande eigarinteresser i tal aksjar (fleirtal) eller stor økonomisk del av aksjekapitalen
8. økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen
9. etikk og omdøme

Fitjar kommune har seks selskap som er deleigd med kommunar og/eller fylkeskommunar og ni selskap som er deleigd med private eller statlege aktørar. Selskapa/samarbeida vil bli presentert i tabellar under. Informasjonen i tabellane er i hovudsak basert på opplysningar henta frå Bisnode Smartcheck, Proff, kvart enkelte selskap sine nettsider, oversendt dokumentasjon frå kommunen og informasjon som er kome fram i undersøkinga. Der det har kome fram opplysningar som tyder på at det er risiko knytt til eigarskapet eller drifta i selskapet, vil dette kommenterast. Det vil òg bli kommentert om det dei siste åra har blitt gjennomført selskapskontroll av selskapet, og – der det er relevant – om eventuelle kommunesamanslåingar blant andre eigarar har vesentlege konsekvensar for enten selskapet eller for eigarskapet til Fitjar kommune.

Selskapa blir presentert i to tabellar. Den første inneheld selskap som kommer inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er aksjeselskap og interkommunale selskap som er heileigd av kommunen eller eigd saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar. Desse selskapa har Fitjar kommune full innsynsrett i og kan gjennomføre forvaltningsrevisjon og eigarskapskontrollar av.

Den andre tabellen inneheld oversikt over selskap der kommunen har eigarskap, men som ikkje kjem inn under innsynsretten etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er ofte aksjeselskap med innslag av private eller statlege eigardeler eller samvirkeføretak. Kommunen kan likevel gjennomføre avgrensa forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar, t.d. med omsyn til i kva grad selskapet opptre i tråd med eigarane sin intensjon, om val og opplæring av styrerepresentantar skjer etter kommunen sine reglar og rutinar, om rapporteringa frå selskapet samsvarar med retningslinjer mv. Kontrollutvalet kan også be styret i eit selskap om å få fullt innsyn dersom det er ønskjeleg å gjere fullverdig forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

4.1 Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Samarbeidsrådet for Sunnhordland IKS

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 12,5 % Føremålet med selskapet er interkommunalt samarbeid på generell basis med særleg vekt på alle typar tiltaksarbeid og utviklingsarbeid. Selskapet skal ta opp saker som kan fremja utviklinga av Sunnhordland, og leggja dei fram til drøfting og utgreiing.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Samfunnsansvar

Selskapet er eigd av åtte kommunar som eig 12,5 % av aksjane kvar. Nøkkeltala viser at selskapet gjekk med eit lite underskot i 2019, men at selskapet generelt sett har ein stabil økonomi.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	1 815	1 949	1 652
Inntekter	3 259	3 870	3 664
Resultat før skatt	-134	297	157
Likviditet	5,89	11,41	9,08
Soliditet	40,41 %	28,52 %	29,05 %

Sunnhordland interkommunale legevakt IKS

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 9,2 % Selskapet skal ivareta eigarane si plikt til å ha legevaktsordning i samsvar med gjeldande lov- og avtaleverk. Selskapet skal gjennom drift av sengeavdeling ivareta eigarane si plikt til å ha plassar for augeblikkeleg hjelp (KAD-plassar) i samsvar med gjeldande lov- og avtaleverk.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane

Stord kommune er største eigar i selskapet med 55,7 %, medan Bømlo kommune eig 35,1 % og Fitjar 9,2 %.

Det blir i intervju vist til at kostnadane med å vere del av IKS'et er høge for Fitjar.

Det er ikkje rapport inn årsrekneskap til Brønnøysundregisteret dei siste åra.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)

Ikkje tilgjengeleg

Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 5,93 % Føremålet til selskapet er innsamling og transport av alle avfallstypar etter nærare avtale med kommunane og bygging og drift av behandlingsanlegg for avfall.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane

Fitjar eig selskapet saman med seks andre kommunar i Sunnhordlandsregionen. Generelt sett er økonomien til SIM solid, og nøkkeltala viser mellom anna stigande eigenkapital og aukande inntekter mellom 2018 og 2019.

Det blei gjort selskapskontroll av selskapet i 2012.

Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS

- Samfunnskritiske tenester

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	199 170	192 380	181 724
Inntekter	100 353	89 506	89 096
Resultat før skatt	8 650	11 688	3 574
Likviditet	4,62	7,04	7,82
Soliditet	71,7 %	70,57 %	65,62 %

Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS

Selskapet sitt føremål

Eigardel: 2,78 %

Selskapet sitt føremål er å arbeide for at for at verdifullt arkivmateriale i deltakarkommunane vert tatt vare på og sikra som informasjonskjelder for samtid og ettertid, og gjort tilgjengeleg for offentleg verksemd, forskning og andre administrative og kulturelle føremål.

Nøkkelpunkt

Verksemda er eigd av 24 kommunar i tidlegare Hordaland fylke.

- Omdøme
- Samfunnsansvar

Siste innsendte årsregnskap til Brønnøysundsregisteret var i 2005, og revisor har ikkje hatt tilgang til nyare rekneskap

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)

Ikkje tilgjengeleg

Krisesenter vest IKS

Selskapet sitt føremål

Eigardel: 1,79 %

Verksemda skal på vegner av eigarkommunane sikre etterleving av krisesenterlova § 2 a), b) og c). Verksemda skal vere eit rådgivande organ for eigarkommunane i etterleving av § 2 d) i krisesenterlova. Verksemda har ikkje som føremål å drive verksemd som gir utbytte til eigarkommunane.

Nøkkelpunkt

Verksemda er eigd av 16 kommunar på vestlandet.

- Omdøme
- Samfunnsansvar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane
- Samfunnskritisk teneste

Det føreligg ikkje offentleg tilgjengeleg årsrekneskapstal i Brønnøysundregisteret

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)

Ikkje tilgjengeleg

Vann vest AS

Selskapet sitt føremål

Eigardel: 5,556 % (1 av 18 aksjar)

Vann vest skal fremje samarbeid og kompetanseutvikling gjennom å utføre og leggje til rette for erfaringsutveksling, opplæring og informasjonsverksemd. Verksemda skal utføre og formidle tenester, knytt til vass- og avlupsverksemd, som til dømes bistand til drift, kvalitetssikring, vassmiljø og beredskap. Verksemda kan inngå samarbeidsavtalar med, eller delta i, andre føretak i den grad dette er føremålstenleg.

Nøkkelpunkt

- Stifta i 2019

Vann vest AS er eigd av 18 kommunar på vestlandet.

Vann vest AS

- Omdøme
- Samfunnsansvar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane

Selskapet blei stifta i 2019, og det er difor berre frå stiftingsåret det finst rekneskapstal.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	74
Inntekter	0
Resultat før skatt	0
Likviditet	22,04
Soliditet	12,91 %

4.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Eigedomsselskapet Gamle Fitjar Tinghus AS

Selskapet sitt føremål

Eigardel: 80 %

Føremålet er å drive forretningsbygg i Fitjar for å skaffe høvelege lokale til eigarane. Vidare kan selskapet på same måte skaffa lokale til offentlege og private verksemdar og personar.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar
- Samfunnsansvar

Eigarskapet av selskapet er delt mellom Fitjar kommune og Fitjar kraftlag SA med høvesvis 80 % og 20 % av eigarskapet. Rekneskapstala¹¹ viser at selskapet gjekk med eit lite underskot i 2016, men at økonomien elles er solid. Likviditeten har auka monaleg mellom 2016 og 2018¹².

I 2017 blei ikkje selskapet sitt årsoppgjer levert innan lova si frist og det ble laget ny beretning etter at den tidlegare beretninga tilbakefalt. I 2018 ble heller ikkje årsoppgjeret levert innan lova si frist.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	3 859	3 619	3 289
Inntekter	1064	1045	1010
Resultat før skatt	319	385	-126
Likviditet	8,39	4,95	3,26
Soliditet	50,87 %	47,20 %	43,32 %

Fitjar kultur og idrettsbygg AS

Selskapet sitt føremål

Eigardel: 79,37 %

Føremålet til selskapet er å eige og drive eit allsidig kultur- og idrettsbygg til det beste for innbyggjarane i Fitjar kommune.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar

Selskapet er eigd av Fitjar kommune (79,37 %), Fitjar kraftlag SA (10,59 %) og nokre fleire private aktørar. Rekneskapstala viser at verksemda har gått med underskot dei tre siste åra og det er indikasjonar på at likviditeten er noko låg i forhold til tilrådd nivå (2). Eigenkapital og inntektene har dei tre siste åra vore jamne.

¹¹ Årsrekneskap for 2019 er ikkje rapportert inn til Brønnøysundregisteret per august 2020, og revisor har ikkje tilgjengeleg rekneskapstal for 2019.

Fitjar kultur og idrettsbygg AS

- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane I fleire intervju blir det stilt spørsmål ved om organiseringa og drifta av selskapet er føremålstenleg sett frå kommunen si side, og det blir foreslått at det blir gjort eigarskapskontroll/forvaltningsrevisjon av selskapet.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	10 324	10 821	11 114
Inntekter	2 695	3 266	2 310
Resultat før skatt	-497	-293	-426
Likviditet	0,27	0,73	0,8
Soliditet	87,14 %	91,56 %	91,62 %

Atheno AS

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 3,91 % Føremålet til selskapet er å fremja auka samarbeid innan industrien i regionen. Dette skal primært skje ved å utvikla nettverksarenaer for å gjera medlemsbedriftene meir innovative og konkurransedyktige.

Nøkkelpunkt

Atheno AS er eigd av både private og kommunale verksemder. Største eigar er Kværner AS med 15,52 % av eigarskapet. Nøkkeltala viser at gjekk med eit lite underskot i 2018, men at verksemda elles har ein solid økonomi.

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar
- Samfunnsansvar

Selskapet har eigarinteresser i Atheno prosjektutvikling AS (34,01 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10 og eig 10,4 % av seg sjølv.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	5 459	5 292	5 389
Inntekter	9 286	9 689	8 280
Resultat før skatt	51	-97	342
Likviditet	3,11	2,58	2,11
Soliditet	76,51 %	71,91 %	63,68 %

Opero AS

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 6,04 % Målsettinga til verksemda er å utvikle og gje yrkesmessige tilbod om arbeidsinkludering med siktemål om å føra arbeidstakarar attende til, eller inn i, ordinært arbeid. Verksemda skal og gje tilbod om utprøving og avklaring med tanke på framtidig val av arbeid og utdanning.

Nøkkelpunkt

Stord kommune og Bømlo kommune er dei største eigarane med høvesvis 28,03 % og 19,26 % av eigarskapet. Seks andre kommunar, Sør-Norge Aluminium og Vestland fylkeskommune har også eigardel i Opero AS.

- Etikk og omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane
- Samfunnsansvar

Nøkkeltala viser at verksemda har noko stigande eigenkapital og jamne inntekter. Resultatet har vore noko minkande, og sjølv om likviditeten har ein positiv auke, er det indikasjonar på at den er noko låg i forhold til det tilrådde nivået (2).

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	17 173	17 120	16 191
Inntekter	37 484	38 388	36 903
Resultat før skatt	53	475	571

Opero AS			
Likviditet	1,53	1,47	1,39
Soliditet	58,72 %	57,18 %	55,56 %

Hordfast AS

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 5 av 148 aksjar

Føremålet til selskapet er å arbeide for å realisere ferjefri kyststamveg - E39 i Hordaland. Selskapet skal særleg arbeide med tiltak som støtter opp om å få et vedtak om å bygge ferjefri kyststamveg, samt få dette realisert, medrekna bidra til eventuell forskottering eller delfinansiering av utreingar og planer som er nødvendige for lokale og nasjonale vedtak.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar
- Samfunnsansvar

Selskapet er eigd av fleire kommunar på Vestlandet, fleire næringsråd/- foreiningar og NHO. NHO er største eigar i Hordfast AS. Nøkkeltala¹³ viser at verksemda sin økonomi har vore noko ustabil dei siste åra. Verksemda hadde negativ eigenkapital i 2017, og gjekk med underskot i 2017 og 2018. Likviditeten var låg i 2017 og soliditeten negativ same året. Likviditeten og soliditeten betra seg til 2018.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	343	-317	58
Inntekter	1 700	0	0
Resultat før skatt	-180	-428	1
Likviditet	1,13	0,2	2,09
Soliditet	13,54 %	-180,11 %	52,25 %

Fitjar kraftlag SA

Selskapet sitt føremål
Eigardel: 371 partar¹⁴

Føremålet til selskapet er å fremje interessene til innbyggjarane og verksemder i konsesjonsområde (slik dette var per 1. januar 2018, seinare i vedtektene omtalt som "konsesjonsområde"), eige aksjar i selskap som driv nettverksemd, omsetja elektrisk energi, produsere energi eller delta som eigar i produksjonsanlegg- eller selskap, eige, byggje og drive breibandnett og andre elektroniske kommunikasjonsløyningar, eige, drive, yte midlar til eller delta i anna verksemd med naturleg tilknytning til føremålet, delta i tiltak med allmenntyttege føremål i konsesjonsområde, og yta gåver til tiltak med allmenntyttege føremål i konsesjonsområdet.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Samvirkeføretak
- Vesentlege verdiar
- Samfunnsansvar

Generelt sett er økonomien¹⁵ til verksemda solid, og verksemda har hatt aukande eigenkapital og inntekter dei siste åra.

Selskapet har følgjande eigarinteresser som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10:

- Haugaland kraft (3,73 %)
- Midtfjellet vindkraft AS (3,31 %)

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	103 904	98 186	92 551
Inntekter	72 480	57 431	54 901
Resultat før skatt	6 272	6 396	4 177

¹³ Årsrekneskap for 2019 er ikkje rapportert inn til Brønnøysundregisteret per august 2020, og revisor har ikkje tilgjengeleg rekneskapstal for 2019.

¹⁴ Det kjem fram i årsmeldinga til Fitjar Kraftlag SA for 2018 at det er totalt 3058 partar fordelt på 825 partseigarar.

¹⁵ Årsrekneskap for 2019 er ikkje rapportert inn til Brønnøysundregisteret per august 2020, og revisor har ikkje tilgjengeleg rekneskapstal for 2019.

Fitjar kraftlag SA			
Likviditet	1,54	1,45	1,78
Soliditet	63,45 %	66,65 %	64,49 %

Biblioteksentralen SA	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 1 lut	Biblioteksentralen SA skal mellom anna være eit serviceorgan for alle typar offentlege bibliotek og hovudleverandør av produkt og tenester til bibliotek og liknande institusjonar.

Nøkkelpunkt Biblioteksentralen er eigd av landets kommunar, fylkeskommunar, Kommunenes landsforbund og Norsk Bibliotekforening. Nøkkeltala viser at samvirkeføretaket gjekk med underskot i 2018 og 2019. Samstundes viser rekneskapstala at Biblioteksentralen har ein høg eigenkapital og relativt jamne inntekter.

- Verksemnda har følgjande dotterselskap som fell utanfor kommunelova §§ 23-6 og 24-10:
- BS Eigedom AB20AS (100%)
 - BS Undervisning AS (100%)
 - Norsk bibliotektransport S (100%)
 - BS Lab AS (100%)
 - Edda bokhandel AS (100%)

Selskapet har også eigarinteresser i BS Eurobib AS (50 %), Bookbites AS (15 %) og Redia AS (36,7 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	283 643	289 235	296 362
Inntekter	137 403	125 324	131 980
Resultat før skatt	-5 592	-7 127	58 822
Likviditet	5,1	4,58	4,91
Soliditet	92,73 %	63,53 %	62,58 %

Vestbo BBL	
Selskapet sitt føremål Eigardel: 5 lutar	Vestbo BBL er eit samvirkeføretak som har til hovudføremål å skaffe bustadar til deleigarane gjennom burettslag eller på anna måte og å forvalte bustadar for deleigarane.

Nøkkelpunkt Rekneskapstala viser at eigenkapitalen til verksemnda har auke monaleg dei siste tre åra, frå omlag 300 millionar i 2016 til om lag 467 millionar i 2018. I 2018 hadde verksemnda eit overskot på 151 162 kronar før skatt, mykje meir enn året før.

- Vestbo BBL har følgjande dotterselskap og eigarinteresser som ikkje fell inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10:
- Vestbo finans AS (100 %)
 - Vestbo garanti Holding AS (100 %)
 - Breivik brygge AS (100 %)
 - Konsul børsgate 14 AS (100 %)
 - Eiendomsservice Vest AS (100 %)
 - Vestbo eiendom AS (100 %)
 - Vestbo eiendomsforvaltning AS (100 %)

Vestbo BBL

- Landåstorget AS (100 %)
- Landåstorget parkering AS (100 %)
- Håsteinsgate næring AS (100 %)
- Landås utbygging AS (100 %)
- AS Stranggaten 196 (100 %)
- Garanti eiendomsmebling Molde AS (51 %)
-

Vestbo har også ein eigardel på 50 % eller mindre i følgjande selskap: Brennhaugen focus AS (50 %), Langheiane utvikling AS (50 %), Haukeland parkering AS (50 %), Strømme gard utbygging AS (50 %), Storhilmen Askøy AS (50 %), Lyderhornsvei 40 utbygging AS (50 %), Florvåg utbygging AS (50 %), Golfturn utbygging AS (50 %), Storbybolig AS (14,28 %), BBL datakompetanse AS (9,08 %) og Garanti eiendomsmebling Norge AS (4,76 %). Desse selskapa fell heller ikkje inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10.

Nøkkeltal¹⁶ (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	467 659	320 644	303 151
Inntekter	143 432	104 741	154 960
Resultat før skatt	151 162	21 064	27 025
Likviditet	2,34	1,88	1,83
Soliditet	65,65 %	59,76 %	61,63 %

Fitjar fjellsameige

Selskapet sitt føremål

Eigardel: 1,073 %

Føremålet til Fitjar fjellsameiege er å samle sameigarane i eit fellesskap for å forvalta utmarksressursane som ein del av landbruksnæringa på ein måte som skapar auka grunnlag for arbeid og inntekt innanfor ramma av langsiktig forvaltning.

Nøkkelpunkt

Det er ikkje rapport inn årsrekneskap til Brønnøysundregisteret dei siste åra.

- Omdøme

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)

Ikkje tilgjengeleg

4.3 Føretak, samarbeid og foreiningar

Kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskap. Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon. Vi har likevel laga ei liste under for ulike samarbeid/interesser til kommunen:

Vertskommunesamarbeid:

- Sunnhordland interkommunale innkjøpsforum (administrativt vertskommunesamarbeid, Stord er vertskommune)

¹⁶ Årsrekneskap for 2019 er ikkje rapportert inn til Brønnøysundregisteret per august 2020, og revisor har ikkje tilgjengeleg rekneskapstal for 2019.

- Sunnhordland interkommunale barnevernsteneste (administrativt vertskommunesamarbeid, Stord er vertskommune)
- PPT (administrativt vertskommunesamarbeid, Stord er vertskommune)
- Stord Fitjar Landbruk- og miljøkontor (administrativt vertskommunesamarbeid, Fitjar er vertskommune)
- Vassområde Sunnhordland (administrativt vertskommunesamarbeid, Fitjar er vertskommune)

Stiftingar:

- Stiftinga havnauset
- Stiftinga Kystkultur no!

Andre:

- Friluftsrådet vest
- Håkon den Gode – Fitjar

5. Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde

Basert på analysane og funna knytt til selskapa der Fitjar kommune har eigarskap (kapittel 4), presenterer vi i dette kapittelet vurderingane av kor i Fitjar kommune si eigarskapsforvaltning det er risiko for at kommunen ikkje utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing, både overordna sett og for enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Typiske risikoområde som blir undersøkt og vurdert i ein eigarskapskontroll inkluderer system og rutinar for oppfølging av eigarskap, rutinar for val av styrerepresentantar, opplæring av styrerepresentantar og rapportering til kommunestyret.

Dersom ein gjer forvaltningsrevisjon i eit selskap (sjå kap. 4) vil ein også kunne slå denne saman med ein eigarskapskontroll, ved å legge til desse problemstillingane i forvaltningsrevisjonen.

Dei identifiserte risikoområda/-selskapa er sett opp i uprioritert rekkjefølgje. Det er kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere val av og rekkjefølgje for eigarskapskontrollane i planen som blir lagt fram for kommunestyret.

Tabellen under viser identifiserte risikoområda/-selskap knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning. Vi tar atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert.

Tabell 8: Identifiserte risikoområder knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning

Område/selskap	Eigardel	Observasjonar	Risikoområde
Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen	IA	<p>Kommunen skal etter ny kommunelov utarbeide eigarskapsmelding som vedtakast av kommunestyret minst ein gong i valperioden (§ 26-1).</p> <p>Fitjar kommune utarbeider årleg ein selskapsoversikt der det går fram nøkkelinformasjon om kommunen sine eigarskap. Revisjonen har fått tilsendt oversikta for 2018, handsama hausten 2019. I denne går det fram kort nøkkelinformasjon om kvart eigarskap, inkludert med omsyn til mål, strategi og historikk.</p> <p>Det er generelt ei utfordring med transparens og demokratisk styring når forvaltningsoppgåver blir lagt i selskap. Det er også risiko for fragmentering og manglande oversikt når ein set ut heile eller delar av eit tenesteområde til andre kommunar/selskap.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar for oppfølging av eigarskap • Rutinar for val av styrerepresentantar • Opplæring av styrerepresentantar og • Rapportering til kommunestyret
Eigarskapsforvaltning av interkommunale selskap	Varierende	<p>Fitjar kommune er med i ulike interkommunale selskap (Samarbeidsrådet for Sunnhordland, Sunnhordland interkommunale legevakt, Sunnhordland interkommunale miljøverk, Interkommunalt arkiv i Hordaland, Krisesenter vest, Driftsassistansen i Hordaland – vann og avløp). Sjølv om det blir vist til at fleire av desse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Styring og kontroll • Organisering og drift • Økonomi og budsjett • Tilfredsstillande tilbod til brukarar

		samarbeida er naudsynte, blir det frå både politisk og administrativ leiing peikt på at kommunen har lite påverknad på drifta i selskapa, då avstanden til dei er stor, og at det slik er risiko knytt til samarbeida både med omsyn til drift og økonomi.	
Eigarskapskontroll av Fitjar kultur og idrettsbygg AS	79,37 %	Føremålet til selskapet er å eige og drive eit allsidig kultur- og idrettsbygg til det beste for innbyggjarane i Fitjar kommune.	<ul style="list-style-type: none"> • Organisering og styring • Økonomi og drift • Tilfredsstillande tilbod til brukarar
		Bedrifta er eigd av Fitjar kommune (79,37 %), Fitjar kraftlag SA (10,59 %) og nokre private aktørar.	
		I fleire intervju blir det stilt spørsmål ved om organiseringa og drifta av selskapet er føremålstenleg sett frå kommunen si side, og det blir foreslått at det blir gjort eigarskapskontroll og/eller forvaltningsrevisjon av selskapet.	
Eigarskapskontroll av Sunnhordland interkommunale legevakt IKS	9,2 %	Legevakta er ein samfunnskritisk teneste, drifta som eit interkommunalt selskap. Det blir i intervju vist til at kostnadane med å vere med er høge for Fitjar.	<ul style="list-style-type: none"> • Organisering og styring • Økonomi og drift
Eigarskapskontroll av Opero AS	6,04 %	Selskapet er eigd av fleire kommunar, fylkeskommunen og Sør-Norge Aluminium AS og skal levere tenester til personar med behov for tilrettelagt arbeid.	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar for oppfølging av selskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
		Selskap innan dette feltet har ofte utfordrande driftsvilkår, og skal drive delvis i konkurranse med andre, med krav til internkontroll og HMT. Tilbodet krev også god og tett oppfølging av brukarane.	
Eigarskapskontroll av Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS	5,93 %	Selskapet er eigd av fleire kommunar, og leverer samfunnskritiske tenester. Selskapet ser ut til å ha ein relativt stabil drift. Det er åtte år sidan siste selskapskontroll.	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar for oppfølging av selskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
Eigarskapskontroll av Vann vest AS	5,556 %	Selskapet er eigd av fleire kommunar, og leverer samfunnskritiske tenester.	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar for oppfølging av selskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
Eigarskapskontroll av Krisesenter vest IKS	1,79 %	Selskapet er eigd av fleire kommunar, og leverer kritiske teneste til ein svært sårbar brukargruppe. Det er uvisst korleis økonomien i selskapet er.	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar for oppfølging av selskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen

6. Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn

6.1 Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar

6.1.1 Forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda

I 2019-2020 blir det gjennomført forvaltningsrevisjon av saksførebuing, vedtaksoppfølging og byggesakshandsaming i Fitjar kommune.

- Forvaltningsrevisjon av IKT-tenester – 2018
- Forvaltningsrevisjon av psykisk helsearbeid og rusomsorg – 2016
- Forvaltningsrevisjon av personalforvaltning og HMT - 2013
- Forvaltningsrevisjon av ressursbruk innan pleie- og omsorgstenestene - 2011
- Forvaltningsrevisjon av arealplanlegging - 2010
-

6.1.2 Forvaltningsrevisjon i selskap

- Selskapskontroll av Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS – 2012
- Selskapskontroll av eigarskapsforvaltninga - 2009

6.1.3 Eigarskapskontroll

Selskapskontrollane nemnt over omfatta også eigarskapskontroll.

6.2 Tilsyn

Det er gjennomført fleire tilsyn dei siste åra. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med kommunal beredskapsplikt i 2019, tilsyn med behandling om søknader om økonomisk stønad etter sosialtenestelova, for personar med forsyttaransvar for barn i 2019, tilsyn med barnehagemyndigheita sikrar at barn med nedsett funksjonsevne får individuell tilrettelegging i barnehagen i 2019 og tilsyn med miljøretta helsevern i barnehagar og skular i 2019. Fylkesmannen i Hordaland gjennomførte i 2016 tilsyn av tvungen helsehjelp etter lov om pasient- og brukarrettar kapittel 4A ved Fitjar bu- og behandlingssenter i Fitjar kommune.

7. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar

På bakgrunn av dei analysar og risikovurderingar som er gjennomførte, er det identifisert fleire område som etter Deloitte si vurdering kan representere høg risiko, og kor kontrollutvalet bør vurdere å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar i Fitjar kommune.

Forslaget dannar grunnlag for prioriteringa som kontrollutvalet skal gjere. Kontrollutvalet står fritt til å leggje til og endre på prosjekta som er skissert under.

7.1 Forvaltningsrevisjon

7.1.1 Prosjekt som er kategorisert som høg risiko (raude)

Tabell 9: Raude prosjekt

Prosjekt	Tema
Bemanning, personal og sjukefråvær	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Oppfølging av sjukemeldte• Vikarbruk• Rekruttering
Internkontroll og kvalitetssystem	<ul style="list-style-type: none">• Tilfredsstillande internkontroll• Bruk av kvalitetssystem• Gjennomføring av risikovurderingar• Melding og oppfølging av avvik
Arkiv og offentlegheit	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Regeletterleving• Rutinar og retningslinjer for arkivering og journalføring
Innkjøp	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Regeletterleving
Investeringar	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Budsjettering• Prosjektleiing
Interkommunale samarbeid	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Styring og kontroll• Budsjettering og løyvingar• Kvalitet i tenestene
Kvalitet i grunnskulen	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Kvalitet i tenestene
Tilpassa opplæring og spesialundervisning	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Etterleving av opplæringslova og forvaltningslova• Samarbeid med PPT på individ- og systemnivå
Kvalitet i barnehage	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Kvalitet i tenestene
Kultur	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar• Kapasitet og kompetanse• Planlegging

Plan- og byggesak	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar • Kapasitet og kompetanse • Regeletterleving • Service, råd, rettleiing
Barnevern ¹⁷	<ul style="list-style-type: none"> • Regeletterleving • Tidleg innsats/førebygging • Barnevernssamarbeid
Institusjons- og heimeteneste	<ul style="list-style-type: none"> • Personalforvaltning • Rekruttering og vikarbruk • Bruk av omsorgstrappa • Kapasitet og kompetanse • Ressursbruk • Kvalitet i tenestene
Legevakt og legetenester	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar • Kapasitet og kompetanse • Styring og kontroll • Budsjettering og løyvingar
Rus og psykisk helse	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar • Kapasitet og kompetanse • Kvalitet i tenestene
Sosiale tenester/NAV	<ul style="list-style-type: none"> • System og rutinar • Kapasitet og kompetanse • Kvalitet i tenestene
Fitjar kultur og idrettsbygg AS ¹⁸	<ul style="list-style-type: none"> • Organisering og styring • Økonomi og drift • Tilfredsstillande tilbod til brukarar
Sunnhordland Interkommunale Miljøverk IKS	<ul style="list-style-type: none"> • Verksemdstyring • Internkontroll • Økonomistyring
Krisesenter vest IKS	<ul style="list-style-type: none"> • Verksemdstyring • Internkontroll • Økonomistyring

7.1.2 Andre prosjekt (gule)

Tabell 10: Gule prosjekter

Prosjekt
Saksførebuing og vedtaksoppfølging
Informasjonstryggleik, personvern og digitalisering
Beredskap
Berekraft, klima og miljø
Trygt og godt skulemiljø
Vatn, avlaup og renovasjon
Drift og vedlikehald av kommunale bygg
Brannvern
Kommunale bustader

¹⁷ Jf. kommunelova § 20-9, er det kontrollutvalet i vertskommunen som førar kontroll med verksemda i verstkommunesamarbeidet på vegner av deltakarane. Fitjar kommune kan likevel gjere forvaltningsrevisjon av dei delane av verksemda i verstkommunesamarbeidet som gjeld Fitjar.

¹⁸ Selskapet er ikkje omfatta av kontrollutvalet og revisjonen si innsynsrett etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Ein eventuell forvaltningsrevisjon av selskapet avheng difor av at kommunen sin revisor enten er gitt innsynsrett i selskapet sine vedtekter, at styret gir slik innsynsrett på førespurnad, eller at eigarorganet vedtek at selskapet skal gje slikt innsyn.

7.2 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll kan inngå som ein del av ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå førre liste), eller den kan gjennomførast som eigne prosjekt der fokuset berre er på kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap.

Tabell 11: Aktuelle prosjekt

Prosjekt	Tema
Eigarskapsforvaltning (overordna)	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapa<ul style="list-style-type: none">◦ Eigarmelding◦ Eigarstrategi◦ Eigaroppfølging• Rutinar for val av styrerepresentantar• Opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
Eigarskapsforvaltning av interkommunale selskap	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet<ul style="list-style-type: none">◦ Eigarmelding◦ Eigarstrategi◦ Eigaroppfølging• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen• Styring og kontroll• Organisering og drift• Økonomi og budsjett• Tilfredsstillande tilbod til brukarar
Fitjar kultur og idrettsbygg AS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen• Organisering og styring• Økonomi og drift
Sunnhordland interkommunale legevakt IKS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen• Organisering og styring• Økonomi og drift
Opero AS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
Vann vest AS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
Krisesenter vest IKS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/123-1

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	14/22	14.09.2022

Rullering av plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 - 2024

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet vedtek at gjeldande plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024 vert vidareført slik den ligg føre.

Samandrag

Føremålet med denne saka er at kontrollutvalet i dette møtet skal rullere plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

1 plan for eigarskapskontroll i Fitjar kommune 2020-2024

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet sine oppgåver vedrørende eigarskapskontroll finn vi i kommunelova §§ 23-2, d og 23-4. I § 23-2, d er kontrollutvalet sitt ansvar for å sjå til at eigarskapskontroll vert gjennomført skildra. Videre handlar § 23-4 om kva eigarskapskontroll er og deretter plan for eigarskapskontroll. I forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 4 og 5 går det fram rapportering og oppfølging av gjennomførte eigarskapskontrollprosjekt.

Plan for eigarskapskontroll skal baserast på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV) av forvaltninga av eigarinteresser i selskap kommunen har eigarskap i, med sikte på å identifisere område med størst behov for eigarskapskontroll.

Det er verdt å merka seg at eventuell forvaltningsrevisjon i desse selskapa går inn som ein del av plan for forvaltningsrevisjon og er ikkje ein del av eigarskapskontrollen.

Kommunestyret i Fitjar kommune gjorde slikt vedtak i sak 079/2020 «Plan for eigarskapskontroll – Fitjar kommune» i møte 04.11.2020:

1. Forslag til plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024 for Fitjar kommune vert vedteken slik den ligg føre
2. Planen erstattar plan for selskapskontroll for perioden 2016 – 2020.
3. Planen gjeld for resten av valperioden og fram til ny plan etter intensjonen vert vedteken i 2024.
4. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet til å foreta endringar og omprioriteringar i planen, samt til å kunna definera og avgrensa konkrete prosjekt innanfor dei utvalde områda i planen.
5. Planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden. Kommunestyret delegerer mynde til kontrollutvalet å gjera denne evalueringa.
6. Kontrollutvalet skal rapportera resultatet av eigarskapskontrollar til kommunestyret.

I punkt 5 i vedtaket går det fram at planen skal evaluerast minst ein gong i valperioden, og at kontrollutvalet har fått mynde til å gjennomføra denne evalueringa.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har i tråd med kommunelova § 23 vedtakskompetanse for å dra i gang og gjennomføre prosess med å utarbeide forslag til plan for eigarskapskontroll og kommunestyret skal gjere vedtak i saka.

I tråd med punkt 4 i vedtaket over går det fram at planen skal reviderast ein gong i valperioden, og at kontrollutvalet har fått mynde til å gjennomføre denne evalueringa.

Vurderingar og verknader

I den vedteke planen er desse prosjekta/selskap sett opp i prioritert rekkefølge:

1. Eigarskapsforvaltning (overordna)
2. Eigarskapsforvaltning av interkommunale selskap
3. Fitjar kultur og idrettsbygg AS
4. Sunnhordland interkommunale legevakt IKS
5. Opero AS
6. Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS
7. Vann vest IKS
8. Krisesenter vest IKS

Det er gjennomført ein forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS. Kommunestyret vedtok i møte 04.11.2020 at ein vil at det skal gjennomførast ein forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Fitjar Kultur og Idrettsbygg AS. Sjå eiga sak i dette møte gjeldande rullering av plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024.

Bakgrunnen for at det kan vera føremålstenleg å rullera plan for eigarskapskontroll midt i planperioden er at det kan vera endringar i risikobiletet i Fitjar kommune sidan 2020 då planen vart utarbeidd.

Ved utarbeiding av risiko- og vesentlegvurdering (vedlagt) som låg til grunn for plan for eigarskapskontroll 2020 - 2024, valde kontrollutvalet å nytte kommunen sin revisor til å gjera arbeidet, inkludert prosessarbeid i kontrollutvalet. Revisor utarbeidde forslag til plan for eigarskapskontroll på bakgrunn av det arbeidet som vart gjort i analysearbeidet. Kontrollutvalet behandla planen, og kommunestyret fekk planen til behandling etter innstilling frå kontrollutvalet.

Kontrollutvalet har i sitt budsjett avgrensa med midler til gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Det er hittil i perioden gjennomført 1 forvaltningsrevisjon/eigarskapskontroll. Det vil, etter sekretariatet si vurdering, vere føremålstenleg å gjennomføre evalueringa etter pkt 5 i kommunestyrevedtaket i sak 078/2020 i eit møte i kontrollutvalet der utvalet i lag med sekretariat og revisor vert samde om eventuelle prioritetsendringar i planen som følgje av endringar i risikobiletet for kommunen.

Konklusjon

Kontrollutvalet skal i 2022 følgje opp vedtaket om å rullera plan for eigarskapskontroll minst ein gong i valperioden. På bakgrunn av dette tilrår sekretariatet at utvalet rullerer plan for eigarskapskontroll sjølv i dette møtet. Dette kan gjerast ved at utvalet i møtet drøftar om det kan vera endringar i risikobiletet som gjer at rekkefølga i gjeldande plan bør endrast.

Fitjar kommune

Plan for eigarskapskontroll 2020-2024

September 2020

Innhold

1.	Innleiing	4
1.1	Krav til eigarskapskontroll	4
1.2	Krav til plan for eigarskapskontroll	4
1.3	Krav til risiko- og vesentlegvurdering	4
2.	Eigarskapskontrollar 2020-2024	5
2.1	Eigarskapskontrollprosjekt	5
3.	Gjennomføring av eigarskapskontroll	7
3.1	Standard og innsynsrett	7
3.2	Metode	7
3.3	Gjennomføring og rapportering	7

1. Innleiing

1.1 Krav til eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-2 bokstav d) pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir ført kontroll med forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser i selskap (eigarskapskontroll). Same lov § 23-4 første ledd definerer eigarskapskontroll som å kontrollere om den som utøvar kommunen sine eigarinteresser, gjer dette i samsvar med lovar og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

1.2 Krav til plan for eigarskapskontroll

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

I følgje kommunelova § 23-4 femte ledd er det heradsstyret som vedtek plan for eigarskapskontroll, men heradsstyret kan delegerere til kontrollutvalet å gjere endringer i planen:

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

1.3 Krav til risiko- og vesentlegvurdering

Kommunelova § 23-4 tredje ledd stiller krav om at planen for eigarskapskontroll skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

På oppdrag frå kontrollutvalet har Deloitte gjennomført ei slik risiko- og vesentlegvurdering i Fitjar kommune. Føremålet har vore å skaffe relevant informasjon om eigarskapsforvaltninga i kommunen, slik at det var mogleg for kontrollutvalet å prioritere mellom ulike område og/eller selskap det kan vere aktuelt å gjennomføre eigarskapskontroll av.

Risiko- og vesentlegvurderinga skal avdekkje indikasjonar på avvik eller sårbare område sett opp mot at kommunen utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing. Vurderinga er gjort både overordna og for det enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Informasjonsgrunnlaget som ligg til grunn for risiko- og vesentlegvurderinga og for utveljing og prioritering av prosjekt, er samla inn gjennom fleire aktivitetar som har involvert både politisk leiing, administrativ leiing og kontrollutvalet. Mellom anna har følgjande aktivitetar blitt gjennomført:

- Dokument- og statistikkanalyse
- Prosessmøte i kontrollutvalet
- Spørjeundersøking til tilsette og politikarar i kommunen
- Intervju med administrative og politiske leiarar i kommunen.

Informasjon som blei samla inn gjennom desse aktivitetane har gitt ei god oversikt over risikoområda innanfor kommunen si overordna eigarstyring, og for det enkelte selskap kommunen har eigarinteresser i. Informasjonen er samla i eit analysedokument som låg til grunn for utveljing og prioritering av eigarskapskontrollprosjekt.

2. Eigarskapskontrollar 2020-2024

Under er eigarskapskontrollprosjekta presentert i prioritert rekkefølge. Kor mange prosjekt som vil bli gjennomført i perioden avheng av kontrollutvalet sitt budsjett og omfanget til dei einskilde prosjekta.

Under kvart prioriterte prosjekt er det føreslått relevante tema i samsvar med funna i risiko- og vesentleg-vurderinga. Endeleg utforming av problemstillingar og timeomfang vil bli gjort i samband med bestilling av dei enkeltvise eigarskapskontrollprosjekta.

Eigarskapskontroll kan gjennomførast som eigne prosjekt der tema er kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap, eller gjennomførast i samband med ein forvaltningsrevisjon av selskap (sjå plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024).

2.1 Eigarskapskontrollprosjekt

Tabell 1: Prioriterte eigarskapskontrollrevisjonsprosjekt

Nr.	Prosjekt	Tema
1	Eigarskapsforvaltning (overordna)	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapa<ul style="list-style-type: none">◦ Eigarmelding◦ Eigarstrategi◦ Eigaroppfølging• Rutinar for val av styrerepresentantar• Opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
2	Eigarskapsforvaltning av interkommunale selskap	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet<ul style="list-style-type: none">◦ Eigarmelding◦ Eigarstrategi◦ Eigaroppfølging• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen• Styring og kontroll• Organisering og drift• Økonomi og budsjett• Tilfredsstillande tilbod til brukarar
3	Fitjar kultur og idrettsbygg AS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen• Organisering og styring• Økonomi og drift
4	Sunnhordland interkommunale legevakt IKS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av eigarskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen• Organisering og styring• Økonomi og drift
5	Opero AS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
6	Sunnhordland interkommunale miljøverk IKS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
7	Vann vest AS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen
8	Krisesenter vest IKS	<ul style="list-style-type: none">• System og rutinar for oppfølging av selskapet• Val og opplæring av styrerepresentantar• Rapportering til kommunen

Om kommunestyret ber kontrollutvalet gjennomføre ein eigarskapskontroll, eller kontrollutvalet gjer risiko- og vesentlegvurderingar som tilseier at andre eigarskapskontrollar bør prioriterast, kan kontrollutvalet avvike frå vedteke plan for eigarskapskontroll. Dersom kontrollutvalet finn det hensiktsmessig kan plan for eigarskapskontroll rullerast i løpet av perioden.

3. Gjennomføring av eigarskapskontroll

3.1 Standard og innsynsrett

Revisor skal gjennomføre eigarskapskontroll i samsvar med NKRF (Norsk kommunerevisorforbund) sine rettleiarar og standardar for dette.¹

Revisor har rett til å krevje innsyn i alle opplysningar, skildringar og dokument i kommunen som er nødvendige for å utføre sine oppgåver. Innsynsretten gjeld utan hinder av teieplikt. Dette går fram av kommunelova § 24-2 fjerde ledd.

Revisor har òg innsynsrett i kommunen sine interkommunale selskap, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefelleskap,² aksjeselskap der det ikkje er innslag av statlege eller private eigarar,³ samt i verksemder som utfører oppgåver på vegner av kommunen. Dette går fram av kommunelova § 24-10 jf. § 24-6.

Innsynsretten i verksemder som utfører oppgåver på vegner av kommune er ny, og er avgrensa til verksemder som har avtalerettslege forpliktingar ovanfor kommunen. Innsyn og undersøkingar skal berre omfatte det som er nødvendig for å undersøkje om kontrakten er oppfylt.

3.2 Metode

Kva metodar som blir brukt for datainnsamling i dei ulike eigarskapskontrollane avheng av endelege problemformuleringar i det ein skilde prosjekt. Generelt bør det brukast ein kombinasjon av fleire metodar for å sikre tilstrekkeleg bredde i datamaterialet til å kunne utføre heilskapleg analysar og vurderingar. Ei slik metodetriangulering medverkar også til kvalitetssikring ved at ein kan samanlikne funn frå dei ulike tilnærmingane.

Moglege metodar for datainnsamling og -analyse kan vere:

- Dokumentanalyse
- Elektroniske spørjeskjema
- Intervju
- Dataanalyse
- Testing av kontrollar og rutinar

Det er sentralt for å kunne gjennomføre vellukka eigarskapskontrollar at kontrollutvalet saman med revisor avgrensar og definerer prosjekta ved å konkretisere føremål, kva problemstillingar som skal bli undersøkte og kva kontrollkriterium revisor skal leggje til grunn. Før ein eigarskapskontroll blir starta opp, skal kontrollutvalet godkjenne ein prosjektplan som skildrar korleis prosjektet skal gjennomførast.

3.3 Gjennomføring og rapportering

Revisor skal sende oppstartsbrev med informasjon om eigarskapskontrollen til administrasjonssjefen før datainnsamlinga tek til. Administrasjonssjefen skal få høve til å kome med sitt syn på funna i eigarskapskontrollen. Uttalen frå administrasjonssjefen skal leggjast ved rapporten som blir sendt til kontrollutvalet. Etter at kontrollutvalet har handsama rapporten blir det utarbeidd ei innstilling som blir oversendt kommunestyret saman med rapporten.

¹ Standard for eigarskapskontroll RSK 002 er nyleg vedteken av NKRF (sjå <https://www.nkrf.no/publikasjoner>).

² For vertskommunesamarbeid gjeld egne reglar. Jf. kommunelova § 20-9, er det kontrollutvalet i vertskommunen som førar kontroll med verksemda i vertskommunesamarbeidet på vegner av deltakarane. Ein kommune kan likevel gjere kontrollar av dei delane av verksemda i vertskommunesamarbeidet som gjeld kommunen.

³ Selskap med private eller statlege eigarar er ikkje omfatta av kontrollutvalet og revisjonen si innsynsrett etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Ein eventuell kontroll av slike selskap avheng difor av at kommunen sin revisor enten er gitt innsynsrett i selskapet sine vedtekter, at styret gir slik innsynsrett på førespurnad, eller at eigarorganet vedtek at selskapet skal gje slikt innsyn.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2020 Deloitte AS

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/127-1
Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	15/22	14.09.2022

Behandling av henvendingar til kontrollutvalet

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet tek rettleiaren om behandling av henvendingar frå FKT til etterretning
2. Kontrollutvalet vedtek vedlagde retningsliner for handtering av henvendingar til kontrollutvalet i Fitjar kommune med dei endringar som kom fram i møtet

Samandrag

Kontrollutvalet vert i denne saka utfordra til å ta stilling til retningsliner for handtering av henvendingar til kontrollutvalet i Fitjar kommune som utvalet mottek frå innbyggjarar, politikarar eller andre.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 220817 - Rettleiar - Handtering av henvendingar til kontrollutvalet
- 2 220811 - Retningslinjer for handtering av henvendingar til kontrollutvalet i Samnanger kommune

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Forum for kontroll og tilsyn, FKT, har utarbeidd ein rettleiar for behandling av henvendingar til kontrollutvalet.

Kontrollutvalet sitt mandat er å vere kommunestyret sitt kontrollorgan. Henvendingar til kontrollutvalet er ein viktig del av kontrollutvalet sitt arbeid med å føre tilsyn med den kommunale forvaltninga.

Henvendingar kan vere generelle innspel til tema og område for revisjon eller andre kontrollhandlingar. Henvendingar kan også vere tips om meir konkrete og mogelege kritikkverdige forhold i kommunen. Rettleiaren frå FKT gjev først og fremst råd om korleis denne type henvendingar kan handterast av kontrollutvalet. Henvendingar kan eksempelvis kome frå innbyggjarar, folkevald, næringsaktørar, tilsette, media, organisasjonar og revisor.

FKT skriv at rettleiaren er meint å vere eit supplement til Kontrollutvalsboka.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse i sak der utvalet vil innhenta informasjon, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

FKT peikar i rettleiaren (vedlegg 1) på viktigheita av god dialog og samhandling mellom kontrollutval og kommunestyre for å gjere det lettare å få kommunestyret sin aksept for at kontrollutvalet sitt arbeid med henvendingar er viktig og relevant. Kontrollutvalet bør diskutere korleis utvalet kan skape forståing og interesse for kontrollutvalet sitt arbeid i kommunestyret. I vedlegg 2 i rettleiaren kan vi lese:

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.
- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.
- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.
- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen¹² og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.
- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.

- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.
- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

Rettleiaren inneheld 8 tilrådingar.

1. Alle skriftlege henvendingar til kontrollutvalet skal journalførast
 - Alle henvendingar bør sendast sekretariatet for journalføring
2. Munnlege henvendingar må gjerast skriftlege for å kunne behandlast av kontrollutvalet
 - Den som tek munnleg kontakt bør oppfordrast til å gjere henvendinga skriftleg, alternativt at den som tek oi mot henvendinga skriv notat som kan nyttast som grunnlag for vidare behandling
3. Den som tek kontakt med kontrollutvalet må i samsvar med god forvaltningsskikk få ein skriftleg tilbakemelding på at henvendinga er motteken
 - Den som tek kontakt med eit offentleg organ som kontrollutvalet er, bør få ei skriftleg tilbakemelding på at henvendinga er mottatt og journalført. Tilbakemeldinga bør gje informasjon om at kontrollutvalet tek den til vurdering og at det ikkje er klagerett på kontrollutvalet sitt vedtak. Vidare bør avsendar informerast om at hen ikkje er part om det blir ei sak. Tilbakemeldinga bør vidare innehalde rettleiing dersom henvendinga heller bør rettast til ein annan instans. Rettleiaren har med to eksempel på skriftleg tilbakemelding
4. Kontrollutvalet bør utarbeide egne retningslinjer for handtering av henvendingar. Desse bør innehalde ein framgangsmåte for saksbehandling av henvendingar
 - Sjå vedlagde forslag til framgangsmåte. Kontrollutvalet bør diskutere forslaget og bli samde om dette utvalet sin framgangsmåte.
5. Kontrollutvalet bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalet skal vurdere om innhaldet i ei henvending skal følgjast opp
 - Denne modellen står på side 13 i rettleiaren og er eit godt hjelpemiddel for å kunne vurdere om kontrollutvalet skal følgje opp ein ekstern henvending
6. Kontrollutvalet bør unngå å gå vidare med saker som uttrykkjer generell misnøye eit politisk fatta vedtak, handlar om ei enkeltsak, er under behandling i eit anna organ eller har ein annan naturleg behandlingsveg
7. Kontrollutvalet bør i sitt budsjettframlegg ta høgde for uventa kontrollhandlingar
 - På side 14 i rettleiaren er det sett opp ein del eksempel på framgangsmåtar for oppfølging av henvendingar. Dette kan vere:
 - i. Innsamling av ytterlegare informasjon
 - ii. Orientering v/kommunedirektør eller andre
 - iii. Innspel til risiko- og vesentleganalysen i arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll
 - iv. Kartlegging (forundersøking) eller leverandørkontroll
 - v. Forvaltningsrevisjon/eigarskapskontroll
 - vi. Vidare undersøking
 - vii. Høyring
8. Kontrollutvalet bør drøfte korleis utvalet vil synleggjere si rolle og mandat, og kvifor utvalet ynskjer å motta henvendingar

Den fjerde tilrådinga i rettleiaren omhandlar retningslinjer for behandling av henvendingar. Sekretariatet har utarbeidd forslag til retningslinjer (vedlegg 2) for behandling av henvendingar og utvalet blir i saka utfordra til å diskutere forslaget og bli samde om eit sett retningslinjer. Forslaget til retningslinjer i vedlegg 1 i rettleiaren er brukt som grunnlag for forslaget frå sekretariatet.

Konklusjon

FKT har utarbeidd ein rettleiar for kontrollutvalet si behandling av henvendingar. Sekretariatet har på bakgrunn av rettleiaren utarbeidd retningslinjer for behandling av henvendingar som kontrollutvalet bør ta stilling til.

Forum for
kontroll og tilsyn

VEILEDER

Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

© Forum for kontroll og tilsyn 2022

Innhold

Oppsummering av anbefalinger	3
1. Innledning	4
2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller	6
2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret.....	6
2.2 Rolleavklaringer.....	6
3. God forvaltningsskikk	8
3.1 God forvaltningsskikk.....	8
3.2 Skriftlige henvendelser	8
3.3 Muntlige henvendelser.....	9
3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt	10
4. Sekretariatets behandling av henvendelser	12
4.1 Ulik praksis	12
4.2 Forslag til fremgangsmåte	12
5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser	13
5.1 «Trafikklysmodellen».....	13
5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat	13
6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser	15
6.1 Ressurser	15
6.2 Valg av kontrollhandlinger.....	15
7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid	16
7.1 Informasjon til innbyggere og andre	16
7.2 Kommunikasjonsstrategi	16
VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	17
VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret	19
VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?	20

Oppsummering av anbefalinger

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

1. Innledning

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid med å føre kontroll med den kommunale forvaltningen.

Henvendelser kan være generelle innspill til tema og områder for revisjon eller andre kontrollhandlinger. Slike henvendelser bør sees i sammenheng med kontrollutvalgets planarbeid.

Henvendelser kan også være tips om mer konkrete og mulige kritikkverdige forhold. Denne veilederen gir først og fremst råd om hvordan denne type henvendelser kan håndteres. Henvendelser kan for eksempel komme fra innbyggere, folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media, organisasjoner og revisor.

Veilederen er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.¹

I en uformell spørreundersøkelse som ble gjennomført blant deltakerne på FKTs fagkonferanse i 2021, svarte 65 prosent ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket.

Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. På bakgrunn av dette opprettet FKT en arbeidsgruppe i juni 2021. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide en veileder for hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser.

Arbeidsgruppen har bestått av: Henning Warloe kontrollutvalget i Bergen, Trond Egil Nilsen kontrollutvalget i Måsøy, Solveig Kvamme Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS, Ragnhild

Aashaug Kontrollutvalg Fjell IKS, Hilde Rasmussen Nilsen 2. vara til styret og Anne-Karin F Pettersen generalsekretær.

Høsten 2021 gjennomførte arbeidsgruppen en undersøkelse blant FKTs medlemmer om hvordan henvendelser blir håndtert. Underveis i veilederen oppsummerer vi noen fakta og viser eksempler fra undersøkelsen.

Målgruppen for veilederen er primært kontrollutvalgsmedlemmer og ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

Det er opp til kontrollutvalget selv å beslutte hvordan henvendelser skal behandles. Formålet med dette dokumentet er derfor å gi råd og anbefalinger.

¹ [Kontrollutvalgsboka](#) 3. utgåve, januar 2022.

Fakta:

Resultater etter Deloitte's uformelle undersøkelse på fagkonferansen juni 2021:

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

- ✓ 65 prosent svarer ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

- ✓ 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

Innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser

- ✓ 40 prosent svarer at innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser
- ✓ Andre kilder er folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media og organisasjoner

Området for henvendelser er i stor grad byggesak, plan og eiendom

- ✓ 40 prosent svarer at henvendelsene gjelder byggesak, plan og eiendom
- ✓ Andre tema er økonomi, innkjøp, kontrakt, personalsaker, arbeidsmiljø, saksbehandling generelt og barnevern

Kilde: Kommunerevisoren 4-2021

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. God rolleforståelse og et godt samarbeid mellom kontrollutvalget og kommunestyret kan bidra til økt interesse for kontrollarbeidet.

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret

Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan. Det innebærer at kontrollutvalget skal gi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning, utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

I tillegg har kontrollutvalget et påseansvar i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal også påse at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Utover det som er bestemt i lov og forskrift, kan kontrollutvalget i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

God dialog og samhandling mellom kontrollutvalget og kommunestyret gjør det lettere å få aksept for at kontrollutvalgets arbeid med henvendelser er viktig og relevant. Derfor bør kontrollutvalget diskutere hvordan utvalget kan skape forståelse og interesse for kontrollutvalgets arbeid blant medlemmene i kommunestyret.

Vedlegg 2 i veilederen lister opp en rekke tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret.

2.2 Rolleavklaringer

Styringsrolle²

Folkevalgte har fire sentrale roller: representasjonsrollen (ombudsrollen), lederrollen, styringsrollen og arbeidsgiverrollen. Kontrollutvalgets oppgaver med å føre kontroll på vegne av kommunestyret, tilhører styringsrollen som blant annet handler om oppfølging og kontroll.

Henvendelser fra innbyggerne om mulige kritikkverdige forhold til kontrollutvalgets medlemmer, bør derfor håndteres mer formelt enn det rollen som folkevalgt ellers gir rom for.

Arbeidsmåte

Kontrollutvalgsmedlemmer bør ikke gjøre egne undersøkelser av en henvendelse eller starte innsamling av fakta. Det kan bli oppfattet som om saksbehandlingen er påbegynt før kontrollutvalget som organ har gjort sin vurdering.

Dersom der er behov for å innhente mer informasjon før kontrollutvalget får henvendelsen, så gjøres det i samarbeid med sekretariatet for å sikre krav til forsvarlig saksbehandling.

Saksbehandlingen

Kontrollutvalget er ikke et ordinært forvaltningsorgan som fatter enkeltvedtak.³

Kontrollutvalget kan ikke fatte eller omgjøre vedtak som er bindende for administrasjonen.⁴

² Tillit, KS folkevalgtprogram 2019-2023, kap. 2.

³ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav b.

⁴ Kontrollutvalgsboka 2021, s. 18.

Videre betyr dette at de som kommer med henvendelser til kontrollutvalget, ikke er en part⁵ i påfølgende kontrollsak.

Det er ikke klagerett på kontrollutvalgets vedtak, men det kan være noen unntak, for eksempel:

- Avslag fra kontrollutvalget på innsynsbegjæring etter offentleglova.
- Enkelte vedtak som fattes av kontrollutvalget når kontrollutvalget opptrer som arbeidsgiver.
- Kontrollutvalgets krav på innsyn etter kommunelovens § 23-6 hos selvstendige rettssubjekter.

⁵ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav e.

3. God forvaltningsskikk

Kontrollutvalget er et offentlig organ⁶ og sekretariatet skal ivareta organets journalførings- og arkivplikt.

3.1 God forvaltningsskikk

God forvaltningsskikk bygger på de fire grunnleggende forvaltningsverdiene: demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet. Verdiene blir ivaretatt ved at offentlige organ følger «forfatningsreglene» i forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven.

Alle offentlige organ plikter å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilde for samtid og ettertid, jf. arkivlova § 6. Et dokument er arkivverdig dersom det enten har blitt saksbehandlet eller har verdi som dokumentasjon. Det er et sekretariatsansvar å forvalte kontrollutvalgets arkiver i tråd med gjeldende arkivlov og arkivforskrift.⁷

Offentlige organ har journalføringsplikt som følge av både offentleglova og arkivforskriften. Journalen er et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er sekretariatet sitt ansvar å sørge for journalføring av kontrollutvalget sine dokumenter og korrespondanse. Sekretariatet har videre ansvar for å opprettholde personvernet til avsender ved å kontrollere at innkommende dokumenter helt eller delvis avskjermes, dersom det er hjemmel for dette.

Journalen er et viktig arbeidsverktøy som kan brukes som dokumentasjon på når en henvendelse ble mottatt, og hvordan den blir fulgt opp.

Arkivverket har utarbeidet en enkel sjekkliste⁸ som kan være til hjelp for sekretariatet.

3.2 Skriftlige henvendelser

I dag foregår det meste av kommunikasjonen digitalt, også det som kommer inn til kontrollutvalget. Det brukes mange ulike kanaler, former og sjangre. Det som før kanskje kom som et brev, kan i dag komme som en SMS, e-post, melding på sosiale medier, et dokument via et digitalt møte, eller en registrering på en webportal, for å nevne noe. Det er sekretariatet sin oppgave å avgjøre hva som skal journalføres og arkiveres av kontrollutvalgets korrespondanse.⁹

Det er med andre ord sekretariatets ansvar å ivareta hensynet til god forvaltningsskikk. Derfor bør utvalgets medlemmer som mottar en henvendelse, oversende henvendelsen til sekretariatet slik at de kan bli håndtert etter fastlagte rutiner.

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

⁶ [Rettleiar til offentleglova](#) kap. 3.1 omtaler hva som er et offentlig organ, jf. offentleglova § 2.

⁷ For mer informasjon om arkiv, se [FKT og NKRFs felles veileder for arkivordning for](#)

[kontrollutvalgssekretariat \(2015\)](#)

⁸ [Sjekkliste for journalføring og arkivering i departementene og statlige virksomheter - 2019.](#)

⁹ Dokument og saksdokument er nærmere definert i vedlegg 2.

Eksempel, skriftlig henvendelse:

Kontrollutvalgets medlem får en SMS fra en bekjent der det gis informasjon som er interessant og som medlemmet tenker at kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalgets medlem takker avsender for informasjonen og informerer om at den blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering.

Kontrollutvalgets medlem bør ta skjermdump av SMS-dialogen eller videresende den til sekretariatet for journalføring.

3.3 Muntlige henvendelser

Både sekretariatet og kontrollutvalgets medlemmer blir noen ganger oppringt av innbyggere og andre som mener de har informasjon som kontrollutvalget bør se nærmere på. Den som ringer bør oppfordres til å gjøre henvendelsen skriftlig og sende den til sekretariatet.

Alternativt kan mottakers notater fra muntlige samtaler arkiveres som et internt notat.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Eksempel, muntlig henvendelse:

Et medlem i kontrollutvalget møter en innbygger på butikken og vedkommende sier at "du som er med i kontrollutvalget..." Så gir vedkommende informasjon som medlemmet finner interessant.

Kontrollutvalgets medlem bør oppfordre innbyggeren til å sende det skriftlig enten rett til sekretariatet eller via medlemmet slik at det kan håndteres og journalføres.

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt

Et flertall av de som svarte på undersøkelsen som FKT sin arbeidsgruppe gjennomførte høsten 2021, svarer at avsender får en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt og en skriftlig underretning om hvordan henvendelsen ble behandlet (60 prosent).

Den som henvender seg til et offentlig organ som kontrollutvalget er, bør få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt og journalført. Tilbakemeldingen bør gi informasjon om at kontrollutvalget tar den til vurdering og at det ikke er klagerett på kontrollutvalgets vedtak. Videre bør avsender informeres om at hen ikke er part om det blir en sak.

Tilbakemeldingen bør videre inneholde veiledning dersom henvendelsen heller bør rettes til en annen instans.

Avsender har ikke rett på skriftlig tilbakemelding etter kontrollutvalgets behandling. Kontrollutvalget kan likevel vurdere om avsender skal få flere skriftlige tilbakemeldinger.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Eksempel 1:

«Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar).

Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering. Om kontrollutvalet vel å gå nærare inn på det som henvendinga gjeld, vil du kunne sjå i møteprotokollen som du finn på heimesida vår.

Ut over dette vil du ikkje få noko meir svar frå kontrollutvalet på henvendinga di.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av forskrift om revisjon i kommunar. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det ei henvending tek opp.

På generelt grunnlag kan ein seie at det er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.»

Kilde:

Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

Eksempel 2

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsendar(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83> og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvender seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil difor ikkje vera klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

Kjelde:

Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutval

4. Sekretariatets behandling av henvendelser

Det er ulik praksis for hvordan henvendelser blir saksbehandlet før de legges fram for kontrollutvalget.

4.1 Ulik praksis

I undersøkelsen som arbeidsgruppen gjennomførte blant FKTs medlemmer høsten 2021, stilte vi spørsmål om hvordan henvendelsene blir lagt fram for kontrollutvalget. Svarene tyder på at det er ulik praksis.

Flertallet (63 prosent) svarer at de legger alle henvendelser fram som informasjons- eller meldingssak. I møte avgjør kontrollutvalget hva som er innenfor mandatet og hva som skal utredes videre av sekretariatet.

Under 20 prosent svarte at sekretariatet saksbehandler alle henvendelser før de blir lagt fram for kontrollutvalget som sak.

Det kan bety at sekretariatet i saksfremlegget gjør en vurdering av om saken hører inn under kontrollutvalgets mandat, og gir en anbefaling.

Rundt 20 prosent svarte at sekretariatet kun saksbehandler henvendelser som er innenfor mandatet til kontrollutvalget. Svarene kan tyde på at det er utvalgsleder som forhåndsvurderer hva som hører inn under mandatet.

Hvilken ordning som velges vil innvirke på hvor lang tid det tar fra en henvendelse kommer inn og til den er ferdigbehandlet.

4.2 Forslag til fremgangsmåte

Retningslinjer for hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser, kan bidra til en større forutsigbarhet og økt tillit til saksbehandlingen. Retningslinjer må være i tråd med forvaltningslovens regler og god forvaltningsskikk. Saksbehandlingen kan foregå på følgende måte:

- ✓ Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen. Her kan spørsmålene i «trafikklysmodellen» være et egnet hjelpemiddel.
- ✓ Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.
- ✓ Henvendelser som ikke åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, drøfter sekretariatet med kontrollutvalgets leder som avgjør om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.
- ✓ For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid. I vurderingen av hvilke henvendelser som kontrollutvalget skal gå videre med, kan det være nyttig å stille noen kontrollspørsmål.

5.1 «Trafikklysmodellen»

Hvorvidt kontrollutvalget skal følge opp en ekstern henvendelse bør skje utfra en helhetlig vurdering. "Trafikklysmodellen" kan være et nyttig hjelpemiddel.

«Trafikklysmodellen» på neste side er utarbeidet av Deloitte AS. Tabellen nevner noen aktuelle spørsmål kontrollutvalget bør stille seg når utvalget skal bestemme om henvendelsen er en sak som skal følge opp eller ikke. Listen er ikke uttømmende, og relevansen av det enkelte spørsmål kan vektes ulikt.

Selv om kontrollutvalget i prinsippet kan ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, faller det utenfor utvalgets mandat å vurdere om politiske vedtak er formålstjenlige. Utvalget skal heller ikke brukes som arena for «omkamp».

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som dreier seg om en enkeltsak, som er under behandling i et annet organ eller som har en annen naturlig behandlingsvei,

som hos politiet, rettsapparatet, statsforvalteren, sivilombudet, KOFA, klageorgan i kommunen eller kommunens varslingskanal. Vedtak i en enkeltsak kan likevel avdekke systemsvikt som kontrollutvalget kan vurdere å se nærmere på.

Dersom henvendelsen gjelder et avvik, må det vurderes om det er andre instanser i kommunen som først skal vurdere dette, og om det dekkes av internkontrollen.

Henvendelser kan medføre mye støy og uklarhet rundt hvilken rolle kontrollutvalget kan og skal ha i en konkret sak. Fallgruvene kan være mange dersom kontrollutvalget involverer seg i en henvendelse som egentlig ikke egner seg for kontrollutvalget og de verktøyene kontrollutvalget disponerer. Det er fare for at oppfølging av henvendelser fortrenger risikoområder der behovet for kontroll er større. Kontrollutvalget må også være forberedt på at det er sannsynlig at de ikke vil klare å møte forventningene til den som har kommet med henvendelsen.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen» Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politiskfattet vedtak?	Rød	Gul	Grønn	Grå
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Rød	Gul	Grønn	Grå
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Grønn	Gul	Rød	Grå
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Grønn	Gul	Rød	Grå
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Rød	Gul	Grønn	Grå
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Rød	Gul	Grønn	Grå
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?	Rød	Gul	Grønn	Grå
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Grønn	Gul	Rød	Grå
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Grønn	Gul	Rød	Grå
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Grønn	Gul	Rød	Grå
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Grønn	Gul	Rød	Grå
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Grønn	Gul	Rød	Grå

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser

Hvordan kontrollutvalget kan gå videre med henvendelsen, er avhengig av ressursituasjonen og sakens karakter.

6.1 Ressurser

Kontrollutvalget skal hvert år utarbeide framlegg til budsjett som skal behandles i kommunestyret. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kontrollutvalget må på sin side synliggjøre for kommunestyret at det kan oppstå uventede situasjoner, som for eksempel henvendelser fra innbyggere, som kontrollutvalget må følge opp. Hvis kontrollutvalget ikke har tilgjengelige budsjettmidler, kan utvalget fremme sak om ekstramidler fra kommunestyret.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

6.2 Valg av kontrollhandlinger

Under følger noen eksempler på fremgangsmåter for kontrollutvalget:

Samle informasjon

Kontrollutvalget kan be sekretariatet om å samle inn informasjon som angår henvendelsen. Kontrollutvalget vurderer om det skal gjøres videre undersøkelser.

Orienteringer

Kontrollutvalget kan invitere kommunedirektøren eller andre til å orientere om kommunens system og rutiner for den type saker eller om det den konkrete henvendelsen tar opp. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om et saksfelt er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Inn i ROV-analysen

Kontrollutvalget kan ta det henvendelsen peker på videre med som innspill til mulig risiko i risiko- og vesentlighets analyse (ROV), eller til eksisterende prosjekt som gjelder samme tema i plan for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Kartlegging (forundersøkelse)

Dersom man ønsker en begrenset undersøkelse av et område, kan kontrollutvalget undersøke forholdet nærmere uten å foreta en større undersøkelse av området – i alle fall ikke i første omgang. Kontrollutvalget kan også vedta å gjennomføre en konkret leverandørkontroll.¹⁰

Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Kontrollutvalget kan vedta å gjennomføre en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr at man velger en systematisk tilnærming for å vurdere temaet som henvendelsen dreier seg om.

Videre undersøkelser

Dersom henvendelsen gjelder et spesifikt tilfelle som ikke egner seg for en systemgjennomgang slik en forvaltningsrevisjon ofte er, kan kontrollutvalget be om at det blir foretatt en mer omfattende undersøkelse.

Høring¹¹

En høring finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der bestemte personer blir bedt om å svare muntlig på spørsmål fra medlemmene. Kontrollutvalget kan også be om at den som skal høres leverer inn sitt innspill skriftlig i forkant av høringen.

¹⁰ Jf. kommuneloven § 23-6, siste ledd.

¹¹ [Høring i kontrollutvalget? Veileder for høringer \(2014\).](#)

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser til kontrollutvalget kan være verdifulle informasjonskilder. Gjennom å informere om hva som er kontrollutvalgets rolle, hvilke oppgaver det har, og hvordan utvalget jobber, kan kontrollutvalget legge til rette for en økt forståelse for utvalgets mandat.

7.1 Informasjon til innbyggere og andre

Innbyggere og offentligheten ellers har ofte lite kjennskap til hva som er kontrollutvalgets oppgaver. Synlighet og åpenhet er et mål for den offentlige forvaltningen generelt, og synliggjøring av kontrollutvalgets rolle, mandat og hvordan utvalget jobber kan bidra til flere og mer relevante henvendelser.

Kontrollutvalget mottar henvendelser. For at henvendelsene skal bli en verdifull informasjonskilde, bør kontrollutvalget ha en tydelig kommunikasjon om hva som er kontrollutvalgets mandat og hvordan utvalget jobber. For å avklare forventningene, kan det være viktig å formidle at kontrollutvalget hele tiden prioriterer ut fra risiko, vesentlighet og annen kjennskap til innholdet i henvendelsen innenfor sitt mandat.

Eksempel:

Informasjon til innbyggere og andre som kan legges ut på hjemmesiden til sekretariatet eller kommunen:

<https://sekom.no/om-sekom/kva-gjer-sekom/innspeil-til-kontrollutvalga.17203.aspx>

7.2 Kommunikasjonsstrategi

Noen enkle retningslinjer for hvordan den interne og eksterne kommunikasjon skal bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, kan nedfelles i en kommunikasjonsstrategi. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man

kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles.

Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan. Spørsmål som bør vurderes er hvilke medier som er aktuelle å bruke, hvilke type saker man bør være varsom med å kommentere og hvordan utvalget gjennom media kan nå sine mål over for de ulike gruppene.

Ønsker utvalget å velge en aktiv strategi der kontrollutvalget går ut i media og kommenterer saker? Eller ønsker utvalget å velge en mer tilbakeholden strategi hvor utvalget kun responder når de blir utfordret? Hvilken rolle kontrollutvalget tar i media, avhenger av hvordan utvalget ønsker å jobbe. Det viktige er å skape tillit til at kommunen er underlagt en betryggende, folkevalgt kontroll.

Hvilken strategi som velges vil også være avhengig av den politiske kulturen i den enkelte kommune. Målet kan nås på ulike måter, men utvalget må være bevisst på hva som kan bli konsekvensene av de ulike valgene.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

1. Henvendelser til kontrollutvalgsmedlemmer

Henvendelser til kontrollutvalgsleder eller -medlemmer må til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Muntlige henvendelser

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne journalføres og saksbehandles av sekretariatet.

3. Sekretariatets saksbehandling før kontrollutvalgets møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendelsen i tråd med rutiner for journalføring og arkivering.

Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen i forhold til kontrollutvalgets mandat, «trafikklysmodellen» og vanlige krav til saksforberedelse.

Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender i tråd med pkt. 4 og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.

Alle andre henvendelser drøfter sekretariatet først med kontrollutvalgets leder. Om nødvendig kan sekretariatet gjøre enkle avklaringer, for eksempel om henvendelsen er til behandling hos annen instans. Kontrollutvalgets leder beslutter om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.

For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

4. Tilbakemelding til avsender

Alle som henvender seg til kontrollutvalget må få tilbakemelding fra sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig gis det veiledning om hva som er rett instans for henvendelsen.

5. Partsrettigheter

Avsender har ingen partsrettigheter i en eventuell sak som behandles i kontrollutvalget. Avsender har heller ingen klagerett på kontrollutvalgets eventuelle vedtak om å ikke gå videre med saken.

6. Kontrollutvalgets vurderinger og prioriteringer

På grunnlag av saksutredningen fra sekretariatet vurderer kontrollutvalget i møte, om og eventuelt hvordan henvendelsen skal følges opp.

Kontrollutvalget kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

7. Kontrollutvalgets handlingsalternativer

Kontrollutvalgets handlingsalternativer kan være:

- a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
- b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
- c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

8. Hvis henvendelsen skal følges opp med en kontrollhandling

Dersom kontrollutvalget mener at henvendelsen dreier seg om et saksfelt som utvalget bør se nærmere på, må kontrollutvalget vurdere følgende:

- Tilsier en risiko- og vesentlighetsvurdering at utvalget skal bruke ressurser på saken, nå eller senere?
- Hvilken kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å iverksette dersom det skal gjennomføres en kontroll?
- Skal den aktuelle henvendelsen brukes direkte i selve kontrollen eller skal den brukes indirekte til å indikere risikoen på et område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settes på planen for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll når det skal lages ny plan eller planen skal rulleres. Eventuelt kan saksfeltet inkluderes i formål og/eller problemstillinger i en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll som skal bestilles.

Dersom utvalget vedtar å bestille en forvaltningsrevisjon eller annen undersøkelse, følges vanlige prosedyrer for dette, jf. pkt. 9.

9. Videre behandling

Det videre forløpet i saksbehandlingen følger de vanlige prosedyrene i tråd med bestiller/utfører-modellen, tilsvarende som for en forvaltningsrevisjon eller den kontrollformen som er valgt av kontrollutvalget.

VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.
- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.
- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.
- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen¹² og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.
- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.
- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.
- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

¹² Risiko- og vesentlighetsvurdering

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?

Offentleglova [§ 4](#) har definert hva som er å regne som saksdokument.

Et **dokument** er informasjon som kan presenteres som en samlet, avgrenset helhet. Det kan være en e-post, en video, en SMS, et tradisjonelt brev på papir, eller en PDF-fil. Det er ikke teknologien eller formatet som bestemmer om noe er et dokument.

For å vite om noe er et **saksdokument** må en først vurdere om innholdet gjelder virksomhetens ansvarsområde. Og om det har kommet inn til, lagt fram for eller opprettet av virksomheten. Det meste sekretariatet oppretter på vegne av kontrollutvalget er å regne som saksdokumenter når det er sendt ut.

Offentleglova [§ 4](#) nevner også hva som ikke er å regne som saksdokument.

Er dokumentet sendt inn eller ut av virksomheten?

Hvis du har fått en henvendelse, eller selv henvendt deg til noen utenfor din egen virksomhet, regnes denne kommunikasjonen som «sending» inn eller ut. Det er ikke kanalen eller metoden som avgjør dette, men om dokumentet har blitt formidlet til eller fra en representant for virksomheten.

Bli dokumentet saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon?

Terskelen for hva som regnes som saksbehandling er lav. Saksbehandling er når du sammenstiller, vurderer eller bruker informasjon, for så å forberede eller ta en avgjørelse på vegne av virksomheten.

Kilde: [Arkivverket](#)

Retningslinjer for handtering av henvendingar til kontrollutvalet i Samnanger kommune

1. Henvending til kontrollutvalsmedlemar

Henvendingar til kontrollutvalsleiar eller -medlem må sendast til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Munnlege henvendingar

Munnlege henvendingar må gjerast skriftlege for å kunne bli journalført og saksbehandla av sekretariatet.

3. Sekretariatet si saksbehandling før kontrollutvalet sitt møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendinga i tråd med rutinar for journalføring og arkivering. Sekretariatet gjer ei vurdering av innhaldet i henvendinga i forhold til kontrollutvalet sitt mandat, «trafikklysmodellen» og vanlege krav til saksbehandling. Dersom henvendinga openbart er utanfor kontrollutvalet sitt mandat, svarer sekretariatet avsendar i tråd med pkt. 4 og legg henvendinga og svaret fram for kontrollutvalet til orientering.

Alle andre henvendingar drøfter sekretariatet først med kontrollutvalet sin leiar. Om nødvendig kan sekretariatet gjere enkle avklaringar, for eksempel om henvendinga er til behandling hjå annan instans. Kontrollutvalet sin leiar avgjer om henvendinga skal settast opp som sak på sakslista.

For henvendingar som skal på sakslista, gjer sekretariatet ei vurdering av innhaldet i henvendinga og kjem med eit forslag til kontrollutvalet om korleis den kan handterast, i tråd med vanleg saksbehandling.

4. Tilbakemelding til avsendar

Alle som henvendar seg til kontrollutvalet må få tilbakemelding frå sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig vert det gitt det rettleiing om kva som er rett instans for henvendinga. Det vert føreslege å nytte teksten under:

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsendar(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83> og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvendar seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil derfor ikkje vere klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

5. Partsrettar

Avsendar har ingen partsrett i ei eventuell sak som vert behandla i kontrollutvalet. Avsendar har heller ingen klagerett på kontrollutvalet sitt eventuelle vedtak om å ikkje gå vidare med saken.

6. Kontrollutvalet si vurdering og prioritering

På grunnlag av saksutgreiinga frå sekretariatet vurderer kontrollutvalet i møte, om og eventuelt korleis henvendinga skal følgjast opp. Kontrollutvalet kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i si vurdering av om henvendinga egner seg til oppfølging av kontrollutvalet.

Kontrollutvalet må i tillegg vurdere om utvalet har ressursar til å følgje opp den aktuelle problemstillinga.

7. Kontrollutvalet sine handlingsalternativ

Kontrollutvalet sine handlingsalternativ kan vere:

- a. Kontrollutvalet vurderer at dette ikkje er ei sak som kontrollutvalet vil følge opp og tek henvendinga til orientering. Saken vert avslutta.
- b. Kontrollutvalet vedtek å følge opp henvendinga ved å be om meir informasjon. Utvalet kan for eksempel be kommunedirektøren om å gje informasjon i neste møte. Utvalet kan også be sekretariatet om å hente inn meir informasjon.
- c. Kontrollutvalet vedtek å følge opp henvending med ei kontrollhandling.

8. Dersom henvendinga skal følgast opp med ei kontrollhandling

Dersom kontrollutvalet meiner at henvendinga dreier seg om eit saksfelt som utvalet bør sjå nærare på, må kontrollutvalet vurdere følgjande:

- Resulterer ei risiko- og vesentlegvurdering at utvalet skal bruke ressursar på saken, no eller seinare?
- Kva kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å sette i verk dersom det skal gjennomførast ein kontroll?
- Skal den aktuelle henvendinga brukast direkte i sjølve kontrollen eller skal den brukast indirekte til å indikere risikoen på eit område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settast på planen for forvaltningsrevisjon/eigarskapskontroll når det skal

utarbeidast ny plan eller planen skal rullerast. Eventuelt kan saksfeltet bli inkludert i formål og/eller problemstillingar i ein forvaltningsrevisjon/eigarskapskontroll som skal bestillast. Dersom utvalet vedtek å bestille ein forvaltningsrevisjon eller annan undersøking, føl vi vanlege prosedyrar for dette, jf. pkt. 9.

9. Vidare behandling

Den vidare saksbehandlinga føl dei vanlege rutinane i tråd med bestillar/utførar-modellen, tilsvarande som for ein forvaltningsrevisjon eller den kontrollforma som er valt av kontrollutvalet.

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/113-2

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	16/22	14.09.2022

Budsjett 2023 for kontrollutvalet

Forslag til innstilling

1. Kontrollutvalet godkjenner budsjettforslaget for kontrollarbeidet i Fitjar kommune.
2. Budsjettforslaget skal følgja sak med budsjettarbeidet fram til handsaming i kommunestyret.
3. Kommunestyret gjer endeleg vedtak om budsjett for kontrollarbeidet i 2023.

Samandrag

Kontrollutvalet har ansvar for utarbeiding av forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Forslaget skal følgje innstillinga til årsbudsjettet til kommunestyret, som gjer endeleg vedtak i budsjettsaka.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I forskrift for kontrollutvalg og revisjon kan ein i § 2 «Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjett for kontrollarbeidet» står det:

«Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.»

I reglement for politiske organ, som er vedteke av kommunestyret 25.09.2013, ajourført i februar 2018 står det i pkt. 4.6.2:

Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Kontrollutvalet skal laga forslag til budsjett, som skal følgja formannskapet si innstilling til kommunestyret.

I tråd med forskrifta og reglementet fremjar kontrollutvalet med dette sitt forslag til budsjett for 2023. I budsjettframlegget bereknar kontrollutvalet kostnad med dei oppgåver budsjettet skal dekkja. Det som er særskilt med kontrollarbeidet er at det eigentleg er administrasjonen som vert revidert. Såleis skal kontrollutvalet, i budsjettsaka, innstilla direkte overfor politisk organ.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet skal utarbeide budsjettforslag for kontrollarbeidet, medan det er kommunestyret som har vedtakskompetansen i saka, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2.

Vurderingar og verknader

Lovgrunnlag.

§ 23-2.Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

§ 23-3.Forvaltningsrevisjon

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.»

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

§ 23-4.Eierskapskontroll

«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Formuleringane i desse paragrafane viser at hovudoppgåvene til kontrollutvalet er å gjennomføra prosjektarbeid ut frå dei planar som kommunestyret har vedteke. I 2020 vart det etter kommunelova utarbeida nye planar.

I kontrollutvalet sitt budsjett bør det leggjast inn midlar til å gjennomføra prosjekt innan forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll i tråd med planane. Ut frå gjeldande planar vil prosjektarbeid krevje ei ramme på omlag 300 timar for kommunar med Fitjar kommune sin storleik.

Erfaring frå kommunane dei siste åra viser at det kjem til prosjekt, som kontrollutvalet vert oppmoda om å sjå på, og som ikkje er med i planar for forvaltningsrevisjon / eigarskapskontroll. Dette har ofte ført til kostnader som har medført at kontrollutvalet har måtta be om ekstra midlar / ekstraløyving. Sekretariatet meiner difor at det vil vera rett å legga inn i budsjettet ein post for ekstra tiltaksmidlar. Dette vil vera midlar som er tenkt til ev. ad-hoc oppgåver, til dømes tiltak som måtte koma til utanom prosjekt frå planane og til utgreiingar som kontrollutvalet finn naudsynt å gjennomføra undervegs i året. Grunnlag for slike ekstra oppgåver kan t.d. vera henvendingar frå innbyggjarar, medieoppslag eller bestillingar frå kommunestyret som ikkje står i godkjend plan. Det er lagt inn 50.000 kroner til denne posten i budsjett for 2023. Dette var også med i budsjettforslaget for 2022.

For revisjonstenestene er det teke utgangspunkt i avtalen med ekstern revisor. Budsjettert kostnad med revisjon skal dekkja både arbeid med rekneskapsrevisjon og anna revisjonsarbeid, t.d. prosjekt innan forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. For 2023 er det budsjettert med auke i tråd med SSB sine berekningar.

Vidare er det lagt til grunn 5 møte i kontrollutvalet i 2023, med om lag like stor saksmengd som inneverande år. Det er vidare lagt inn kostnader med kurs, og at medlemmane i kontrollutvalet kan delta på fagkonferansar samt servering på utvalsmøta. Elles er det lagt inn møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste i tråd med godtgjerslereglementet til kommunen.

Budsjettposten som gjeld sekretariatstenester for kontrollutvalet er sett opp ut frå planlagt aktivitet og tal møte. Kostnader er berekna i tråd med avtale som er inngått mellom Fitjar kommune og Vestland fylkeskommune. For 2023 er det budsjettert med auke i tråd med SSB sine berekningar.

Konklusjon

På slik bakgrunn tilrår sekretariatet at kontrollutvalet godkjenner framlegg til budsjett. Budsjettframlegget skal så følge sak med budsjettarbeid fram til handsaming i kommunestyret. Det er kommunestyret som skal gjera endeleg vedtak når det gjeld budsjett for kontrollarbeidet i Fitjar kommune.

Budsjettforslag for kontrollutvalet i Fitjar kommune for 2023

Konto	Tekst	Budsjett forslag 2022	Vedteke budsjett 2022	Budsjett forslag 2023
10803	Godtgjersle folkevalde	kr 53,352	kr 53,352	kr 57,473
10804	Tapt arbeidsforteneste	kr 10,000	kr 10,000	kr 10,000
10804	Feriepenger tapt arbeidsforteneste	kr 1,200	kr 1,200	kr 1,200
	Delsum	kr 64,552	kr 64,552	kr 68,673
10990	Arbeidgiveravgift (AGA)	kr 9,102	kr 9,102	kr 9,683
	Delsum	kr 73,654	kr 73,654	kr 78,356
11008	Faglitteratur / abonnement	kr 2,000	kr 2,000	kr 2,000
11152	Servering møter / kurs, representasjon	kr 2,500	kr 2,500	kr 2,500
11500	Kurs og folkevaldopplæring	kr 30,000	kr 30,000	kr 10,000
11600	Skyss- og kostgodtgjersle	kr 10,000	kr 10,000	kr 5,000
11951	Kontingent	kr 3,700	kr 3,700	kr 3,700
12702	Andre konsulentten./ ekstra tilt.midlar	kr 50,000		kr 50,000
13500	Kjøp fylkeskom. sekretariatstenester	kr 184,350	kr 184,350	kr 191,500
13700	Revisjonstenester reknesk.revisjon	kr 145,000	kr 145,000	kr 154,860
13700	Revisj.ten. forvaltn.rev./eigarskapskontr.	kr 370,500	kr 185,000	kr 395,694
	Delsum	kr 798,050	kr 562,550	kr 815,254
14290	Meirverdiavgift	kr 196,988	kr 95,920	kr 202,639
17290	Moms-kompensasjon	kr -196,988	kr -95,920	kr -202,639
	Total budsjettramme	kr 871,704	kr 636,204	kr 893,610

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/121-3

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	17/22	14.09.2022

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga til orientering.

Samandrag

Gjennomgang av møteprotokollar frå andre politiske utval er nyttig for å halde seg orientert om kva som skjer i kommunen og andre politiske utval. Det vert tilrådd at kontrollutvalet tar ein gjennomgang av disse.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Gjennomgang av møteprotokollar frå politiske organ vert sett på saklista til kontrollutvalet til kvart møte. Møteprotokollane kan lastast ned frå Fitjar kommune si heimeside. Protokollane gjev primært informasjon om dei sakene som har vore til politisk handsaming. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse.

Kontrollutvalet har gjort vedtak om at ansvar for gjennomgang av møteprotokollar skal fordelast slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Kjell Aleksander Skogsrud
Formannskapet	Björg Tislevoll
Utval for plan og miljø	Gro Rydland
Utval for oppvekst og omsorg	Jostein Sandvik
Viltnemnda	Frank Solli

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om gjennomgang av møteprotokollar, jf. kommunelova § 23-2.

Vurderingar og verknader

Utvalsmedlemane vert bedne om å sjå gjennom innkallingar og møteprotokollar som det er aktuelt å referere saker frå til dette møtet.

Politisk organ:	Møtedatoar:
Kommunestyret	04.05.2022 og 22.06.2022
Formannskapet	15.06.2022 og 20.06.2022
Utval for plan og miljø	24.05.2022, 07.06.2022 og 21.06.2022
Utval for oppvekst og omsorg	01.06.2022
Viltnemnda	13.06.2022

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i gjennomgang av protokollane, blir det tilrådd at kontrollutvalet tar møteprotokollane som går fram av saksutgreiinga over til orientering.

Fitjar kommune,
Postboks 83,
5418 FITJAR

Saksbehandlar, innvalstelefon
Håvard Rød, 5557 2143

Fitjar kommune - budsjett 2022 og økonomiplan 2022 - 2025

Fitjar kommunestyre har i møtet 8. desember 2021, sak 82/21, handsama og vedteke budsjett 2022 og økonomiplan for 2022 - 2025. Vi har motteke saksdokumenta til orientering. Kommunestyret har gjort vedtak om budsjettrevisjon i møte 22. juni d.å.

Kommunen er ikkje under statleg kontroll og godkjenning. Budsjett og økonomiplan er difor ikkje kontrollert etter kommunelova § 28-1 (Robek-registrerte kommunar). For alle kommunar kontrollerer Statsforvaltaren at budsjett og økonomiplan er i balanse. Dette brevet er ei tilbake-melding om korleis vi vurderer økonomien til kommunen og utviklinga slik ho er planlagt i budsjett og økonomiplan.

Kommunal- og distriktsdepartementet har sett i gang eit treårig forsøk for å skape ei tettare kopling mellom det bustadsosiale arbeidet og andre kommuneretta oppgåver hjå Statsforvaltaren i Vestland. I forsøksperioden er Husbanken sine oppgåver for dette fagområdet overførde til Statsforvaltaren. Eit godt bustadsosialt arbeid vil over tid vere lønsamt for kommunane, og til rettleiing og oppfølging av kommunane vil vi m.a. bruke informasjon frå budsjett og økonomiplanar. Vi ber difor om at kommunane frå 2023 omtalar mål og tiltak innafør det bustadsosiale arbeidet i budsjettdokumenta.

Oppsummering

Kommunen bør oppretthalde disposisjonsfondet om lag på det same nivået som ved utgangen av 2021, det vil seie på om lag 12 prosent av driftsinntektene i åra framover.

Gjeldsauken i åra framover bør bli moderat. Kommunen må unngå at den langsiktige lånegjelda blir over 90 prosent av brutto driftsinntekter, i samsvar med måtalet som kommunestyret har vedteke om øvre grense for langsiktig gjeld.

Budsjett 2022

I rekneskapen for 2021 er det eit netto driftsoverskot med kr 1,7 mill. Det utgjer 0,5 prosent av driftsinntektene i 2021.

Netto driftsoverskot i det opphavlege budsjettet for 2022 var kr 1,0 mill. Det utgjorde 0,3 prosent av driftsinntektene.

Kommunen budsjetterte opphavleg med kr 99,6 mill. i skatt på eige og inntekt for 2022. Ordinær skatt og rammetilskot var budsjettert med til saman kr 211,6 mill. I vedtak om budsjettrevisjon er dei frie inntektene auka til kr 221,6 mill., fordelt med kr 104,2 mill. på skatt og kr 117,4 mill. på rammetilskot. I dette inntektsoverslaget er det innarbeidd pårekna kompensasjon også for meir-utgifter til korona i år.

Inntektsprognosen frå KS for 2022 er oppdatert etter revidert nasjonalbudsjett og kommune-proposisjonen. Pårekna auka frie inntekter i revidert nasjonalbudsjett må bli sett i samanheng med pårekna auka pris- og kostnadsvekst for kommunane i år.

Kommunestyret har gjort vedtak om eigedomsskatt på faste eigedomar i heile kommunen. Eigedomsskattesatsen er sett til 6,0 promille på næringseigedomar og 2,0 promille på andre eigedomar. Det er budsjettert med kr 20,7 mill. i eigedomsskatt for 2022. Innkomen eigedomsskatt i 2021 var i underkant av kr 20,5 mill.

Det er innarbeidd inntekter frå Havbruksfondet med kr 1,9 mill. årleg, og eit tillegg på kr 4,4 mill. i dei åra det er utbetaling frå auksjonar, det vil seie i 2022 og 2024 i planen. I samband med budsjettrevisjon er pårekna tilleggsutbetaling frå auksjon auka med kr 1,0 mill. til kr 5,4 mill. i dei aktuelle åra.

Det var opphavleg budsjettert med kr 11,1 mill. i ordinære avdrag (utanom avdrag på formidlingslån). I vedtak om budsjettrevisjon er dei ordinære avdraga auka til kr 12,5 mill. for å oppfylle minimumskravet.

I 2022 er det planlagt brutto investeringar for til saman kr 60,5 mill. Av dette utgjør avgifts-finansierte investeringar i VAR-sektoren kr 13 ½ mill. Dei største investeringane er i barnehage og ferdiggjering av ny brannstasjon.

Investeringane i vatn og avlaup blir lånefinansierte fullt ut. Dei andre investeringane blir i hovudsak finansierte med bruk av lån. Andre investeringar blir også finansierte med moms-kompensasjon.

Det var opphavleg vedteke å ta opp lån på inntil kr 48,0 mill. til investeringsføremål i 2022. På grunn av høgare byggekostnader enn tidlegare lagt til grunn for ny barnehage, er det gjort vedtak om å auke samla lån til investeringar i år til om lag kr 53 mill. Det blir dessutan teke opp startlån til vidare utlån med kr 2,0 mill.

Det er budsjettert med eigenkapitalinnskot i KLP med kr 710.000,- og kjøp av aksjar med kr 3,0 mill. i eige utviklingselskap i kommunen. Eigenkapitalinnskot og eventuelt kjøp av aksjar blir finansierte med bruk av ubundne investeringsfond.

Kommunen si brutto langsiktige lånegjeld ved utgangen av 2021 var kr 247,4 mill., medrekna startlån til vidare utlån. Dette utgjør 75,2 prosent av sum driftsinntekter i 2021. Lånegjelda var til same tid om lag kr 79.400,- per innbyggjar.

Kommunen sitt disposisjonsfond var kr 39,1 mill. ved utgangen av 2021. Det utgjør 11,9 prosent av driftsinntektene i 2021.

Kommunen har brukt kr 16 mill. av disposisjonsfondet i 2021 til å finansiere investeringar, i staden for å lånefinansiere investeringane. Det vart difor ikkje teke opp lån til investeringar i 2021, berre startlån til vidareutlån.

Økonomiplan 2022 - 2025

Økonomiplanen skal vise korleis langsiktige utfordringar, mål og strategiar i kommunale planar skal følgjast opp. Saman med årsbudsjettet skal han vise kommunestyret sine prioriteringar og løyvingar og dei mål og premisser som økonomiplanen og årsbudsjettet byggjer på. Kommuneplanens handlingsdel, med same formål, kan inngå i økonomiplanen.

Det er i økonomiplanen innarbeidd ei ny årleg avgiftsinntekt på kr 4,0 mill. frå 2023. Det er produksjonsavgift frå vindkraft på land. Årleg avgiftsinntekt kan bli noko høgare enn kr 4,0 mill. Første året i 2023 vil inntekta likevel kunne bli vesentleg lågare enn dette, avhengig av tidspunktet for iverksetjing.

I økonomiplanperioden er det lagt opp til netto driftsoverskot kvart år i planperioden. Det er planlagt noko større netto driftsoverskot enn i år for dei neste åra i planperioden, særleg i 2024. Det har samanheng med den pårekna avgiftsinntekta frå vindkraft på land, og tilleggsutbetaling frå Havbruksfondet. Dessutan kan grunnlaget for eigedomsskatt bli auka.

Dei største planlagde investeringane i økonomiplanperioden er i barnehage (2022 og 2023) og renovering av gymsal. Dessutan er det store planlagde investeringar innan VAR-sektoren. Dei planlagde investeringane i økonomiplanperioden vil føre til at lånegjelda kjem til å auke frå nivået ved utgangen av 2021.

Finansielle måltal

Etter kommunelova skal kommunestyret sjølv vedta finansielle måltal med handlingsreglar for utvikling av økonomien til kommunen. Finansielle måltal skal nyttast i planlegging og styring, som grunnlag for å vareta den økonomiske handleevna over tid.

Kommunestyret har blant anna vedteke følgjande handlingsreglar/finansielle måltal:

- Netto driftsresultat skal vere på minst 1,0 prosent av brutto driftsinntekter.
- Langsiktig gjeld skal ikkje vere meir enn 90 prosent av brutto driftsinntekter.
- Fri eigenkapital skal vere minst 10 prosent av brutto driftsinntekter.

Statsforvaltaren sine vurderingar

Kommunen hadde eit svakt netto driftsresultat i rekneskapen for 2021. Det var også eit svakt netto driftsresultat i opphavleg budsjett for i år. For åra 2023 - 2025 er det rekna med ei styrking av netto driftsresultat på bakgrunn av auka inntekter frå vindkraft m.m.

Kommunen har i 2021 brukt kr 16 mill. av disposisjonsfondet til finansiering av investeringar, i staden for lånefinansiering av investeringane. Som følge av at det er betalt ordinære avdrag, er

den langsiktige lånegjelda redusert i 2021. Vi er positive til at kommunen har gjort dette tiltaket for å dempe lånegjelda. Svake netto driftsresultat er eit uttrykk for at auken i lånegjelda i åra framover bør vere moderat.

Kommunen bør oppretthalde disposisjonsfondet om lag på det same nivået som ved utgangen av 2021, i prosent av driftsinntektene. Vi rår difor kommunen til å oppretthalde disposisjonsfondet på om lag 12 prosent av driftsinntektene i åra framover. Fondsmidlar utover dette bør nyttast til investeringar slik at lånebehovet blir redusert.

Det er viktig at gjeldauken i åra framover blir moderat. Kommunen må unngå at den langsiktige lånegjelda blir over 90 prosent av brutto driftsinntekter, i samsvar med målalet som kommunestyret har vedteke om øvre grense for langsiktig gjeld.

Med helsing

Gunnar O. Hæreid
fung. statsforvaltar

Anne Kristin Eitungjerde
fung. kommunaldirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fitjar kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Saksframlegg

Saksnr: 2022/117-3

Saksbehandlar: Helge Inge Johansen

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Fitjar kommune, Kontrollutvalet	18/22	14.09.2022

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saka vert lagt fram utan forslag til vedtak.

Samandrag

Det vert lagt opp til å ha eventuelt på saklista for å ivareta det enkelte medlem i utvalet si mogelegheit til sjølv å ta opp saker eller for å gje utvalet mogelegheit til å gjere vedtak i saker som ikkje er på saklista.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Vedtak i kontrollutvalet 27.02.2020 i PS 7/20 der utvalet vedtok å ha eventuelt som sak i kvart møte.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalet har vedtakskompetanse til å handsame sak om eventuelt, jf. kommunelova § 11-3 og § 23-2.

Vurderingar og verknader

Dersom det blir tatt opp saker som krev nærare undersøkingar, eller innhenting av fleire opplysningar, før ein kan konkludere med at det er ei sak for kontrollutvalet, bør utvalet be sekretariatet førebu sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Føremålet med saka er å gje opning for å få nærare undersøkingar av saker som kontrollutvalet ynskjer å få utgreidd til neste møte, eventuelt til eit seinare møte i utvalet. Saka kan utover dette nyttast til å be om orienteringar frå rådmannen eller andre i eit seinare møte.

From: "Serov, Ilja" <Ilja.Serov@bomlo.kommune.no>
Sent: Fri, 17 Jun 2022 07:59:29 +0000
To: "Hogne Haktorson" <Hogne.Haktorson@vlfk.no>; "Postmottak Bømlo kommune" <postmottak@bomlo.kommune.no>
Cc: "fredrik.litleskare@akersolutions.com" <fredrik.litleskare@akersolutions.com>; "Fredrik Litleskare" <fredrik.litleskare@sklbb.no>; "knut@kf-consulting.no" <knut@kf-consulting.no>; "r-ravna@online.no" <r-ravna@online.no>; "Bjorg Tislevoll" <bjorg.tislevoll@no.abb.com>; "lorentz.lunde@haugnett.no" <lorentz.lunde@haugnett.no>; "Gaute Straume Epland" <Gaute.Epland@stord.kommune.no>; "Magnus Mjør (Magnus.Mjor@stord.kommune.no)" <Magnus.Mjor@stord.kommune.no>; "hilde.enstad@kvinnherad.kommune.no" <hilde.enstad@kvinnherad.kommune.no>; "ragnhild.bjerkvik@kvinnherad.kommune.no" <ragnhild.bjerkvik@kvinnherad.kommune.no>; "Olsen, Sammy" <Sammy.Olsen@bomlo.kommune.no>; "Gjøsæter, Kjetil Aga" <Kjetil.Aga.Gjosaeter@bomlo.kommune.no>; "hary@fitjar.kommune.no" <hary@fitjar.kommune.no>; "gjhag@fitjar.kommune.no" <gjhag@fitjar.kommune.no>; "kaare.m.kleppe@tysnes.kommune.no" <kaare.m.kleppe@tysnes.kommune.no>; "steinar.dalland@tysnes.kommune.no" <steinar.dalland@tysnes.kommune.no>; "Roald Breistein" <Roald.Breistein@vlfk.no>; "Kjartan Haugsnes" <Kjartan.Haugnes@vlfk.no>; "Helge Inge Johansen" <Helge.Inge.Johansen@vlfk.no>; "Einar Kåre Ulla" <Einar.Kare.Ulla@vlfk.no>
Subject: SV: Forespørsel om forlengelse av avtalen om levering sekretariatstjenester for 5 kommunale kontrollutvalg i Sunnhordland

Hei,

Takk for positiv tilbakemelding. På bakgrunn av denne korrespondansen anses avtalen forlenget t.o.m. 31.12.22.

Sunnhordland Interkommunale Innkjøpsforum fikk oppdrag av ordførere og kontrollutvalgene å gjennomføre et komplett anbudsprosess som innebærer planlegging, gjennomføring og tildeling av konkurransen. Innen kort tid vil ordførere i de respektive kommunene få tilsendt et tilslutningsbrev for signering og påmelding av representanter fra kontrollutvalgene som kommer til å delta i anbudsprosessen. Dette vil formelt starte anbudsprosessen.

Ver venleg å senda eventuelle førespurnader til postmottak@bomlo.kommune.no og gjerne med kopi til meg.

Ver merksam på at all dialog på e-post som er arkiverdig etter arkivlova vil bli registrert i vår offentlege postjournal.

Med helsing

Innkjøp

Ilja Serov

rådgjevar innkjøp/ehandel

Dir. tlf: 53 42 30 87

Mobil: 977 72 639

E-post: ilja.serov@bomlo.kommune.no

Bømlo kommune | Rådhuset | Leirdalen 1 | 5430 Bremnes | Tlf: 53 42 30 00

www.bomlo.kommune.no | www.facebook.com/bomlokommune | www.linkedin.com

<8384edea929d48d894987cffa4296e41@bomlo.kommune.no>

Fra: Hogne Haktorson <Hogne.Haktorson@vlfk.no>

Sendt: 16. juni 2022 15:31

Til: Postmottak Bømlo kommune <postmottak@bomlo.kommune.no>; Serov, Ilja <Ilja.Serov@bomlo.kommune.no>

Kopi: fredrik.litleskare@akersolutions.com; Fredrik Litleskare <fredrik.litleskare@sklbb.no>; knut@kf-consulting.no; r-ravna@online.no; Bjorg Tislevoll <bjorg.tislevoll@no.abb.com>; lorentz.lunde@haugnett.no; Gaute Straume Epland <Gaute.Epland@stord.kommune.no>; Magnus Mjør (Magnus.Mjor@stord.kommune.no) <Magnus.Mjor@stord.kommune.no>; hilde.enstad@kvinnherad.kommune.no; ragnhild.bjerkvik@kvinnherad.kommune.no; Olsen, Sammy <Sammy.Olsen@bomlo.kommune.no>; Gjørøseter, Kjetil Aga <Kjetil.Aga.Gjosaeter@bomlo.kommune.no>; hary@fitjar.kommune.no; gjeahag@fitjar.kommune.no; kaare.m.kleppe@tysnes.kommune.no; steinar.dalland@tysnes.kommune.no; Roald Breistein <Roald.Breistein@vlfk.no>; Kjartan Haugsnes <Kjartan.Haugnes@vlfk.no>; Helge Inge Johansen <Helge.Inge.Johansen@vlfk.no>; Einar Kåre Ulla <Einar.Kare.Ulla@vlfk.no>

Emne: SV: Forespørsel om forlengelse av avtalen om levering sekretariatstjenester for 5 kommunale kontrollutvalg i Sunnhordland

Hei!

Takk for hyggeleg førespurnad.

Vestland fylkeskommune v/ sekretariat for kontrollutvalet takkar ja til å forlenga noverande avtale med kommunane Stord, Kvinnherad, Bømlo, Fitjar og Tysnes, om sekretariatstenester for kontrollutvala, t.o.m. 31.12.22.

Fint at det vart avklaring før sommarferien d.å.

Me ser fram til framleis samarbeid med kommunane i Sunnhordland!

I e-posten nedanfor er opplyst om, slik me oppfattar, at det vert ny anbudsprosess til hausten. Me skal naturleg nok ikkje ha nokon rolle med den, men gje gjerne eit ord dersom me t.d. skal bidra med evt. å få til justering av møteplanar for kontrollutvala, slik at:

- 5 kontrollutval har høve til å ha sak om godkjenning av konkurransegrunnlaget
- 5 kontrollutval har sak om evaluering og innstilling, blant mottekne tilbod
- 5 kommunestyre skal rekka å gjera vedtak, fortrinnsvis i god tid før årsskiftet.

Sekretariatet vil naturlegvis fråtre når nemnte saker vert handsama, men det er ikkje uvanleg at handsaming vert teke på datoar der utvala likevel er samla, gjerne som siste sak.

Med helsing

Hogne Haktorson
kontrollsjef

sekretariat for kontrollutvalet

tlf: 91 10 59 82
www.vestlandfylke.no

Ver merksam på at all dialog på e-post kan bli journalført.

Fra: Serov, Ilja <Ilja.Serov@bomlo.kommune.no>

Sendt: torsdag 16. juni 2022 13:26

Til: Hogne Haktorson <Hogne.Haktorson@vlfk.no>

Kopi: 'hilde.enstad@kvinnherad.kommune.no' <hilde.enstad@kvinnherad.kommune.no>;
'gaute.straume.epland@stord.kommune.no' <gaute.straume.epland@stord.kommune.no>;
'hilde.enstad@kvinnherad.kommune.no' <hilde.enstad@kvinnherad.kommune.no>;
'kaare.m.kleppe@tysnes.kommune.no' <kaare.m.kleppe@tysnes.kommune.no>; Olsen, Sammy
<Sammy.Olsen@bomlo.kommune.no>

Emne: Forespørsel om forlengelse av avtalen om levering sekretariatstjenester for 5 kommunale kontrollutvalg i Sunnhordland

Viktighet: Høy

Hei,

Viser til gjeldende avtale med Vestland fylkeskommune om levering av sekretariatstjenester for kontrollutvalg i kommunene Stord, Kvinnherad, Bømlo, Fitjar og Tysnes. Kommunene i Sunnhordland trenger lengre tid på forberedelser av et nytt anbudsprosess.

På vegne av ordførerne i kommunene Stord, Kvinnherad, Bømlo, Fitjar og Tysnes ber Sunnhordland Interkommunale Innkjøpsforum om forlengelse av nåværende avtale. Avtalen ønskes forlenget ut året, t.o.m. 31.12.22.

Ver venleg å senda eventuelle førespurnader til postmottak@bomlo.kommune.no og gjerne med kopi til meg.

Ver merksam på at all dialog på e-post som er arkiverdig etter arkivlova vil bli registrert i vår offentlege postjournal.

Med helsing

Innkjøp Ilja

Serov

rådgevar innkjøp/ehandel

Dir. tlf: 53 42 30 87

Mobil: 977 72 639

E-post: ilja.serov@bomlo.kommune.no

Bømlo kommune | Rådhuset | Leirdalen 1 | 5430 Bremnes | Tlf: 53 42 30 00

www.bomlo.kommune.no | www.facebook.com/bomlokommune | www.linkedin.com

<53451d5fc3804ac6a31171d5a1254c97@bomlo.kommune.no>

OBS: Ekstern avsender. Kontroller at meldinga er ekte og at linkar / vedlegg er trygge.

Fra: Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]
Sendt: 07.09.2022 12:35:11
Til: Helge Inge Johansen[Helge.Inge.Johansen@vlfk.no]
Tittel: VS: Nytt fra FKT

Fra: Hogne Haktorson <Hogne.Haktorson@vlfk.no>
Sendt: onsdag 22. juni 2022 03:49
Til: Roald Breistein <Roald.Breistein@vlfk.no>; Kjartan Haugsnes <Kjartan.Haugnes@vlfk.no>; Helge Inge Johansen <Helge.Inge.Johansen@vlfk.no>; Einar Kåre Ulla <Einar.Kare.Ulla@vlfk.no>
Emne: VS: Nytt fra FKT

Til orientering!

HH

Fra: Forum for kontroll og tilsyn <fkt@fkt.no>
Sendt: tirsdag 21. juni 2022 12:12
Til: Hogne Haktorson <Hogne.Haktorson@vlfk.no>
Emne: Nytt fra FKT

Forum for
kontroll og tilsyn

Protokoll fra årsmøtet 2022

Forum for kontroll og tilsyn hadde årsmøte 8. juni i forbindelse med fagkonferansen på Lily Country Club, Kløfta. Årsmøtet gjorde en endring av vedtektene: I FKTs vedtekter pkt. 3 "hovedoppgaver" inntas følgende kulepunkt 5: *fremme og styrke kontrollutvalgenes og sekretariatenes uavhengighet*

[Årsmøteprotokollen](#)

Styrets sammensetting etter årsmøtet 8. juni 2022

Fra venstre: Solveig Kvamme (vara sekr), Terje Engvik, Liv Tronstad, Rita Holberg, Tom Øyvind Heitmann, Tage Pettersen (leder), Hilde Rasmussen Nilsen (vara sekr) og Jane Anita Aspen (nestleder). (Henning Warloe og Sven Castberg, begge vara pol., var ikke tilstede da blidet ble tatt.)

Ny veileder fra FKT - Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

Sentrale spørsmål – «Trafikksmodellen»				
Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politisk fattet vedtak?	Red	Yellow	Green	
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Red	Yellow	Green	
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Green	Yellow	Red	
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til systemrutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Green	Yellow	Red	
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Red	Yellow	Green	
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Red	Yellow	Green	
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?	Red	Yellow	Green	
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Green	Yellow	Red	
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Green	Yellow	Red	
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Green	Yellow	Red	
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Green	Yellow	Red	
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Green	Yellow	Red	

Forum for kontroll og tilsyn har ferdigstilt veilederen for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget. Veilederen gir råd og anbefalinger som vi håper at kontrollutvalget vil diskutere og benytte til å utarbeide egne retningslinjer. Den er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.

Veileder

Kontrollutvalgsdagen, Skei 29. september 2022

FKT og NKRF inviterer til fagsamling for kontrollutval den 29. september 2022. [Hotell Thon Hotel Jølster](#)

Påmelding

Kontrollutvalgslederskolen 2022, 24. - 25. oktober

Høsten 2022 arrangeres Kontrollutvalgslederskolen på [Quality Airport Hotel Gardermoen](#), 24. – 25. oktober. Noter datoene, nærmere informasjon kommer. Det åpnes for påmelding i august.

Svar fra departementet på spørsmål om ordførers rett til å nekte å sette sak fra kontrollutvalget på sakslisten til kommunestyret

Kommuneloven § 23-5 første punktum bestemmer at kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Departementet antar at ordføreren ikke kan nekte å sette slike saker opp på sakslisten. Dette gjelder selv om ordføreren skulle mene at saken ikke er tilstrekkelig utredet.

Brev fra KDD

Lovlig lobbyisme eller ulovlig påvirkningshandel

Hva er ulovlig påvirkningshandel? Hvor går grensen til lovlig lobbyisme? I denne episoden diskuterer Erling Grimstad og Bjørn B. Mæland dette og gir eksempler på hvor denne grensen går. [Økokrimpodden](#) Advokatfirmaet Erling Grimstad AS

FKT ønsker alle en riktig god sommer !

Copyright © 2022 Forum for kontroll og tilsyn, All rights reserved.
Du mottar e-post fra Forum for kontroll og tilsyn fordi du har meldt deg på vårt nyhetsbrev.

Vår epostadresse:

Forum for kontroll og tilsyn
Kristian Augusts Gate 14
Oslo, Oslo 0164
Norway

[Add us to your address book](#)

Vil du endre hvordan du mottar nyhetsbrev fra oss?

Du kan [oppdatere dine innstillinger](#) eller [melde deg av vårt nyhetsbrev](#)

